

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите
РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ - ХАСКОВО

ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА
ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2010 година

Хасково, 2010 година

Съдържание

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	4
ВЪВЕДЕНИЕ	6
КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО.....	8
КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ.....	10
КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	12
<i>Анализ на състоянието на атмосферния въздух по данни от имисионния контрол, осъществяван в пунктовете за мониторинг</i>	<i>16</i>
<i>Райони (агломерации) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух /РОУКАВ/</i>	<i>22</i>
<i>Източници на емисии на територията на РИОСВ – Хасково</i>	<i>28</i>
<i>Кратка обобщена оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ - Хасково</i>	<i>35</i>
<i>Контрол на шума в околната среда</i>	<i>36</i>
АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА КОНТРОЛИРАНА ОТ РИОСВ – ХАСКОВО.....	40
ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ	42
1. ТИПОЛОГИЯ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ.	42
2. ПРОГРАМИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ – КОНТРОЛЕН И ОПЕРАТИВЕН МОНИТОРИНГ.	45
3. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО И ХИМИЧНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ.	53
УЧАСТЪЦИ С ЛОШО СЪСТОЯНИЕ НА ВОДНИТЕ ТЕЛА:	59
3.3. СЪСТОЯНИЕ НА ПИТЕЙНИТЕ ВОДИ	60
ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ.....	60
1. БИОЛОГИЧНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ЗА КАЧЕСТВО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДНИ ТЕЛА – РЕКИ, ЕЗЕРА/ЯЗОВИРИ И КРАЙБРЕЖНИ ВОДИ	69
2. ОСНОВНИ ФИЗИКОХИМИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	70
3. ПРИОРИТЕТНИ ВЕЩЕСТВА	71
4. СПЕЦИФИЧНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ	73
ЗЕМИ И ПОЧВИ	76
1. БАЛАНС НА ЗЕМИТЕ ПО ОСНОВНИ ФОНДОВЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ... 76ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
2. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ С ТЕЖКИ МЕТАЛИ И МЕТАЛОИДИ.....76ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
3. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ С УСТОЙЧИВИ ОРГАНИЧНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ /ПЕСТИЦИДИ/. 78ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
4. УВРЕЖДАНЕ НА ПОЧВАТА И ЗЕМИТЕ ОТ ДОБИВНАТА ПРОМИШЛЕННОСТ	78ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
5. ЕРОЗИЯ НА ПОЧВИТЕ..... 78ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
6. ЗАСОЛЯВАНЕ И ВКИСЛЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ..... 79ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
7. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ СЪС СТРОИТЕЛНИ И БИТОВИ ОТПАДЪЦИ..... 79ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	
8. УВРЕЖДАНЕ НА ПОЧВИТЕ ОТ ОПОЖАРЯВАНЕТО НА РАСТИТЕЛНОСТ.....79	
9. КРАТКА ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - ХАСКОВО	80ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ.....	80
1. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ	80
2. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ	82

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	90
Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общинските програми за управлението на отпадъците и общински наредби	90
Третиране на отпадъци	91
Битови и строителни отпадъци	91
Производствени и опасни отпадъци.....	93
Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	93
ЕКОЛОГИЧЕН ИНФОРМАЦИОНЕН И ОБРАЗОВАТЕЛЕН ЦЕНТЪР.....	97
1. Дейности в екологичният информационен и образователен център	97
2. Организиране и провеждане на международни инициативи подкрепяни от Министерството на околната среда и водите.....	98
3. Работа с медиите за популяризиране дейността на регионалната екоинспекция и изграждане на доверие сред обществеността	100
4. Посещения на страницата в Интернет на РИОСВ – Хасково на адрес www.riosv-hs.org	101
5. Достъп на обществеността до работата на РИОСВ – Хасково, чрез страницата в Интернет на адрес www.riosv-hs.org	101
6. Работа с природозащитни неправителствени организации и училища в региона по проекти в областта на опазване на биологичното разнообразие	102
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ПО ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ.....	103
ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ.....	110
1. Дейности във връзка с процедурата по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за 2010г.	110
2. Дейности във връзка с процедурата по Екологична оценка (ЕО).....	110
3. Дейности във връзка със становища за преценка на инвестиционни предложения не попадащи в Приложение 1 и 2 на ЗООС.....	111
4. Приоритети за 2009 год. в сектор ОВОС и ЕО.....	111
5. Дейности във връзка с процедурата по издаване на комплексни разрешителни	111
КОНТРОЛНА И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ НА РИОСВ - ХАСКОВО.....	113
1. КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ	113
2. АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ	114
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	117
1. Основни постижения на територията на РИОСВ-Хасково за 2009 година	117
2. Основни приоритети на РИОСВ - Хасково за 2010 година.....	117

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АС	Автоматична станция за мониторинг
ААС	Атомно-абсорбционен спектрофотометър
БИ	Биотичен индекс
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ГЗ	Гражданска защита
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ЕС	Европейски съюз
ЕТИС	Експертен технико-икономически съвет
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околната среда
ИБР	Източно-беломорски район
ИСПА(ISPA)	Инструмент за структурни политики по присъединяването
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ(IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
КР	Комплексно разрешително
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МИ	Министерство на финансите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МПС	Моторно превозно средство
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НП	Наказателно постановление
НПО	Неправителствена организация
НСРЗ	Национална служба растителна защита
НФООС	Национален фонд за опазване на околната среда
ОбС	Общински съвет
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средно денонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средно годишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПС – ПБВ	Помпена станция – питейно-битово водоснабдяване
ПСПВ	Помпена станция – питейно водоснабдяване
ПС – ПВС	Помпена станция – питейно водоснабдителни системи

ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда
РАН	Полиароматни въглеводороди
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЛ	Регионална лаборатория
РС	Районен съд
РСВ	Полихлорирани бифенили
САПАРД	Специална програма за развитие на земеделски и селски райони
ТЕЦ	Топлоелектрическа централа
РИОКОЗ	Регионална инспекция по опазване и контрол на здравето

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда се изготвя от експертите и специалистите на РИОСВ–Хасково с цел пълно, обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието и проблемите на околната среда в региона. Той е насочен към всички заинтересовани от опазването на природата и нейните ресурси–граждани, неправителствени организации, бизнес и академични среди.

Целта на доклада е да подпомогне областните управи и общините на територията на РИОСВ–Хасково при вземане на решения в областта на околната среда и за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегрирането на политиката по околна среда в регионалните и общински политики в областта на социално-икономическото развитие и да се информира широката общественост за:

- ◆ състоянието на околната среда в областите Хасково и Кърджали;
- ◆ тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат;
- ◆ съществуващите проблеми;
- ◆ извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда;

Регионална инспекция по околната среда и водите-Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска области.

Общините включени на територията на Хасковска област са: Хасково, Димитровград, Харманли, Симеоновград, Свиленград, Маджарово, Ивайловград, Любимец, Минерални бани, Стамболово и Тополовград с обща площ 5 543 км². Съгласно териториално-административното деление на МОСВ в екологично отношение община Тополовград се контролира от РИОСВ-Стара Загора.

Кърджалийска област от своя страна включва общините: Кърджали, Черноочене, Момчилград, Крумовград, Кирково, Джебел и Ардино с обща площ 3 216 км². От 01.12.09г., съгласно новия устройствен правилник за дейността на РИОСВ община Ардино бе прехвърлена в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян.

Цялата територия, на която Инспекцията осъществява основните си функции е 8 045 км², а на двете области Хасковска и Кърджалийска 8 759 км². Основни функции на РИОСВ-Хасково са:

1. Участва в разработването на документи и провежда дейности на местно ниво, свързани с политиката на държавата в областта на опазването на околната среда и устойчивото развитие.
2. Осъществява превантивен, текущ и последващ контрол по отношение на:
 - източници на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух;
 - източници, формиращи отпадъчни води в съответствие със Закона за водите;
 - замърсяване на почвите с отпадъци и вредни вещества;
 - увреждане на почвите, палене на стърнища, рекултивация на нарушени терени;
 - земни недра и подземни природни богатства, чрез съгласуване и проверка на дейностите по проучване, добив и първична преработка на минни обекти;
 - опазване на биологичното разнообразие, защитени територии и горски екосистеми;

- фирмите, формиращи производствени и опасни отпадъци в съответствие с изискванията на Закона за управление на отпадъците;
 - общините по отношение на твърди битови отпадъци и строителни отпадъци;
 - екологични оценки и оценки въздействието върху околната среда /ОВОС/ на планове, програми, инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии, при чиито осъществяване са възможни значителни въздействия върху околната среда;
 - за комплексните разрешителни;
3. Предоставя информация на населението за състоянието на околната среда и водите за територията, която наблюдава и контролира.

Законодателство в областта на опазването на околната среда:

Закон за биологичното разнообразие

Закон за водите

Закон за достъп до обществената информация

Закон за държавния служител

Закон за защита от вредното въздействие на химични вещества и препарати

Закон за защитените територии

Закон за лечебните растения

Закон за опазване на околната среда

Закон за подземните богатства

Закон за управление на отпадъците

Закон за чистотата на атмосферния въздух

Адрес на РИОСВ-Хасково

б 300, град Хасково

ул. "Добруджа" №14, ет.5

Телефони:

Директор: 038/66 46 08

тел/факс: 038/60 16 11

Зелен телефон: 038/60 16 28

e-mail: riosv-hs@mbox.contact.org

страница в Интернет: www.riosv-hs.org

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ ХАСКОВО

Област Хасково е разположена в централната част на Южна България и нейната територия се простира на 5 543 км² или 5% от територията на Република България. Областта включва 261 населени места, организирани в 11 общини – Хасково, Димитровград, Свиленград, Любимец, Харманли, Маджарово, Симеоновград, Ивайловград, Тополовград, Минерални бани и Стамболово.

На територията на област Хасково живеят 270 096 души /31.12.2003г./, като това представлява 3,46 % от населението на страната. В градовете на областта живеят 189 937 души (70.3 % от цялото население в областта), като само в областния център – гр. Хасково живеят 79 476 души, което представлява 29.4 % от цялото население на областта. Средната географска гъстота на населението в област Хасково е 48.7 д/кв. км. (2003 г.) и е много по-ниска от средната географска гъстота на населението на страната, която е 70.3 д/кв. км.

Географското местоположение на област Хасково е изключително благоприятно и ключово. На територията на Хасковска област се кръстосват два от важните за България и Европа трансконтинентални пътища. Първият е от Западна и Централна Европа през София-Пловдив-Свиленград за Истамбул, Близкия Изток, Азия и Северна Африка. Вторият е от Северна Европа през Русе-Горна Оряховица-Хасково за Средиземноморието.

Природни ресурси

- **Релефът** в областта е твърде разнообразен. Северната и централната част е заета от Горнотракийската низина, характерни са обширните приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Равнинният характер на релефа и плодородните почви влияят положително за развитието на всички отрасли и подотрасли на селското стопанство, изграждането на напоителни системи и транспортни артерии. На юг обширна територия от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина;
- **Полезните изкопаеми** са представени от горивно-енергийни ресурси, руди на цветни метали и нерудни изкопаеми. В Хасковска област се намира Маришкия басейн, в който геоложките запаси от лигнитни въглища представляват 18,3% от тези на страната. От рудните изкопаеми най-голямо значение имат полиметалните руди, от които сега се извлича основно олово, цинк, сребро и някои други редки метали. В последните години добива на оловно-цинкови руди е намален с тенденция за прекратяване, но в същото време се разработиха златосъдържащи руди. Предстои разкриването на най-голямото златно находище в България – “Ада тепе”, община Крумовград. С по-голямо значение в икономически аспект са източниците на нерудни изкопаеми. Областта разполага с доказани запаси на нерудни полезни изкопаеми: варовик, азбест, мрамор и глини. Най-голямо значение и запаси имат мраморите и варовиците. Мраморите в Източните Родопи и Сакар по своите качества превъзхождат дори и прочутите италиански Карарски мрамори;
- **Климатични условия** – тук се проявява средиземноморското климатично влияние. То се изразява предимно с по-високите средни годишни температури. Средната годишна температура на въздуха на равнинните и низинни участъци

варира от 12,2 до 12,8 градуса целзий, а за Източните Родопи и Сакар планина от 12,6 до 13,5 градуса целзий;

Главният валежен максимум е различен за отделните части: по поречието на река Марица той е октомврийско-ноемврийски. Тогава падат 11-12 % от валежите, а в Източните Родопи е декемврийски-11-13 % от валежите;

- **Водни ресурси** формират се главно за сметка на оттока на река Марица и нейните притоци-Харманлийска, Върбица и Бяла река. Този воден оток представлява 5,8 % от речния отток на страната без река Дунав. Друг източник за формиране на водно-ресурсния потенциал са подземните грунтови води, които представляват 7,3 % от общия им количествен обем за страната;

На територията на областта съществуват няколко минерални извора при село Минерални бани, село Долно Ботево община Стамболово, град Меричлери, село Троян, община Симеоновград и други;

Промисленост-малките и средни предприятия в област Хасково играят важна роля за ускоряването на икономическите процеси и за оптимизиране на производствената структура на областната икономика. Повечето от тях действат в сферата на услугите и търговията, след тях се нареждат шивашките, трикотажните фирми, тези за производство на хляб и хлебни изделия, цехове за месо и млекопреработка и други.

От промишлените отрасли-производство и преработваща промишленост са развити и има традиции в машиностроенето за хранително-вкусовата промишленост, производството на климатични и хладилни техники, на металорежещи машини и други.

На територията на община Димитровград работят две големи производствени дружества “Вулкан” АД, специализирана в производството на строителни материали и “Неохим” АД-за производство на изкуствени торове и химически продукти.

Развити са още мебелната, обувната, кожарската и хранително-вкусовата промишленост.

В областта чуждестранните инвестиции са около средното ниво за страната.

Селско стопанство е един от водещите отрасли за област Хасково и създава заетост на голяма част от населението. Някои от общините в областта, за които селското стопанство е доминиращ отрасъл са: Стамболово, Любимец, Симеоновград и Тополовград.

В областта съществуват изключително благоприятни почвено-климатични условия за развитието на растениевъдството. Отглеждат се най-разнообразни селскостопански култури сред които: пшеница, ечемик, царевица. От техническите култури най-широко отглеждани са слънчогледа, памука и тютюна. Последният е традиционна култура за региона, осигуряваща поминъка на голяма част от населението.

В Хасковска област има изключително благоприятни условия за отглеждането на масиви от трайни насаждения-ягоди, малини, вишни, череши, кайсии, праскови и други.

Традиционно в областта се отглеждат лозови масиви. Региона е известен с добрите сортове “Мерло”, “Каберне Совиньон”, “Памид” и “Болгар”. Няколкото винарски центъра на територията на областта привличат привържениците на т. нар. “винен туризъм”.

Животновъдството е изключително концентрирано в частния сектор. Отглеждат се предимно крави, овце, кози и свине.

Общата горска площ на област Хасково възлиза на 167 604 ха или 4,3 % от националния горски фонд на Република България.

Земите и горите от горския фонд на област Хасково, съхраняват над 80 % от защитените растения и над 60 % от застрашените от изчезване видове животни и растения.

Област Хасково разполага и със значими недържавни горски ресурси – билки, гъби, горски плодове и др.

През последните години туризмът се очертава като отрасъл с нарастващо значение за област Хасково. Важни фактори, обуславящи развитието му в областта са: мек климат, наличие на красива и чиста природа, богатата флора и фауна, наличие на множество природни забележителности, интересни културно-исторически паметници от античността и средновековието, паметници от епохата на Възраждането /монастири, стари къщи и църкви/. Към тях могат да бъдат добавени и добре развитата мрежа от места за настаняване и хранене, сравнително добрата инфраструктура, наличието на богат културен календар в отделните общини.

Много голямо значение за развитието на т.нар. “селски туризъм” и “екотуризм” има засилващата се инициатива от страна на частни предприемачи и общините: строителството на нови хотели, заведения за хранене, възраждане на традиционни занаяти, разработване на редица проекти в сферата на туризма и откриване на туристически информационни центрове.

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Област Кърджали е разположена в югоизточната част на Република България и нейната територия се простира на 3 216 км², което представлява 2,9 % от територията на страната ни. В административно-териториалните граници на областта са включени 473 населени места, организирани в седем общини-Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Кърджали, Момчилград и Черноочене.

На територията на област Кърджали живеят 161 002 души /31.12.2003 г./. В градовете живеят около 38 % от населението, а в селата 62%. Средната географска гъстота на населението в област Кърджали е 62,6 души км/кв. От населението на областта 48,8 % са мъже и 51, 2% са жени.

Географското местоположение на област Кърджали е изключително благоприятно и ключово. На територията на областта преминава Общоевропейски транспортен коридор /ОЕТК/ № 9 Хелзинки-Санкт Петербург-Москва-Букурещ-Русе-Димитровград-проход Маказа-Александруполис.

Природни ресурси

- **Релеф и водни ресурси:** Област Кърджали заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е преимуществено планински и полупланински. Теренът се прорязва от горното и средното течение на река Арда, заедно с нейните притоци реките Върбица, Крумовица и Перперек. На река Арда са изградени три от най-големите язовири в страната-яз. “Кърджали”, яз.“Студен Кладенец” и яз.“Ивайловград”. Близо до село Кирково, в местността “Варниците” има няколко находища на минерална вода, от които едно е проучено и каптирано;

- **Климатични условия:** Климата е като цяло мек и влажен, силно повлиян от топлото Средиземноморие. Зимата е сравнително мека. Минималните температури през зимните месеци са сравнително високи. Лятото е слънчево и горещо, като максималните температури достигат до 40 градуса. През есенно-зимния период под влияние на средиземноморските циклони падат най-големите валежи;

Промисленост-Водещ отрасъл е преработващата промишленост. Второ място по значимост в регионалната икономика се заема от раздела “Търговия и ремонт” следвани от транспорта и съобщенията, строителството и добивната промишленост.

В икономическата визитна картичка на областта освен тютюнопроизводството присъстват цветната металургия, машиностроенето, текстилната промишленост, дървопреработването, мебелната индустрия и др.

Текстилната и шивашката промишленост са определяща част от икономическия профил на областта. Отрасълът е осигурил и най-голям процент от чуждите инвестиции в Кърджалийска област.

Хранително-вкусовата промишленост е представена от множество дребни частни фирми.

Тютюнопроизводството е основната дейност и източник на приходи за населението, живеещо извън големите градове. Отглеждат се тютюневите сортове “Башибали”, “Джебел басма”, “Крумовград” и други.

Основна култура за областта е ориенталският тютюн с площ около 100 013 дка. Отглеждат се още пшеница, ечемик и ръж. От пролетните култури най-силно са застъпени картофите, царевичата и фасула.

Трайните насаждения са много слабо застъпени и представени основно от лозовите насаждения.

Отглеждането на овощни култури в област Кърджали е със символичен характер за момента.

Отглеждането на етерично-маслени и лекарствени култури е сравнително ново за областта. В община Крумовград са създадени насаждения от маточина и жълт кантарион. В община Черноочене се отглежда диланка. Насоката към този тип култури е естествена от гледна точка на близкия до отглеждането на тютюна, но по-лек ръчен труд и относително по-високите изкупни цени.

Относителният дял на животновъдството спрямо растениевъдството в областта непрекъснато намалява, като най-висок спад има в отглеждането на свине. Отглеждат се още в частните стопанства говеда, крави, овце, пчелни семейства и птици.

Територията на областта обхваща Източните Родопи и части от Тракийската равнина. Горският фонд възлиза на 185 443 ха или 57, 79 % от общата площ на областта и 5,6 % от националния горски фонд.

Област Кърджали е с богат и разнообразен потенциал за развитие на туризма. Културният и екологичен туризъм имат основание да се развиват устойчиво на основата на съхраненото природно и културно-историческо наследство на региона. То може да се утвърди като важен отрасъл на регионалната икономика и да генерира приходи за общините, бизнеса и местното население, чрез развиване и усъвършенстване на уменията за предлагане на туристически услуги с високо качество.

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Дейността на РИОСВ – Хасково по опазване чистотата на атмосферния въздух включва следните основни дейности и направления:

- **Превантивен, текущ и последващ контрол на обекти и дейности с източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух** (по прилагане на Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/2002 г.), Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (ДВ, бр. 45/1996 г.), Наредба № 10 за норми за допустими емисии на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферен въздух от ГТИ (ДВ, бр. 93 /2003 г.), Наредба№1/2005г. и Наредба №2/1998г. за норми за допустими емисии – концентрации в отпадъчните газове на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници и Наредба №6/1999г. за реда и начина на измерване на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници);
- **Оценка и управление на качеството на атмосферния въздух** (по прилагане на Наредба №7/1999г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, Наредба №12/2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици , олово, бензен,въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и Наредба №14/1997г. за норми за пределно допустими концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места);
- **Контрол на обекти, осъществяващи дейност с вещества и продукти, нарушаващи озоновия слой** (по прилагане на Регламент (ЕО) №1005/2009, Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове и Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) №842/2006 относно някои флуорирани парникови газове) ;
- **Контрол на обекти, осъществяващи дейност с източници на летливи органични съединения (ЛОС) в атмосферния въздух** (по прилагане на Наредба №7/2003г. за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употреба на разтворители в определени инсталации и Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини);
- **Контрол на производители и търговци на едро и дребно** (по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти);
- **Контрол на обекти и дейности с източници на шум в околната среда** (по прилагане на Закона за защита от шума в околната среда - ДВ. бр.74/2005г., Наредба №54/2010г., за дейността на националната система за мониторинг на шум в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда и Наредба №6/2006г., за показателите на шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето

на населението);

- **Комплексни разрешителни** – работата по това направление се определя от ЗООС и Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни за изграждането и експлоатацията на нови и експлоатацията на действащи промишлени инсталации и съоръжения (ДВ, бр. 26/2003 г.) да се изготвя становище както по Заявлението за КР (Комплексно разрешително), така и по самия проект за КР. Проверки по изпълнение на условията в издадените комплексни разрешителни и изготвените годишни доклади.
- **Директива 2003/87/ЕС, въвеждаща схема за търговия с емисии на парникови газове** – издадена е наредба за реда и начина за издаване и преразглеждане на разрешителни за емисии на парникови газове и осъществяване на мониторинг от операторите на инсталации, участващи в схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове и се изготвят становища по представени от КО – ИАОС, заявления от операторите на инсталации съгласно чл. 131в от ЗООС.

По смисъла на Закона за чистотата на атмосферния въздух:

- **Под “Качество на атмосферния въздух”** се разбира състоянието на въздуха на открито в атмосферата, с изключение въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен и антропогенен характер;
- **“Замърсяване на атмосферния въздух”** е всяко постъпване на вредни вещества (замърсители) в него;
- **“Вредно вещество (замърсител)”** е всяко вещество, въведено пряко или косвено от човека в атмосферния въздух, което е в състояние да окаже вредно въздействие върху здравето на населението и/или околната среда;
- **“Емисия”** е изпускането на вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух. Точката или повърхността, откъдето се осъществява изпускането се, нарича източник. Емисията се определя като маса на дадено вещество за един кубически метър изпускан газ или като дебит на изпусканото вещество (емисионен дебит) при нормални условия;
- **“Организирано изпускане”** е това, при което веществата се отвеждат в атмосферния въздух, чрез изпускащо устройство комин, канал и др;
- **“Неорганизирано изпускане”** е това, при което в атмосферния въздух веществата се отделят разсредоточено от дадена площадка – товаро - разтоварни площадки, открити складове за прахообразни материали и др;
- **“Приземен слой”** е атмосферният въздух на височина до 100м. от повърхността на земята;

Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Хасково, като част от НАСЕМ – подсистема “Въздух”.

Качеството на атмосферния въздух се следи от Националната система за мониторинг (НСМ) на качеството на атмосферния въздух (КАВ). На територията на РИОСВ – Хасково има две автоматични станции (АИС) за контрол на КАВ: “Раковски” (градски фонов) в гр. Димитровград и “Студен кладенец” (градски фонов) в гр.Кърджали и пункт “РИОСВ” (градски фонов) в гр.Хасково с ръчно пробонабиране . Контролираните в тях замърсители са както следва:

Стационарен пункт (с ръчно пробовземане):

- **Пункт 67719504 – “РИОСВ” – гр. Хасково:**
ФПЧ₁₀, (Cd и PAH), SO₂ и NO₂

Автоматични станции(АИС)

- АИС “Студен кладенец” гр.Кърджали:

ФПЧ₁₀, (Pb, Cd, As и PAH), SO₂

- АИС “Раковски” гр. Димитровград

ФПЧ₁₀, SO₂, NO₂ / NO, CO, O₃, NH₃ и H₂S;

Извършват се измервания за определяне нивата на наблюдаваните замърсители, като под “**ниво**” се разбира определена стойност за концентрацията на даден замърсител, освен в случаите, когато не е установено друго със специфични разпоредби.

“**Норма за качество на атмосферния въздух**” е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определените за целта срок, след което да не бъде превишавано;

“**Алармен праг**” е всяко ниво, чието превишение е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция и при превишаването се предприемат съответните мерки за информиране и предупреждение на населението в съответните райони;

Нормите за вредни вещества/замърсители в атмосферния въздух и измерените концентрации за отделните показатели се определят като маса, съдържащи се в един кубически метър въздух при нормални условия за определено време. Концентрацията на вредните вещества във въздуха се променя с течение на времето в зависимост от метеорологичните условия, емисията и др.

Това налага използването на различни видове концентрации, характеризиращи времето на пребиваване на вредното вещество и оценка степента на замърсяване на атмосферния въздух.

Предельнодопустима концентрация /ПДК/ на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, регистрирана за определен период от време, трябва да не оказва нито пряко нито косвено вредно въздействие върху организма на човека и неговото потомство. Тя се определя като:

- **Максимално еднократна концентрация /ПДК м.е./** - най-високата от еднократните /30 или 60 минутни/ концентрации в даден пункт за определен период на наблюдение;
- **Средноденонощната концентрация /ПДК ср.дн/** е средноаритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколkokратно през денонощието или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа;
- **Средногодишна концентрация /ПДК ср.год./** е средноаритметичната стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

[illegible]

Анализ на състоянието на атмосферния въздух по данни от имисионния контрол, осъществяван в пунктовете за мониторинг за периода 01.01.2010г. до 31.01.2010г.

гр. Хасково – пункт “РИОСВ”

Серен диоксид – През 2010 г. и 2009г. не са регистрирани превишения на СЧН от 350 µg/m³.

Азотен диоксид – Средногодишната концентрация от 19.76 µg/m³, не превишава СГН от 40 µg/m³. Не са регистрирани превишения на СЧН през 2010г.и 2009г.

ФПЧ10 – От общо 331 регистрирани средноденонощни стойности за ФПЧ10, 108 броя превишават допустимата норма от 50 µg/m³. Най – голям брой превишения са регистрирани през месеците януари, февруари и декември. През месец февруари е измерена и най – високата концентрация от 256.34 µg/m³. Средногодишната стойност е 50,03 µg/m³ и превишава СГН от 40 µg/m³.

През 2010г. регистрираните 108 бр. превишения на СДН за ФПЧ10 надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /35 броя/.

В сравнение с 2009г.(регистрирани 335 средноденонощни стойности за ФПЧ10, от тях 83 броя превишават допустимата норма от 50 µg/m³, средногодишна стойност е 46.90 µg/m³) се запазва тенденцията за наднормено съдържание на ФПЧ10, като най - високи и най - голям брой наднормени стойности са регистрирани през зимните месеци, което е резултат от използването на твърди горива в битовия сектор и характерните за сезона – безветрие, мъгли и температурни инверсии, които създават условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземния слой.

Кадмий - Регистрираните стойности за кадмий в атмосферния въздух на гр.Хасково през 2010г. не превишават средногодишната норма СГН от 0.00001 mg/m³. Измерената средногодишна концентрация е 0.0000004312 mg/m³. От всички изследвани 176 проби, само 18 проби отчитат наличието на кадмий в атмосферния въздух.

В сравнение с 2009г. чувствително е намалял броя на пробите с наличие на кадмий в тях и съответно средногодишната концентрация е намаляла повече от 2пъти./измерената средногодишна концентрация за 2009г.е 0.0000010957 mg/m³, от всички изследвани 173 проби, 32 проби отчитат наличието на кадмий в атмосферния въздух./

АИС “Раковски” гр.Димитровград

ФПЧ10 - През 2010 г. са регистрирани 351 средноденонощни концентрации, 113 от тях превишават ПС за СДН от 50 µg/m³ или 32.19 % от общия брой регистрирани средноденонощни стойности. Най-голям брой превишения на ПС за СДН на ФПЧ10 са регистрирани през месеците ноември и декември. През месец декември е регистрирана и най – високата средноденонощна стойност от 223.75 µg/m³. Средногодишната концентрация от 48.98 µg/m³ превишава СГН от 40 µg/m³.

През 2010 г. регистрираните 113 бр. превишения на СДН за ФПЧ10 надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /35 броя/.

В сравнение с 2009 г.(регистрирани 358 средноденонощни концентрации, 107 от тях превишават ПС за СДН от 50 µg/m³, средногодишна концентрация от 50.2 µg/m³). се запазва тенденцията за наднормено съдържание на ФПЧ10, като най - високи и най - голям брой наднормени стойности са регистрирани през зимните месеци, което е

резултат от използването на твърди горива в битовия сектор и характерните за сезона – безветрие, мъгли и температурни инверсии, които създават условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземния слой.

Серен диоксид – През 2010 г. са регистрирани 13 стойности, превишаващи ПС за СЧН от 350 µg/m³, четири от регистрираните стойности превишават алармения праг от 500 µg/m³. Не са регистрирани превишения на ПС за СДН от 125 µg/m³. Най – голям брой превишения на ПС за СЧН за серен диоксид са регистрирани през месец март. Най-високата средночасова стойност от 965.09 µg/m³ е регистрирана през месец май.

Регистрираните през годината 13 превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m³, не надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /24 броя/.

В сравнение с 2009г.(регистрирани 64 стойности превишаващи ПС за СЧН от 350 µg/m³ и 7 превишения на ПС за СДН от 125 µg/m³) се наблюдава значително по – малко регистрирани стойности, превишаващи на ПС за СДН.) През 2010 г. не са регистрирани превишения ПС за СДН, докато през 2009 г. бяха регистрирани 7 наднормени стойности.

Запазва се тенденцията на намаляване на наднормените стойности на серен диоксид, в резултат на предприеманите мерки за промяна в количеството и качеството на използваното гориво от ТЕЦ “Марица 3” АД, град Димитровград и изграждане на сероочистващи инсталации в комплекс “Марица изток”, град Стара Загора.

Азотен диоксид – През 2010 г. и 2009г. не са регистрирани превишения на СЧН от 200 µg/m³. Средногодишната концентрация на този замърсител е 17.22 µg/m³ и не превишава СГН от 40 µg/m³. (Средно годишната концентрация на този замърсител е 18,21µg/m³ и не превишава СГН от 42 µg/m³.)

Сероводород – През 2010 г. са регистрирани 29 стойности на моментни емисии, които превишават три пъти ПДКм.е. от 0.005 mg/m³, не са регистрирани средноденонощни стойности, които превишават пет пъти ПДК ср.дн. от 0.003 mg/m³. Най-голям брой превишения на ПДКм.е. са регистрирани през месеците януари, ноември и декември.(2009г. са регистрирани 31 стойности на моментни емисии, които превишават три пъти ПДКм.е. от 0.005 mg/m³, не са регистрирани средноденонощни стойности, които превишават пет пъти ПДК ср.дн. от 0,003 mg/m³. Регистрираните превишения са през месеците януари и декември.)

Озон - През 2010 г. не са регистрирани стойности за озон, превишаващи прага за информиране на населението от 180 µg/m³ и прага за предупреждение на населението от 240 µg/m³. През месец август 2010 г. са регистрирани три денонощия с осемчасови средни стойности над 120 µg/m³, като максималните осемчасови средни стойности в рамките на денонощието са съответно: на 03.08.2010 г. – 124.2 µg/m³, на 16.08.2010 г. – 138.1 µg/m³ и на 17.08.2010 г. – 129.0 µg/m³.

За останалите показатели – амониак и въглероден оксид не са регистрирани превишения на съответните допустими концентрации.

АИС “Студен кладенец” гр.Кърджали

ФПЧ10 - През годината от общо 363 регистрирани средноденонощни стойности за ФПЧ10, 84 броя превишават допустимата норма от 50 µg/m³ или 23.14 % от общия брой регистрирани средноденонощни стойности. Най-голям брой превишения на СДН са регистрирани през януари,февруари,ноември и декември. Максималната средноденонощна стойност -244.10 µg/m³, т. е 4.88 пъти над СДН е отчетена през декември.

През 2010г. броят превишения на ПС за СДН на ФПЧ10 е 84 превишения и надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /35 броя/. За 2010г.средногодишната концентрация е 42.74µg/m3 и превишава СГН от 40µg/m3.

В сравнение с 2009г.(365 регистрирани средноденонощни стойности за ФПЧ10, 79 броя превишават допустимата норма от 50 µg/m3 , средногодишната концентрация е 43.73µg/m3) се запазва тенденцията за наднормено съдържание на ФПЧ10, като най - високи и най - голям брой наднормени стойности са регистрирани през зимните месеци, което е резултат от използването на твърди горива в битовия сектор и характерните за сезона – безветрие, мъгли и температурни инверсии, които създават условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземния слой.

Серен диоксид - През годината са регистрирани 88 бр. превишения за серен диоксид над ПС за СЧН от 350 µg/m3 , от които 42 бр. превишения са над алармения праг за серен диоксид от 500 µg/m3. Един път през годината - на 29.01.2010г. е изпълнена инструкцията за уведомяване на населението поради наличие на 3 последователни стойности за серен диоксид над алармения праг от 500 µg/m3. Най-висока стойност е отчетена през м. януари -1516.63µg/m3, т. е 4.33 пъти над ПС за СЧН.

Превишенията на ПС за СДН от 125 µg/m3 за периода са 9 на бр., регистрирани през месеците януари, февруари и ноември. Най-висока стойност е отчетена през м. януари -271.48µg/m3 т. е 2.17 пъти над ПС за СДН.

Регистрираните през годината 88 превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m3, надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /24 броя/.

Регистрираните през годината 9 превишения на ПС за СДН от 125 µg/m3, надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /3 броя/.

В сравнение с 2009г.(регистрирани 203 бр. превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m3 , от които 117 бр. превишения на алармения праг от 500 µg/m3 за серен диоксид. Четири пъти през годината - на 01.06.2009г.,16.10.2009г.,19.11.2009г. и на 24.11.2009г. е изпълнена инструкцията за уведомяване на населението поради наличие на 3 последователни стойности за серен диоксид над алармения праг от 500 µg/m3.) се наблюдава намаляване броя на регистрираните превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m3 и алармения праг от 500 µg/m3.)

Олово – Регистрираните стойности за олово в атмосферния въздух на гр.Кърджали през 2010г. превишават 2.05 пъти средногодишната норма СГН от 0,5 µg/m3, като средногодишната концентрация е 1.0268µg/m3 .

Най-високите регистрирани стойности на оловни аерозоли през 2010г. са: през м.март – 17.53 µg/m3, м.април – 4.302µg/m3, м.юли - 4.988µg/m3 и м.ноември – 12,93 µg/m3. За сравнение, най-високата регистрирана стойност за 2009г. е през м.ноември 21.30 µg/m3, за 2008г. е през м.август- 3.93µg/m3 , за 2007г. е през м. декември - 10.850 µg/m3.

В сравнение с 2009г. се наблюдава увеличаване на превишението на средногодишната концентрация за олово./ 2009г. превишават 1,66 пъти средногодишната норма СГН от 0,5 µg/ m3, като средногодишната концентрация е 0.8303µg/m3./

Кадмий – Регистрираните стойности за кадмий в атмосферния въздух на гр.Кърджали през 2010г. превишават 2.27пъти средногодишната норма СГН от 0,00001 mg/m3, като средногодишната концентрация е 0,00002270mg/m3. Най-висока стойност за кадмий е отчетена през м.ноември - 0,000334 mg/m3 .

Резултатите от мониторинга показват, че през 2010 г. броят на пробите със значително превишение на СГН е:

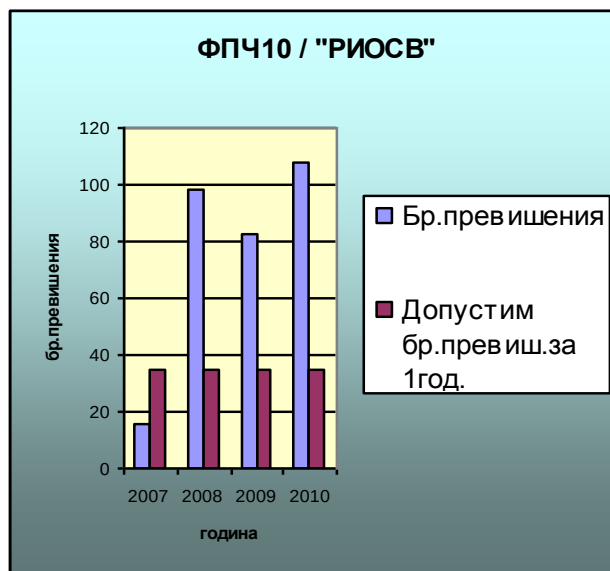
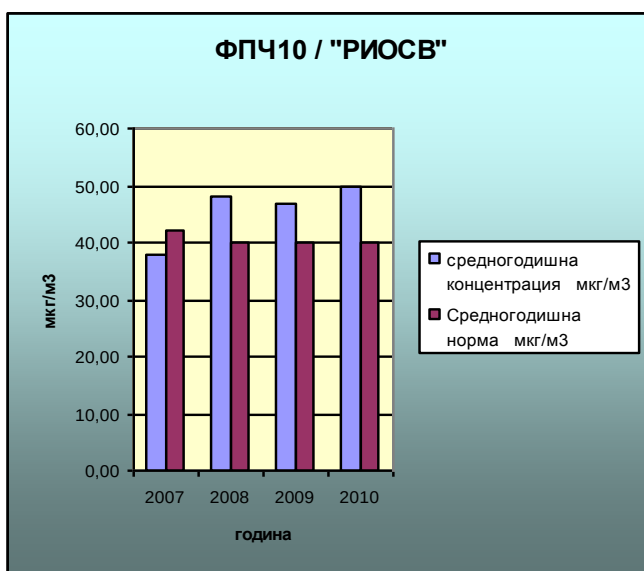
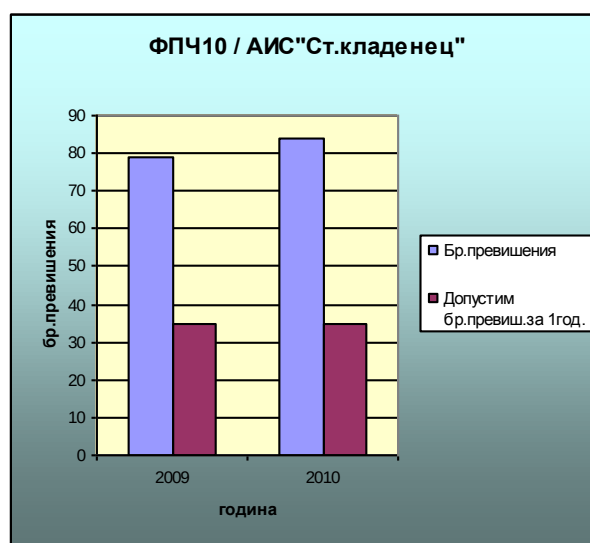
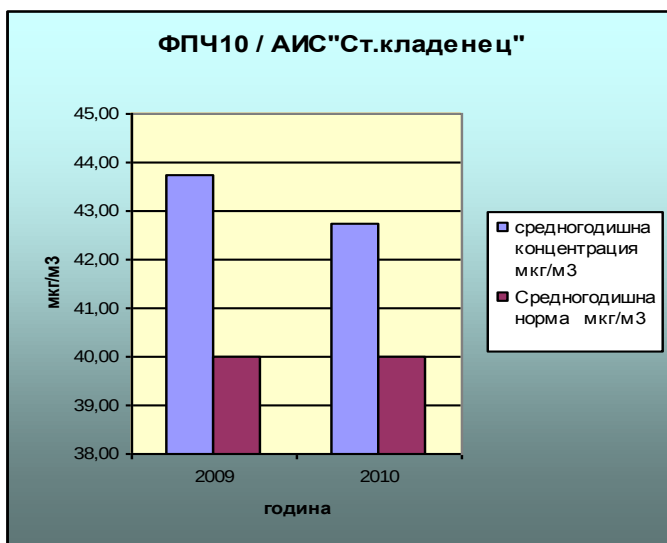
над 5 пъти СГН – 12 бр. проби (6.86% от 175 проби);

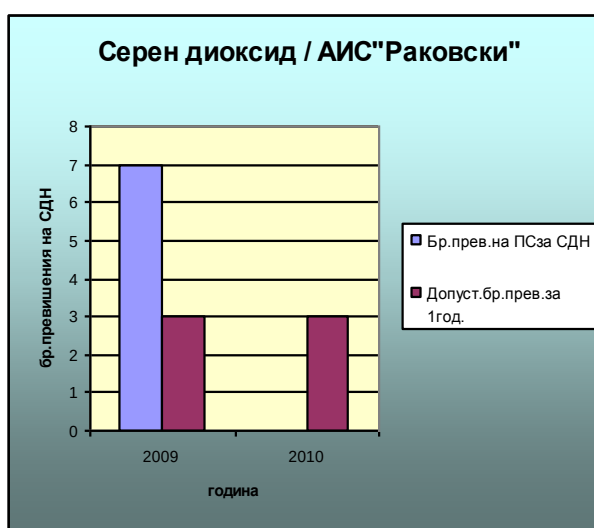
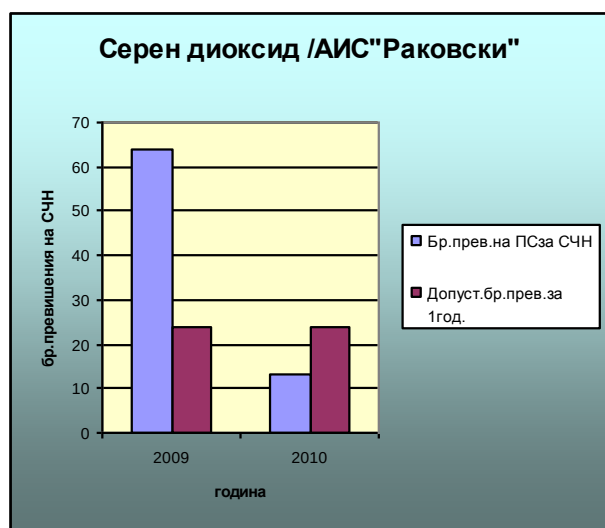
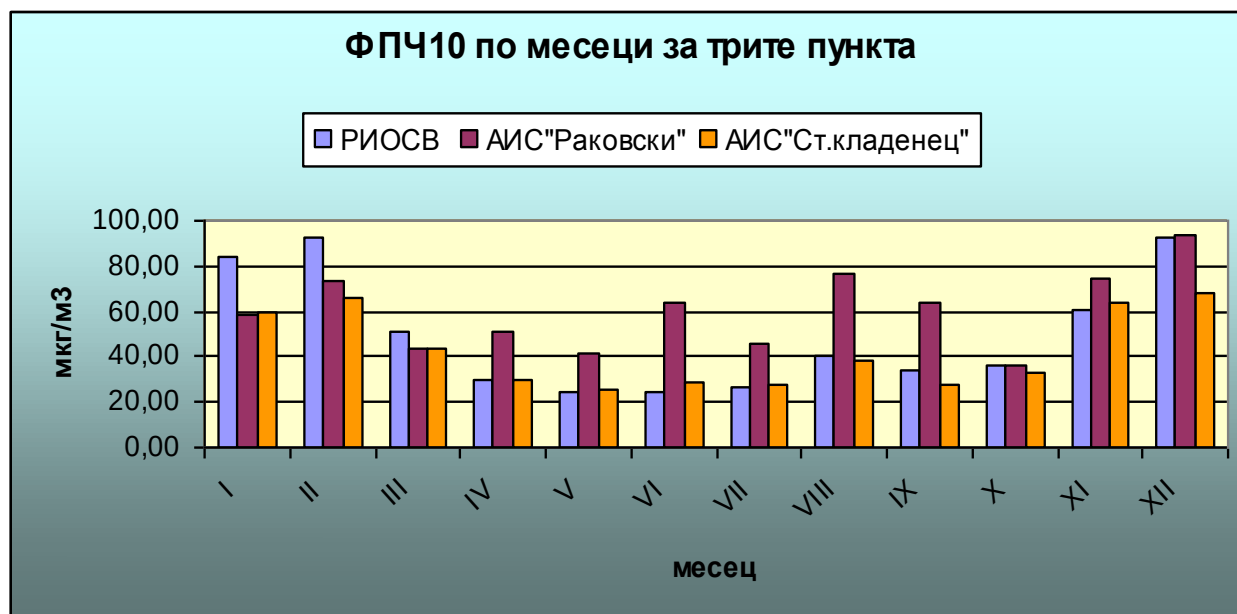
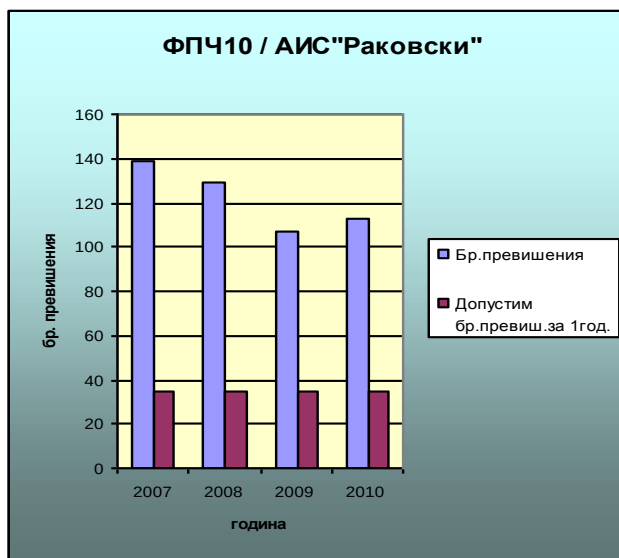
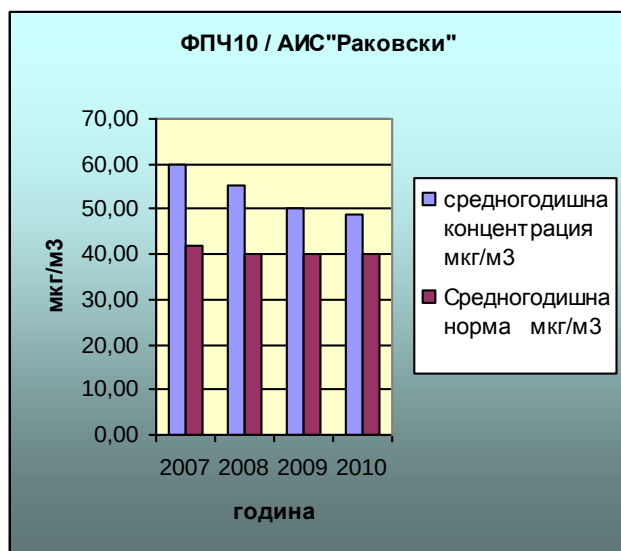
над 10 пъти превъзшение на СГН – 10 бр. проби (5.71% от 175 проби).);

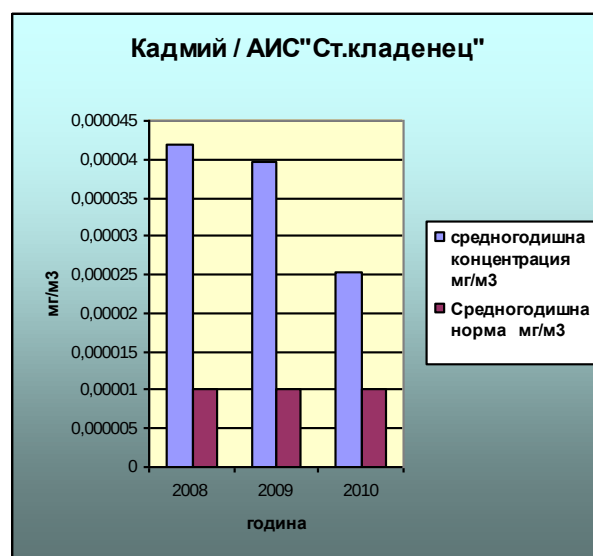
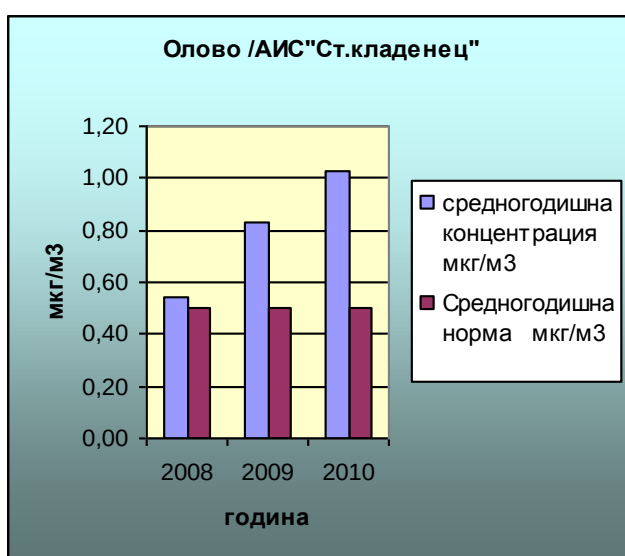
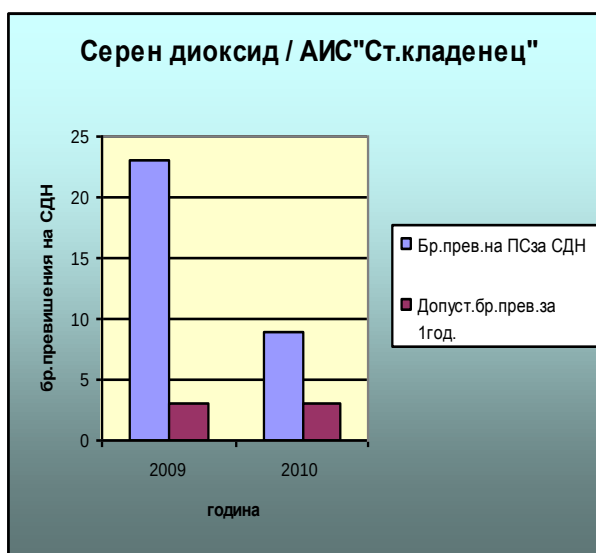
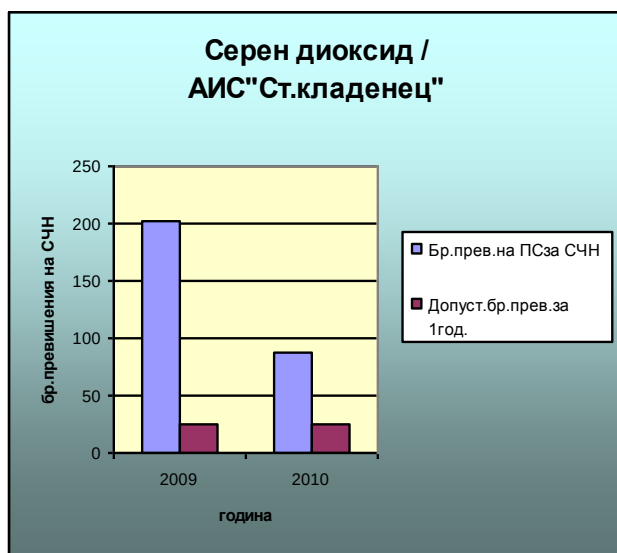
В сравнение с 2009г. се наблюдава намаляване на превъзшението на средногодишната концентрация /2009г.- превъзшават 3.95 пъти средногодишната норма СГН от 0,00001 mg/m³, като средногодишната концентрация е 0,00003954mg/m³ /

Арсен – Най-високите регистрирани стойности през 2010г. са: през м.май – 0.00003068 mg/m³, м.юли – 0,00002606 mg/m³, и м.септември – 0,0000234 mg/m³ и 0.00001948 mg/m³ (регистрирани стойности през 2009г. са: през м.януари – 0.000033 mg/m³, м.април – 0,000117 mg/m³, и м.ноември – 0,000048 mg/m³ и 0.000059 mg/m³).

През 2010 г. и 2009г. не са регистрирани средноденонощни концентрации, които превъзшават ПДК ср.дн. от 0.003 mg/m³

Замърсяването на атмосферния въздух на територията на двете области Кърджали и Хасково се дължи основно на големите неподвижни източници на емисии: "ОЦК" АД и "Ес енд Би Индастриъл Минералс" АД, гр.Кърджали, "Неохим" АД и ТЕЦ "Марицаз" АД, гр.Димитровград; автомобилния транспорт и горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво.

През 2010г. продължава тенденцията за наднормено замърсяване на атмосферния въздух в градовете Кърджали, Хасково и Димитровград с ФПЧ10. Регистрираните превишения на СДН от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ за ФПЧ10 през годината, надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /35 броя/.

Продължава замърсяването на атмосферния въздух със серен диоксид, олово и кадмий над пределно допустимите норми в гр.Кърджали. Регистрирани са превишения на средночасовата норма от 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, на средноденонощната норма от 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и на алармения праг от 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Превишени са средногодишните норми за олово от 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и кадмий от 0,00001 mg/m^3 .

Основен производствен източник на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух е "ОЦК" АД, гр. Кърджали. Резултатите от емисионния контрол през 2010г., показват, че не са спазени нормите за допустими емисии на серен диоксид, кадмий и олово в отпадъчните газове от оловно производство, определени в Комплексно

разрешително №124/2006г. Дейностите и мерките, заложи в инвестиционната програма на "ОЦК"АД гр.Кърджали, за осигуряване спазването на нормите за допустими емисии, не са изпълнени и до момента, въпреки, че срокът за това бе 31.10.2007г.. На предприятието са наложени текущи месечни санкции за замърсяване на атмосферния въздух с прах, серен диоксид, олово и кадмий, както и еднократни санкции за неизпълнение на условия от Комплексното разрешително.

От значение за разпространението и разсейването на замърсителите на атмосферния въздух в гр. Кърджали са и особеностите на релефа и надморската височина, наклон и изложение на скатове, които определят разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и влагата, ветровата картина. Тихото време (скорост на вятъра под 1m/sek.) е с висок относителен дял в годината – средно 58,7% от дните в годината. То преобладава през зимните месеци (63-66%), когато могат да се очакват и инверсионни състояния на атмосферата.Наличието на локален приземен пренос на въздушни маси по поречието на р.Арда в посоките изток-запад, също съдейства за натрупване на замърсители в атмосферния басейн на града през определени периоди от годината. При определени метеорологични условия /продължително безветрие, мъгла, ниска облачност/ се натрупват замърсители в приземния слой от ФПЧ10, серен диоксид, олово и кадмий, превишаващи пределно допустимите норми.

Замърсяването със серен диоксид в гр.Димитровград се дължи основно на дейността на ТЕЦ"Марица3"АД и пренос на емисии от Комплекс"Марица Изток" , гр.Стара Загора. Регистрирани са превишения на средночасовата норма от 350 µg/m³ и на алармения праг от 500 µg/m³. Регистрирани са превишения на нормите за сероводород в атмосферния въздух.

В "Неохим"АД резултатите от емисионния контрол през 2010г. показват, че не са спазени нормите за допустими емисии на прах в отпадъчните газове от инсталацията за производство на амониева селитра, определени в Комплексно разрешително №8/2006г. Наложена е текуща месечна санкция.

Затрудненото разсейване на замърсителите в приземния слой на атмосферния въздух, вследствие на неблагоприятни метеорологични условия: ниска скорост на вятъра (0 – 1 м/сек), температурна инверсия и мъгли допринася за нарушаване качеството на атмосферния въздух .

Допълнителен фактор за влошеното качество на атмосферния въздух в населените места са: емисиите от транспорта, локални горивни източници, битовото отопление, както и вторично замърсяване на въздуха с прах, поради нередовно почистване и миене на уличната мрежа.

В Общините Кърджали, Димитровград и Хасково са разработени програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в районите за оценка и управление на КАВ (РОУКАВ) - Кърджали, Димитровград и Хасково. В срок до 15.03.2011г. актуализираните и одобрени от общинските съвети програми за подобряване качеството на атмосферния въздух трябва да бъдат представени в Министерството на околната среда и водите.

Райони (агломерации) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух /РОУКАВ/

Със Заповед №РД – 1046/03.12.2010г. на Министъра на околната среда и водите е утвърден списък на районите (в т.ч. агломерациите) за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) – териториален обхват и минимален брой пунктове за текуща оценка на КАВ, по основните показатели по чл.4, ал.1 от Закона за

чистотата на атмосферния въздух(ЗЧАВ) за всеки отделен РОУКАВ, считано от 01.01.2011г.

Югозападен район

Община Кърджали попада в зони (те), в които са превишени нормите и/или нормите и/или нормите с допустими отклонения на Югозападен район по показатели: ФПЧ10, ПАВ. серен диоксид, кадмий , олово и арсен.

Югоизточен

Община Хасково попада в зони (те), в които са превишени нормите и/или нормите с допустими отклонения на Югоизточен район по показатели: ФПЧ10, ФПЧ2,5 и ПАВ.

Югоизточен

Община Димитровград попада в зони (те), в които са превишени нормите и/или нормите с допустими отклонения на Югоизточен район по показатели: ФПЧ10, ФПЧ2,5, серен диоксид и озон.

Във връзка с изпълнението разпоредбите на чл.27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух и чл.31 и чл.32 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух в общините Кърджали, Димитровград и Хасково са изготвени общински програми за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух в районите на Кърджали, Димитровград и Хасково. През 2009г. са актуализирани и приети от общинските съвети планове за действие към общинските програми за подобряване качеството на атмосферния въздух в община Кърджали “ План за действие 2009– 2013г. “ и община Димитровград “ План за действие 2009– 2013г. “ Приета от общинския съвет е програмата на община Хасково за намаляване нивото на фини прахови частици (ФПЧ10) в атмосферния въздух на територията на общината и план на действие 2009-2011г..

Съгласно чл.30 от ЗЧАВ и чл.31 ал.(5) на Наредба №7/1999г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух Община Димитровград и Община Кърджали имат изготвени и съгласувани с РИОСВ - Хасково ”Оперативен план за действие при превишаване на установените норми или алармени прагове на замърсители на атмосферния въздух при неблагоприятни метеорологични условия и други фактори.”

В районите по чл.30, т.3 и 4 общинските органи, съгласувано със съответните РИОСВ, предприемат мерки за ограничаване на емисиите при условията и по реда на ЗООС и ЗЧАВ, включително чрез издаване на разрешителни за експлоатация и чрез решенията по ОВОС, с оглед поддържане нивата на замърсителите под оценъчните прагове и запазване възможно най-доброто качество на въздуха в тях, съвместно с устойчивото им развитие.

Представени са годишни доклади за изпълнение на Програмите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в районите на Кърджали, Димитровград и Хасково.

Община Димитровград в съответствие с плана за действие 2003 – 2013г.е изпълнила следните мероприятия и дейности през 2010г.:

1. Своевременно се извършват ремонтни работи и поддържане в техническа изправност на настилките на уличната мрежа в града.

2. Община Димитровград възлага на фирма "Нео-Титан" ООД дейности и мероприятия насочени към повишаване качеството и честотата на комплексно почистване на уличната мрежа и обществените места, включително и редовно измиване на уличните плати на главните улици и булеварди с цел недопускане на разпрашаване от тях и съответно повишаване стоностите на РМ10 в приземния слой на атмосферния въздух.

3. Действия за намаляване емисиите в атмосферния въздух от площните източници:

- Извършва се постоянен контрол върху предоставено ползване на "тротоарно право" при строителни дейности;
- Всяка година се изготвя програма за поетапно озеленяване на свободни площи, възстановяване на съществуващи такива и изпълнение на настилки на пешеходни алеи и паркинги с изработване на механизми за тяхното поддържане;

4. Мероприятия за подобряване на системата за наблюдение на КАВ и засилване на контрола и отчетността:

- Автоматизирана система за информиране на населението за качеството на атмосферния въздух – на входа на сградата на общинска администрация е поставен дисплей, свързан с компютърната система за пренос на данни, на който в реално време се изобразяват в цифров и графичен вид стойностите на всички замърсители на атмосферния въздух, които се измерват от АИС "Раковски" към ИАОС, включена в Националната система за мониторинг (НСМ);
- Проучват се възможностите за включване на общината в система за ранно предизвестяване на очаквано замърсяване на атмосферния въздух при РИОСВ – гр.Стара Загора, чрез инсталиране на автоматична станция, представителна за района на гр. Димитровград с периодичност на измерваните метеорологични параметри, съпадащи с периодичността на измерване на атмосферните замърсители;

5. Създаване на Общинска база данни за състоянието на атмосферния въздух и източниците на замърсяване:

- Чрез автоматизираната система се осъществява и поставената в програмата цел за създаване на общинска база данни за състоянието на атмосферния въздух, обхващаща всички измервани от АИС "Раковски" концентрации на вредни вещества и метеорологични данни.
- С цел осъществяване на контрол върху качеството на използваните от стопанските субекти горива, ежегодно до 30 май всички стопански единици с котелни инсталации с мощност над 500 KW, представят информация за изразходваните през изминалия отоплителен сезон количества горива;
- Ежегодно до 30 март всички стопански единици, търгуващи с горива, представят информация за продадените през изминалата календарна година количества горива по видове с копия от сертификатите за качество;

6. Община Димитровград осъществява контрол по изпълнение на мерките, касаещи "Неохим" АД, "Вулкан Цимент" АД и ТЕЦ "Марица 3" АД заложи в Плана за действие

2003-2010г. от Програмата за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Димитровград.

От “Неохим” АД са изпълни следните мерки:

- **Азотна киселина – нов цех. Подгревател на отпадъчни газове. По – пълно използване на ниско потенциалната топлина на отпадъчните газове.** Мероприятието е изпълнено към м. октомври 2010г. Изградено и въведено в експлоатация е съоръжение за оползотворяване на нископотенциална топлина на отпадъчните газове. Очакваме да се постигне заложеният екологичен ефект.
- **Неорганизираните емисии. Ограничаване на неорганизираните емисии чрез решения, специфични за всеки източник.** Мероприятието е с постоянен срок на изпълнение и е свързано с намаляване (минимизиране) на неорганизираните емисии, свеждане до минимум на възможностите за възникване на аварии и работа при аномални условия. Ежегодно се усвояват големи по размер финансови средства. През 2006- 2008г. са изразходвани общо над 800 хил.лв., през 2009г. – над 250 хил.лв., а през 2010г.

Във “Вулкан Цимент” АД мерките са изпълнени. За намаляване емисиите на прах от пещ №4 и изпълнение на мероприятие от инвестиционната програма, заложена в комплексно разрешително №77 от март 2007г. пещ 4 работи с нов електрофилтър, гарантиращ до 30mg/Nm³ емисии на изхода. От август 2008г. пещ 3 работи с два последователно свързани електрофилтъра и емисиите на прах са под 50mg/Nm³

От ТЕЦ ”Марица 3” до края на 2005г. са изпълнени мероприятията, включени в Програмата за привеждане на дейността на централата в съответствие с нормативните изисквания по околна и работна среда.

През 2006г.е извършена реконструкция на електро филтъра. В резултат емисията от прах е в рамките на законовата норма. Въведена е апаратура за собствени непрекъснати измервания на прах, серен диоксид и азотни оксиди. Системата дава възможност за контрол на работата на електрофилтъра в реално време и предприемане на коригиращи действия при необходимост.

За намаляване на емисиите от прах от сгуроотвалите на централата, дружеството изпълнява схема за оросяване на нерекултивираните площи. Дружеството е възложило разработването на идеен проект за надграждане на сгуроотвалите в съответствие с изискванията на Наредба №8/2004г. Техническото задание включва и мерки срещу поява на неорганизираните емисии от депата.

Община Кърджали в съответствие с “План за действие 2005г.-2013г. е изпълнила следните мерки и дейности през 2010г.:

Община Кърджали осъществява контрол по изпълнение на програмите за привеждане на дейността на “S&B Индастриъл Минералс” АД, “ОЦК” АД и ”Горубсо - Кърджали” АД в съответствие с нормативните изисквания по околна и работна среда.

1. От “ОЦК” АД не са изпълнени дейностите включени в програмата за привеждане в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна и работна среда към действащото Комплексно разрешително :

- Привеждане на емисиите от оловно производство в съответствие с нормите заложи в комплексното разрешително.
- Въвеждане на автоматичен собствен мониторинг на емисиите от точкови източници;
- В началото на 2010г. започна изграждане на съоръжение за десулфуризация на газовете от агломерационната машина, за което няма представена проектна документация, съгласувана с компетентен орган. Изградена е инсталацията, която е довела до намаляване на емисиите от серен диоксид, но не са постигнати нормите в заложеното комплексно разрешително.
- „ ОЦК” АД- Кърджали не извършва ежедневно почистване на работната площадка, която се явява източник на неорганизиран емисии, за което има издадени предписания от РИОСВ- Хасково.
- Предприетите действия не са довели до привеждане на емисиите от „ Оловно производство” в съответствие с нормите заложи в комплексното разрешително.

2. “S&B Индастриъл Минералс” АД :

- Изпълнява програма за поддържане в изправност на прахоуловителните съоръжения и спазване на нормите за емисии.
- Извършен е ремонт на 160 ръкавни филтри на инсталацията „Метеко” в цех 1 на фабрика „Бентонит и зеолит”. Подменени са 160 броя ръкави на пречистващото съоръжение към сушилнен барабан №6, както и почистване на шнековата линия, смяна на лагери, преглед на магнит-винтилите за продухване на инсталацията.
- Извършена е реконструкция на Ръкавните филтри към Мелници №№ 5 и 6, включваща: подмяна на носещите плочи на ръкавите; подмяна на кошници и ръкави с нов тип захват „снапринг”; подмяна на магнит-винтилите и пулт за управление; подмяна на 25 броя патрони на ръкавните филтри за сухи газове
- Извършен е ремонт и смяна на част от ръкавите на филтъра за влажни газове в цех 2 на фабрика „Бентонит и зеолит”. Праха, уловен от ръкавните филтри за димни газове № 5 и 6 в цех 2 на фабрика „Бентонит и зеолит” се рециклират обратно в производството.
- С цел предотвратяване на запрашаване в районите на промишлените фабрики през летните месеци системно се оросяват вътрешнорудните пътища.

3. “Горубсо – Кърджали” АД изпълнява предвидените мероприятия за предотвратяване на замърсяването с прах:

- Поддържа в изправност оросителната инсталация на Хвостохранилище „Кърджали 2”
- Частично се изпълнява почистване(измиване) на работната площадка на завода и ул.”Заводска” ;

4. За ограничаване вредното въздействие на транспорта върху качеството на атмосферния въздух:

- Предстои разработване на план за управление и автоматизирана система за управление и контрол на трафика(зелена вълна).
- Процедурата по възлагането на проектирането на околновръстен път на гр. Кърджали е стартирана от Министерството на регионалното развитие и благоустройство;
- Изготвен е проект за паркинг с 90 места между УЛ"Вашингтон", ул."Републиканска" и Обреден дом.В проекта за изграждане на парк"Арпезос" Север и Юг се предвижда изграждане на ул."Арпезос"с няколко зони за паркиране. Нови зони за паркиране предостави и пазара на производителите.Подабрена е сигнализацията на уличната мрежа
- Направено е предложение от НПО за маркиране на велосипедна алея по бул."България" по което има принципно одобрение. Предстио маркиране на велосипедната алея.
- Взето е решение участъка от ул."Републиканска" към ул.Вашингтон" да стане 2-посочен. Предстои изготвяне на проект за организация на движението в района.

5. Ограничаване на вторичното замърсяване на въздуха от неорганизиран източници на емисии

- Получено е финансиране по ОП "Регионално развитие за изграждане и развитие на парк"Арпезос"-север;
- Изготвен е технически проект за реконструкция на парк Простор в частта му – „Алея на здравето”;
- Изготвен е регистър на зелената система на територията на гр.Кърджали и проект за реконструкция на уличната растителност в града. Внася се декоративна растителност целогодишно;
- Не се изпълнява заданието за миене с необходимата честота и качества;

6. Община Кърджали участва ежегодно в кампанията световен ден "Без автомобили", в подкрепа на ограничаването на замърсяването на атмосферния въздух от транспорта;

7. Внесено е второ искане до Министъра на здравеопазването за изготвяне на програмата за опазване здравето на населението от замърсяване на околната среда в района на Община Кърджали;

8. В медицински Център за профилактика на социално значими заболявания, реализиран по проект"Заедно можем да подобрим живота си", на тел.60-277 се правят предварителни заявки за извършване на прегледи;

9. През 2009г. от РИОКОЗ е проведен биологичен мониторинг нап 60 деца във възрастова група 7-10г. от селата Островица и Вишеград и котролна група от с.Енчец. Доказано е, че съдържанието на олово и кадмий в кръвта на децата от Островица и Вишеград е статистически значимо по-високо в сравнение с контролната група.В общинския бюджет за 2010г. са предвидени средства за провеждане на скрининг;

10. През 2009г.са провеждани информационни кампании и обучения от РИОКОЗ на ученици от 6 училища. На сайта на РИОКОЗ има информация за замърсяването

на атмосферния въздух. На сайта на Община Кърджали е сложена информация „Как да се предпазим от въздействието на оловото“;

11. В Община Кърджали е внесено уведомление за инвестиционно предложение от „Български енергиен холдинг“, гр.София за реализиране на обект”Изграждане на газопровод Комотини(Гърция) – Димитровград – Стара Загора”. Проведена е I-ва работна среща с лицензиран оператор”СИТИГАЗ” за изграждане на мрежа и поетапно включване на обекти в нея;

Община Хасково в съответствие с “План за действие 2009г.-2013г. е изпълнила следните мерки и дейности през 2010г. - в общината няма големи промишлени източници на замърсяване на атмосферния въздух. Основен замърсител на въздуха са ФПЧ10.

1. Актуализация на паспортизация на съществуващата растителност в зелените площи.

2.Проектиране на нови зелени площи и детски площадки

3.Реконструкция на зоокът в лесопарк Кенана.

4. За посочените мерки са изготвени проектни документации и има сключени договори за изпълнение на обектите със срок ноември 2011г.:

- Ремонт на тротоарна настилка на бул.”Раковски” и осигуряване на достъп на хора с увреждания;
- Реконструкция, модернизация и преустройство на “Градска градина”;
- Благоустрояване озеленена площ източно от ул.”Днепър”;
- Благоустрояване озеленена площ северно от ул.”Гоце Делчев”;
- Благоустрояване междублокови пространства кв.201 и 205;
- Преустройство и реконструкция на фонтан;
- Инфраструктура и благоустрояване на паркова среда около монумент ”Св.Богородица”;
- Велоалеи в лесопарк”Кенана” и кътове за отдих;
- Обновяване на 30 детски площадки;

5.Има изготвени проект и:

за разширение на тролейбусния транспорт;

за югозападен и югоизточен обходен път;

6.Извършва се ежегодно възстановяване и асфалтиране на улични настилки;

7.Ежегодно се извършва проучване, събира се информация за увеличаване ползването на обществен транспорт и намаляване средната възраст на автомобилния парк.

8.Извършена е подмяна на дограма на училища и детски градини , изолация на общински жилища и на живачните лампи от уличното осветление в общината с енергоспестяващи лампи. Газифицирани са обекти на територията на града.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Хасково

РИОСВ - Хасково контролира чрез измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от неподвижните източници на емисии в районите на Хасковска и Кърджалийска области.

Също така се извършва контрол на дейности свързани с източници на емисии на летливи органични съединения (ЛОС) във въздуха . Основно тези дейности са :

- дистрибуция на бензини (бензиностанции);
- предприятия, използващи органични разтворители в процеса на производство (дейности по нанасяне на покрития, производство на обувки, химически чистения, извличане и рафиниране на разстителни масла, производство на каучук и др.);
- производство, употреба и дистрибуция на определени бои, лакове и авторепаратурни продукти със съдържание на ЛОС по-високо от установените норми ;
- горивните процеси.

Фирмите собственици на инсталации - източници на ЛОС, изготвят ежегодно Планове за управление на разтворителите, с цел доказване спазването на нормите за допустими емисии в отпадъчните газове, нормите за неорганизираните емисии и нормите за общи емисии.

По прилагане на Регламент (ЕО) №1005/2009, Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой , Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове и Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) №842/2006 относно някои флуорирани парникови газове), РИОСВ - Хасково извършва контрол на обекти, осъществяващи дейност с вещества и продукти, нарушаващи озоновия слой. Контролът се извършва с цел да се задържи, предотврати и с това да се намали количеството на емисии на контролираните флуорирани парникови газове (ФПГ) и озоноразрушаващи вещества (ОРВ) , и употребата на забранените такива като хладилни агенти.

Община Хасково

Основни източници на емисии, замърсяващи атмосферния въздух са Асфалтова база с.Крепост и др. За превишаване на нормите за допустими емисии по показатели прах и сажди са наложени санкции. Поради липса на поръчки обектът почти не работи през 2010г. В много от фирмите паровите централи не работят. Бензиностанциите, подлежащи на контрол по Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са приведени в съответствие.

По спазване изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират десет обекта, два от които изготвят Планове за управление на разтворителите.

На 7 обекта, използващи озоноразрушаващи вещества в своята дейност в изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) № 842/2006 относно някои флуорирани парникови газове са извършени проверки. Това са основно фирми от млеко и месопреработващата промишленост, които използват хладилни и климатични инсталации – “Тоска”ООД, “Нолев”ЕООД, “Мони Мес”ЕООД “Агроселект”ООД и др.

По одобрения от МОСВ годишен план за 2010г. са извършени 12 проверки на производители и търговци на едро и дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. По големи

производители на бои са “Сидекс”ООД и “Лектра”ООД, а от търговците на едро “Ролинг”ООД и ЕТ”Комфорт”. Всички продукти отговарят на изискванията на наредбата.

По одобрения от МОСВ годишен план за 2010г. са извършени проверки на промишлени обекти за контрол на шум в околната среда.

Община Димитровград

Основни източници на емисии, на които през годината са извършени контролни измервания са: ”Вулкан Цимент” АД, “Неохим” АД и ТЕЦ ”Марица-3” АД. Атмосферният въздух се замърсява с прах, серен диоксид, амоняк и азотни оксиди. За превишаване на нормите за допустими емисии на обектите са наложени санкции. Ръководствата на тези фирми предприеха мерки за намаляване замърсяването на въздуха. Изпълняват се програми за привеждане дейността им в съответствие на нормативната уредба по околна среда и програми за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия и бездействия.

Във “Вулкан Цимент” АД е въведена система за непрекъснат мониторинг на емисиите от пещ №3 и пещ №4 по показатели: прах, серен диоксид и азотни оксиди. В “Неохим” АД в цех ”151”- за производство на 43% азотна киселина се извършват собствени непрекъснати измервания на азотни оксиди. Предстои въвеждане на система за непрекъснат мониторинг на емисиите от инсталацията за производство на амониева селитра. В ТЕЦ ”Марица-3” АД се извършват собствени непрекъснати измервания на прах, серен диоксид и азотни оксиди.

Община Димитровград актуализира плана за действие към Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух. Мероприятията заложи в плана за действие се изпълняват. Извършва се актуализация на Програма за подобряване качеството на атмосферния въздух и след приемане от Общински съвет ще се представи в Министерството на околната среда и водите.

На обектите подлежащи на контрол по Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки. На всички бензиностанции в общината са изградени системи за обратно връщане на газовите пари, които не позволяват отделянето на вредни емисии в атмосферния въздух.

По спазване изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта, един изготвя план за управление на разтворителите –химическо чистене “Фреш”ЕООД.

По изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове са извършени проверки на фирми, които използват хладилни и климатични инсталации – “Лотос”ООД, “Монита” ООД, комплекс”Планета Пайнер”, “Билла България” ЕООД и др..

Извършени са 2 проверки по одобрения план за 2010г. на производители и търговци на едро и дребно по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. Производителя на бои в общината “ Интериор” ЕООД прекрати дейността си и премина само на търговска дейност, по – големи търговци на едро са “Волта – С” ООД, ”Партнър”ООД и др. Всички продукти отговарят на изискванията на наредбата.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Харманли

Замърсители на въздуха са: “Голд ойл” ООД и “Златна тракия” АД. В “Голд ойл” ООД се контролират две парокотелни централи. За превишаване на нормите за допустими емисии на прах са наложени санкции. В “Златна тракия” АД бяха монтирани допълнителни циклони с цел улавяне на финния прах при изгарянето на слънчогледовата люспа. Въпреки това на дружеството е наложена санкция за превишаване на нормите за допустими емисии на прах.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

По спазване изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират четири обекта.

Извършени са 4 проверки на обекти използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 1005/2009 и Регламент (ЕО)№842/2006. Това са винарски изби и месопреработващи фирми с хладилни инсталации.

Извършени са 5 проверки на търговци по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. По големи търговци на едро са “Ковег”ООД, “Баневстрой”ЕООД и “Агора”ЕООД.

Всички продукти отговарят на изискванията на наредбата.

По одобрения от МОСВ годишен план за 2010г. са извършени проверки на промишлени обекти за контрол на шум в околната среда.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Свиленград

Незначителни източници на емисии в атмосферния въздух в общината са: “Марица ФЗ” ООД, “Сакар”ООД и “Коприна” ЕАД.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини .

По спазването изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролира едно химическо чистене, което е представило План за управление на разтворителите.

Извършени са 6 проверки на обекти използващи озоноразрушаващи вещества по изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) № 2037/2000 и Регламент (ЕО)№842/2006. Това са месопреработващи фирми с хладилни и климатични инсталации като “ Бурденис93”ООД, ЕТ” Ангел Саръндиев” и ЕТ”Живко Василев-Бисери”.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Любимец

Обектите: “Винарска къща-Сакар” АД, “Бъдеще” ЕООД, “Детелина” ЕООД са незначителни източници на емисии.

Съгласно изискванията на чл.11, ал.5 от ЗЧАВ и на основание §32 от преходните и заключителни разпоредби са извършени проверки на фирми производители на дървени въглища, разположени в землищата на с.Дъбовец и с.Вълче поле. Дадени са предписания за почистване и рекултивация на площадките за дървени въглища.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Ивайловград

“ЗКД” АД и “Фибротекс” ООД са малки емисионни източници и замърсяването на атмосферния въздух е незначително.

Съгласно изискванията на чл.11, ал.5 от ЗЧАВ и на основание §32 от преходните и заключителни разпоредби са извършени проверки на фирми производители на дървени въглища, разположени в землищата на с.Покрован, с. Белополянци и с. Мандрица. Дадени са предписания за почистване и рекултивация на площадките за дървени въглища.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Симеоновград

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Стамболово

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности

Община Минерални бани

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности

Община Маджарово

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности

Община Кърджали

Основен производствен източник на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух е "ОЦК" АД, гр. Кърджали. Резултатите от емисионния контрол и собствените периодични измервания през 2010г., показват, че не са спазени нормите за допустими емисии на серен диоксид, кадмий и олово в отпадъчните газове от оловно производство, определени в Комплексно разрешително №124/2006г. Дейностите и мерките, заложи в инвестиционната програма на "ОЦК" АД гр.Кърджали, за осигуряване спазването на нормите за допустими емисии, не са изпълнени и до момента, въпреки, че срокът за това бе 31.10.2007г. На предприятието са наложени текущи месечни санкции за замърсяване на атмосферния въздух с прах, серен диоксид, олово и кадмий, както и еднократни санкции за неизпълнение на условия от Комплексното разрешително.

"ОЦК" АД изпълнява програма за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия и бездействия. Изграден е автоматичен пункт за мониторинг на нивата на серен диоксид и фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2,5) и тежки метали в атмосферния въздух.

Друг източник на емисии във въздуха е "Ес енд Би Индастриъл Минералс" АД – фабрика "Бентонит и зеолит". Дружеството монтира нови пречиствателни съоразения – Ръкавни филтри "МЕТЕКО" в двата цеха. Извършените контролни измервания показват спазването на нормите за допустими емисии на вредни вещества в атмосферния въздух при преработката на бентонитови глини.

На обектите подлежащи на контрол по Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени проверки.

По спазването изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролират три обекта, два от които изготвят Планове за управление на разтворителите. Това са химическо чистение "Суси" и "Пневматика Серта" АД.

По изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове са извършени проверки на фирми, които използват хладилни и климатични инсталации – "Кипс" ООД, "Маргос" ЕООД, "Билла България" ЕООД, "Мусан" ООД и др.

По одобрения от МОСВ годишен план за 2010г. са извършени 2 проверки на търговци по прилагане на Наредба за ограничаване емисиите на летливи органични съединения (ЛОС) при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. Въведени са в съответствие с изискванията на наредбата етикетите на вносителя на бои "Юзгюн" ООД в с.Мост и търговците на едро – "Караман" ООД, "Семат" ООД и др.

По одобрения от МОСВ годишен план за 2010г. са извършени проверки на промишлени обекти за контрол на шум в околната среда.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Момчилград

Замърсители на въздуха са: Фабрика "Перлит" АД - преработка на перлит към "Ес енд Би Индастриъл Минералс" АД и асфалтовите бази на "Пътстройинженеринг" АД и "Строителство и ремонт" ЕООД гр. Кърджали намиращи се на спирка Джебел.

Атмосферният въздух се замърсява с прах, серен диоксид. Наложени са санкции за замърсяване на атмосферния въздух на Фабрика "Перлит" АД и "Строителство и ремонт" ЕООД. За намаляване на емисиите от прах във фабриката за преработка на перлит е извършен ремонт на пречиствателните съоръжения. На асфалтовата база собственост на "Пътстройинженеринг" АД са монтирани нови пречиствателни съоръжения. Останалите обекти са малки емисионни източници.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини. Изградени системи за обратно връщане на газовите пари, които не позволяват отделянето на вредни емисии в атмосферния въздух.

По изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове са извършени проверки на фирми, които използват хладилни и климатични инсталации – "Наталия" АД Стара Загора – цех в Момчилград и др.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Крумовград

По изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове са извършени проверки на фирми, които използват климатични инсталации – "Крумица" АД, "Клант" ООД и др.

Всички бензиностанции на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Община Кирково

"Мандра-Деникер", "Кирково" ООД и "Пневматика" ООД са малки емисионни източници и замърсяването на въздуха е незначително.

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Всички бензиностанции на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Община Джебел

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности.

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

По изпълнение изискванията на Регламент (ЕО) №2037/2000 относно веществата, които нарушават озоновия слой и Регламент (ЕО) №842/2006 за определени флуорирани газове са извършени проверки на фирми, които използват климатични инсталации – “Мусан”АД, “Флаш Текстил”ООД, “Евромес - М” ЕООД и др.

По спазването изискванията на Наредба №7/2003г. за норми за допустими емисии на летливи органични вещества, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители се контролира един обект, който изготвя План за управление на разтворителите. Това е “Джебел-96”ООД.

Община Черноочене

Замърсяването на въздуха в населените места се дължи основно на автотранспорта, горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво и селскостопански дейности

Бензиностанциите на територията на общината са приведени в съответствие с изискванията на Наредба №16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини.

Кратка обобщена оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ - Хасково

От изложеното до тук могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух:

Замърсяването на атмосферния въздух на територията на двете области Кърджали и Хасково се дължи основно на големите неподвижни източници на емисии: “ОЦК”АД и “Ес енд Би Индастриъл Минералс”АД, гр.Кърджали, “Неохим”АД, “Вулкан Цимент”АД и ТЕЦ “Марица3”АД, гр.Димитровград; автомобилния транспорт и горивните процеси в търговския, административния и битов сектор с употребата на твърдо гориво.

През 2010г. продължава тенденцията за наднормено замърсяване на атмосферния въздух в градовете Кърджали , Хасково и Димитровград с ФПЧ10 . Превишава се средногодишната концентрация от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, а също и броя на регистрираните превишения на СДН от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ през 2009г. надхвърля допустимия брой превишения за една календарна година /35 броя/.

В гр.Кърджали продължава замърсяването на атмосферния въздух със серен диоксид, олово и кадмий над пределно допустимите норми.Превишени са средногодишните норми за олово от 0,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и кадмий от 0,00001 mg/m^3 . За серния диоксид са регистрирани превишения на средночасовата норма от 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, на средноденонощната норма от 125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и на алармения праг от 500 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

От значение за разпространението и разсейването на замърсителите на атмосферния въздух в гр. Кърджали са и особеностите на релефа и надморската височина, наклон и изложение на скатове, които определят разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и влагата, ветровата картина. Тихото време (скорост на вятъра под 1m/sec.) е с висок относителен дял в годината – средно 58,7% от дните в годината. То преобладава през зимните месеци (63-66%), когато могат да се очакват и инверсионни състояния на атмосферата.Наличието на локален приземен пренос на въздушни маси по поречието на р.Арда в посоките изток-запад,

също съдейства за натрупване на замърсители в атмосферния басейн на града през определени периоди от годината. При определени метеорологични условия /продължително безветрие, мъгла, ниска облачност/ се натрупват замърсители в приземния слой от ФПЧ10, серен диоксид, олово и кадмий, превишаващи пределно допустимите норми.

В гр.Димитровград продължава замърсяването на атмосферния въздух със серен диоксид. Регистрирани са превишения на средночасовата норма от 350 µg/m³, на средноденонощната норма от 125 µg/m³ и на алармения праг от 500 µg/m³. Замърсяването със серен диоксид се дължи основно на дейността на ТЕЦ“Марица3“АД и пренос на емисии от енергиен комплекс “Марица Изток“, гр.Стара Загора. Регистрирани са превишения на нормите за сероводород в атмосферния въздух.

Затрудненото разсейване на замърсителите в приземния слой на атмосферния въздух, вследствие на неблагоприятни метеорологични условия: ниска скорост на вятъра (0 – 1 м/сек), температурна инверсия и мъгли допринася за нарушаване качеството на атмосферния въздух в гр.Димитровград.

Допълнителен фактор за влошеното качество на атмосферния въздух в населените места са: емисиите от транспорта, локални горивни източници, битовото отопление, както и вторично замърсяване на въздуха с прах, поради нередовно почистване и миене на уличната мрежа.

Усилията на местните власти са насочени към рехабилитация на пътната мрежа и подобряване организацията на движението. В Общините Кърджали, Хасково и Димитровград са разработени програми за намаляване на емисиите и достигане на установените норми за вредни вещества в районите за оценка и управление на КАВ (РОУКАВ) - Кърджали, Хасково и Димитровград.

Контрол на шума в околната среда

Законът за защита от шума в околната среда (ДВ бр. 74/2005 г.) е приет през 2005 г. Чрез него се урежда начинът за оценка, управление и контрол на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда и от локални източници на шум.

Този закон се прилага за шума в околната среда, на който хората са изложени в урбанизираните територии, в парковете и градините или в други тихи зони в урбанизираните и извън урбанизираните територии, в районите в близост до детски и лечебни заведения, училища и научноизследователски организации. Той не се прилага за шума, предизвикан от домашни дейности, от съседни жилищни сгради, на работните места, в транспортните средства, в зони на военни действия.

Законът влезе в сила на 01.01.2006 г. За осъществяване ефективен контрол на шума, излъчван от промишлени инсталации и съоръжения от РИОСВ – Хасково съгласно разпоредбите на Закона за защита на шума в околната среда е изготвен списък за всички действащи промишлени източници на територията на инспекцията. РИОСВ – Хасково осъществява превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл.117, ал.1 от Закона за опазване на околната среда. По утвърден график през 2009 г. са извършени 10 контролни измервания на шум в промишлени обекти, съгласно методиката за *”Определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие”*. Превишения на граничните стойности

на нивото на шум са установени по границите на контурите от производствената площадка на “Неохим” АД гр.Димитровград и „Арда строй” ООД гр.Кърджали. От оператора са набелязани и са в процес на изпълнение мерки за намаляване на шумовите нива. Контролните измервания на останалите промишлени инсталации не показаха наднормени нива на шум от дейността им.

Основните промишлени източници на шум са разположени в отдалечени от жилищните райони промишлени зони, като се предприемат мерки за обезшумяване на производствата и съоръженията. Предприятията, попадащи в обхвата на комплексния разрешителен режим, извършват собствен периодичен мониторинг на шума, излъчван в околната среда.

Доклад за състоянието на околната среда за 2009 година

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите за шум, в мястото на въздействие dB(A)	Въздействие на източника		
			съгласно Наредба №6 /26.06.2006г. за показателите за шум в околната среда /жилищни зони, централни градски части, производствено-складови зони или др./	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда, в метри		Описание на режима на работа /в часове/	Ниво на шума по границата на промишления източник dB(A)	Ниво на шума в мястото на въздействие dB(A)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	“Ардастрой” ООД гр. Кърджали	Производство на бетон и бетонови елементи	Производствено-складови територии и зони	115м	-	8 часа на денонощието/ 5дни в седмицата	74,7	52,9
2.	“Дофи” ООД гр. Кърджали	Производство на мебели и интериорни врати	Производствено-складови територии и зони	-	-	8 часа на ден/ 5дни в седмицата	60,6	-
3.	“Монек - юг” ООД, гр.Кърджали	Изработване на машини за минната промишленост	Производствено-складови територии и зони	-	-	8 часа на ден/ 5 дни в седмицата	60,2	-
4.	“Мемориал” ООД, гр.Кърджали	Добив и преработка на облицовъчни материали	Производствено-складови територии и зони	-	-	8 часа на ден/ 5 дни в седмицата	68,9	-
5.	“Фуражи -2000” ООД, гр. Кърджали	Център за отглеждане на бройлери	Производствено-складови територии и зони	170	-	720 часа за месец	55,1	41,1
6.	“Марин Батуров”	Цех за	Производствено-	-	-	8 часа на ден/	68,9	-

	ЕООД, гр. Кърджали	обработка на гнайсови плочи	складови територии и зони			5 дни в седмицата		
7.	“Голд ойл” ООД гр. Харманли	Производство на рафинирано олио	Производствено- складови територии и зони	-	-	8 часа на ден/ 5 дни в седмицата	67,7	-
8.	“Вулкан Цимент” АД гр. Димитровград	Производство на циментов клинкер и цимент	Производствено- складови територии и зони	100	-	720 часа на ден	68,5	49,2
9.	“Строителна компания АБС” ООД гр. Хасково	Производство на бетонови разтвори	Производствено- складови територии и зони	-	-	8 часа на ден/ 5 дни в седмицата	73,2	-
10	“Каменица” АД Пивоварна гр.Хасково	Производство на малц и пиво	Производствено- складови територии и зони	-	-	8 часа на ден/ 5 дни в седмицата	68,8	-

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА КОНТРОЛИРАНА ОТ РИОСВ – ХАСКОВО

Най - значителен замърсител на повърхностните водни обекти в региона на РИОСВ – Хасково са канализационните системи на населените места. Стопанисваните от водоснабдителните и канализационни дружества канализационни мрежи на територията на РИОСВ – Хасково са 11 – в Хасково, Димитровград, Харманли, Свиленград, Любимец, Ивайловград, Симеоновград, Кърджали, Крумовград, Момчилград и Джебел. Веднъж годишно се вземат и анализират проби от заустванията на всички колектори. В региона в края на 2010г. беше въведена в експлоатация ГПСОВ на гр.Димитровград. Изградена е и в най - скоро време ще се въведе в експлоатация и ГПСОВ на гр.Хасково. За нито едно от останалите населени места с над 2000 екв. жители обаче строителство на ПСОВ не е започнало. Изградени и въведени в експлоатация са ПСОВ на селата: с.Мезек, общ.Свиленград, с.Поповец и с.Зимовина, общ.Стамболово, с.Ново Соколино и с.Прогрес, общ.Момчилград и с.Егрек, с.Студен кладенец и кв.”Изгрев”, общ.Крумовград. Построени са още няколко канализационни системи и малки ПСОВ, но те не са въведени в експлоатация.

Най - големите емитери на замърсени производствени отпадъчни води са „Неохим”АД, Димитровград, „ОЦК”АД, Кърджали, Северна индустриална зона - Хасково, (включваща Пивоварен завод на „Каменица”АД, „Българска млечна компания - Хасково”ООД, „НИК”АД, Хасково), месопреработвателно предприятие на “Мусан”ООД, с.Вълкович, птицеферма на „Галус”АД, завод за кучукови изделия на „Теклас България”АД, гр.Кърджали и др. Опасни вещества се съдържат и в изтичащите руднични води от действащите и ликвидирани рудници в региона: ликвидираните рудници в Маджарово, „Саже”, „Пчелояд”, „Звездел”.

Почти всички обекти притежават разрешителни за заустване на отпадъчните води или Комплексно разрешително, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за изпусканите води.

През 2010г. на „Неохим”АД, Димитровград са съставени четири акта и издадени Наказателни постановления за 3000, 3000, 3000 и 4000 лв. за изпускане при аварийни ситуации във водния обект на отпадъчни води в нарушение на емисионните норми, залегнали в условията на КР № 8/2006г. Наложена е и текуща месечна санкция в размер на 294 лв.за неспазване на определените индивидуални емисионни ограничения.

Въпреки че бяха финансирани редица мерки за снижаване на замърсяването в производството и подобряване на пречиствателния процес, пречиствателната станция на „Каменица”АД, която пречиства отпадните води от Северна индустриална зона на града, и през 2010г. не успява да постигне определените в разрешителното за заустване ИЕО и при всяка проверка, особено през летните месеци, текущата санкция на дружеството се актуализира. През месец март и през месец юли, след извършени проверки на пречиствателната станция на “Каменица”АД са наложени текущи месечни санкции в размер на 3600 лв. и 4941 лв.

При проверка и периодично пробонабиране на отпадъчни води от кланица с транжорна собственост на „Мони Мес”ЕООД, гр.Хасково са установени наднормени стойности на някои от изсlezваните показатели в отпадъчните води. Наложена е текуща месечна санкция в размер на 60 лв.

През октомври 2010г. при извършена текуща проверка и пробовземане от маслodobивна фабрика "Голд ойл"ООД, гр.Харманли е установено, че фирмата зауства отпадъчни води в Малкочко дере – II категория в нарушение на индивидуалните емисионни ограничения в разрешителното за заустване. За нарушението е съставен акт за 1000 лв.

Най - голям брой сигнали и жалби за замърсяване на водите в РИОСВ – Хасково са постъпили за дейността на ракиени казани и животновъдни ферми, разположени както в града, така и в околните села. За констатираните нарушения на фирмите ЕТ"Роал - Р.Мусов", ЕТ"Оригинал – Янко Бахчеванов" в гр.Хасково и ЕТ"Худулов – Марийка Иванова", с.Злато поле, "Матев"ООД, (Стопанство за отглеждане на патици в кв.Черноконево) са съставени актове и издадени наказателни постановления съответно за 1000 лв, 500 лв. и 2000лв и 2000лв. На тях и на останалите проверени казани и животновъдни ферми са дадени предписания с мерки като изграждане на пречиствателни съоръжения, подобряване на пречиствателния процес и получаване на разрешителни за заустване от БДУВ ИБР - Пловдив.

При извършена проверка през май 2010г. и установено неизпълнение на предписание за получаване на разрешително за заустване на Завода за безалкохолни напитки на "Стил плюс"ООД, гр.Хасково е съставен акт в размер на 1000 лв.

При текущ контрол в края на месец септември бяха проверени и винарските изби на "Тера Тангра"ООД, гр.Харманли, "Катаржина естейт"ЕООД, гр.Свиленград, и "Телиш"АД, с.Коларово. За констатираните нарушения неспазване на ИЕО в разрешителното за заустване, на посочените обекти бяха съставени актове съответно за 2000 лв., 1000 лв и 1000 лв. На ВИ"Малката звезда"ООД, на разклона за с.Коларово съответно бе наложена текуща месечна санкция в размер на 30 лв.

През изминалата 2010г. беше проверена дейността на обори за гушене на патици мюлари. Дейността се извършва в землището на с.Войводово, общ.Хасково от "Про Агро 2000"ЕООД. С писмо от 12.01.10г. изпълнителния директор на горепосоченото дружество ни уведомява, че негов правопреемник се явява „Галус“ АД, на чието име е издадено и КР № 226-Н1/2009г. Намален е и капацитета на инсталацията, 6 ти център е преобразуван от център за огушване в център за гледане. При последвала наша проверка е установено, че броя на огушваните птици е намален до 16000 бр. Намалено е водоползването, намалена е и текущата месечна санкция на дружеството в размер на 529 лв./месечно.

Във връзка с прекратяване на част от дейността на инсталацията, считано от 17.12.-17.01.11г е спряна и текущата санкция на дружеството. Към края на 2010г е завършено строителството на ПСОВ, като част от технологичното оборудване е доставено и монтирано. Предстои пускане на същата.

При текущ контрол през месец юни беше проверена свинеферма собственост на „Дино Комерс“ ЕООД, гр.Хасково, находяща се в с.Узунджово, общ.Хасково.За наднормени стойности на изследваните показатели е наложена текуща месечна санкция на дружеството в размер на 223лв.

При проверка и периодично пробонабиране на отпадъчни води от месопреработвателно предприятие собственост на „Мусан"ООД, гр.Джебел е намалена наложената текуща месечна санкция от 305 лв. на 179 лв.

През 2008г. е установено, че битовите отпадъчни води на „ОЦК“ АД, Кърджали се заустват в яз. „Студен кладенец“ без разрешително. След планова проверка на дружеството през 2010г. наложената текуща месечна санкция е актуализирана двукратно на 444 и 545 лв за изпускане на отпадъчни води, които превишават нормите за категорията на приемника, в който се заустват. Съставени са и три акта и издадени три наказателни постановления за 2000, 1000 и 2000 лв.

При проверка на Фабриката за каучукови изделия на „Теклас България“ АД, Кърджали отново са установени превишения на индивидуалните емисионни ограничения в разрешителното за заустване, но е констатирано пониско замърсяване, поради което наложената ежемесечна санкция е намалена на 71 лв. Съставен е и един акт за неподдържане на пречиствателните съоръжения в техническа и експлоатационна изправност.

Открит остава проблемът със заустваните замърсени руднични води в региона. Два пъти годишно се извършва мониторинг на изпусканите води от ликвидираните рудници „Маджарово“, „Саже“ и „Звездел“.

След извършване на текущ контрол през месец юли, е увеличена текущата ежемесечна санкция от 119 лв. на 165 лв., наложена на мандрата, собственост на фирма „Делъ войвода милк“ ООД, с. Добромирци, общ. Кирково.

За нарушения на екологичното законодателство по отношение опазване и управление на водните ресурси през 2010г. са издадени 53 предписания (с по няколко точки всяко), съставени са 21 акта за установяване на административни нарушения, наложени са 17 ежемесечни санкции.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

1. Типология на повърхностните води.

1.1. Типология на водните тела от категория „РЕКА“

Водните обекти на територията на области Хасково и Кърджали се отнасят към две категории повърхностни води – „РЕКА“ и „ЕЗЕРО“.

При определянето на типовете реки и езера/язовири са използвани следните показатели:

- задължителни фактори – екорегия, надморска височина, геология, размер,
- задължителни – характер на водното течение, размер и геология. субстрат на речното дъно, наклон (енергия на потока) . При определяне на височинното разделяне е взето в предвид и смяната на растителността

На база на тези показатели на територията на области Хасково и Кърджали са идентифицирани 4 типа води категория „реки“. Те са изброени в Таблица 1-1:

Карта №1-1 Типология категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

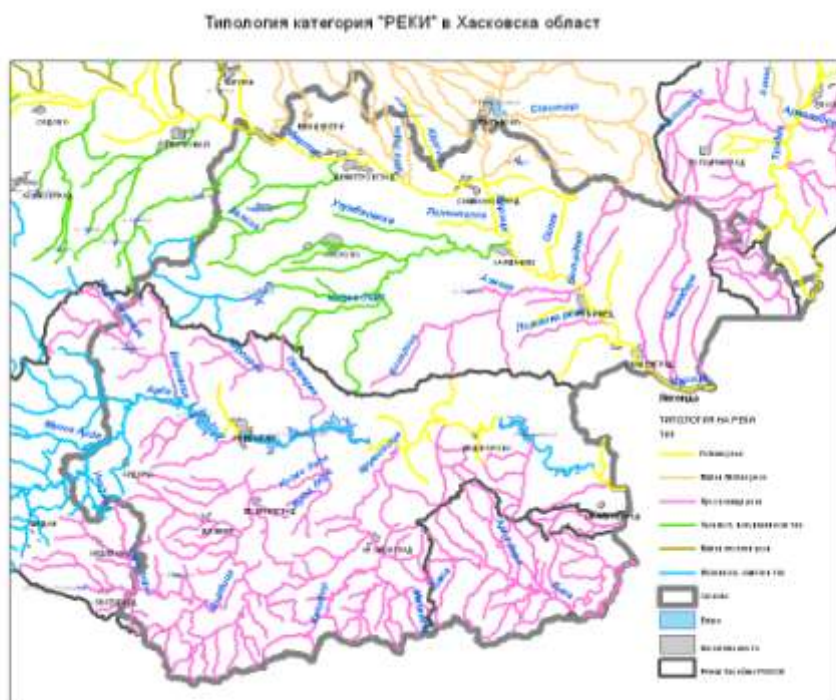

Таблица №1-1 Типология категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

№	Тип	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	р.Арда преди яз.Кърджали, р.Харманлийска до яз.Тракиец
2	R5	Полупланински реки	р.Арда – след яз.Кърджали, р.Банска, р.Харманлийска след яз.Тракиец
3	R12	Големи равнинни реки	р. Марица
4	R13 (R13a)	Малки и средни равнинни реки (Малки блатни реки)	р.Меричлерска, р.Мартинка, р.Златополска
5	R14	Субсредиземноморски реки (пресъхващи)	Всички притоци: - на р.Марица, след р.Харманлийска - на р.Арда след яз.Кърджали - р.Бяла - р.Атеринска - р.Фишера

На територията, контролирана от РИОСВ-Хасково в рамките на посочените типове реки са определени 43 водни тела от категория „река”. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. В публикувания през март, 2010 г. План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Източноевропейски район за водните тела се подготвени конкретни програми от мерки, чрез реализацията на които трябва да се постигне добро състояние на водите.

1.2. Типология на водните тела от категория „ЕЗЕРО”

На територията области Хасково и Кърджали са определени 4 типа езера (язовири).

Всяко езеро (язовир) с площ > 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло.

На територията на РИОСВ-Хасково са определени 8 самостоятелни водни тела, посочени в Таблица №1-2:

Таблица № 1-2. Типове категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой вТ
1	L11 Големи дълбоки язовири	яз.Кърджали, яз.Студен кладенец, яз.Ивайловград	3
2	L13 Средни и малки полупланински язовири в ЕР 7	яз.Боровица	1
3	L15 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири в ЕР 7	яз.Тракиец	1
4	L17 Малки и средни равнинни язовири в ЕР 7	яз.Иваново, яз.Гарваново, яз.Троян	3
		ВСИЧКО	8

Карта № 1-2 Водни тела от категория "ЕЗЕРО" в области Хасково и Кърджали

2. Програми за мониторинг на повърхностни води – контролен и оперативен мониторинг.

2.1. Контролен мониторинг

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типовете водни тела. Общият брой на пунктовете за контролен мониторинг на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково през 2010 г. е 9 – 6 пункта на реки и 3 на язовири. От тях пред Европейската Комисия се докладват резултатите от 6 пункта (3 на реки и 3 на язовири).

Анализът на планираните физикохимични показатели - общи, приоритетни и специфични (Приложение 1) се извършва от Регионална лаборатория-Хасково към ИАОС.

Карта № 2-1 Мрежа за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на област Хасково и Кърджали (чл.8 на РДВ)

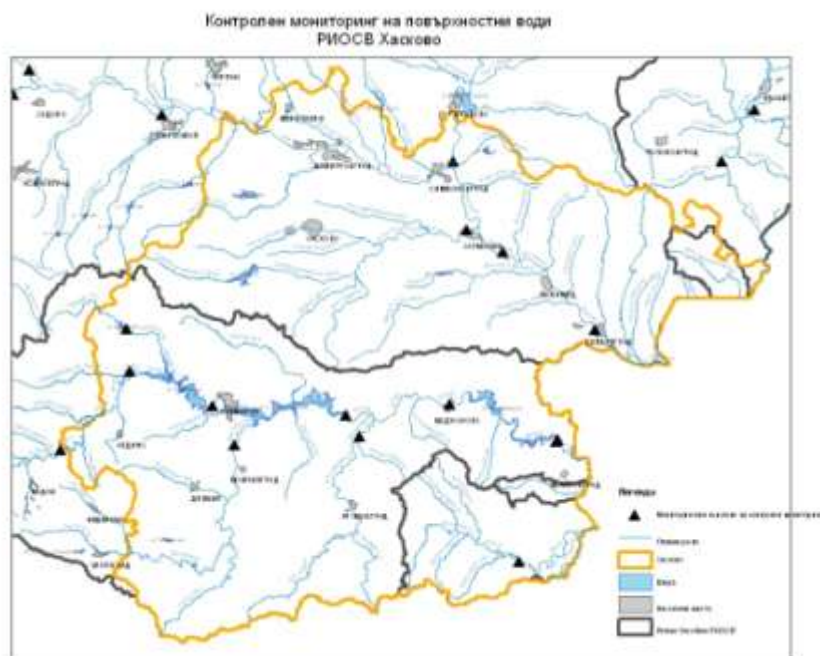

Таблица № 2-1 Програма за Контролен мониторинг на повърхностни води през 2010 г. на територията на области Хасково и Кърджали.

1. Категория Реки

№ по ред	Код на пункта	Вид на пункта	№ по номенклатурата на ИАОС	Наименование на пункта	РЛ	Географски координати		Код на водно тяло	Тип на водното тяло	Физикохимични елементи за качество					
						N	E			Основни физико-химични показатели		Приоритетни вещества		Специфични замърсители	
										показател	честота	показател	честота	показател	честота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	BG3MA01191MS0010	F _{сб}	30060272	р.Марица - гр.Свиленград	Хасково	41,769	26,19185	BG3MA100R001	R12	I,II	4 (II,V, VIII,XI)	6, 20, 21, 23	12	I-1,2, 12 II- 1,2,3,4,5 III- 1,2	4 (II,V, VIII,XI)
2	BG3MA01873MS0070			р.Харманлийска - с.Тракиец	Хасково	41,8658	25,44052	BG3MA100R011	R5	I- 1,2,3,6,7,8, 9,10,13,II-5	4 (II,V, VIII,XI)	6, 20, 21, 23	4 (II,V, VIII,XI)		
3	BG3AR00133MS0010	F _{сб}	30061115	р.Арда - след яз."Ивайловград"	Хасково	41,5812	26,10725	BG3AR100R002	R5	I,II	4 (II,V, VIII,XI)	6, 20, 21, 23	4 (II,V, VIII,XI)	I- 1,2 II- 1,2,3,4,5 III- 1,2	4 (II,V, VIII,XI)
4	BG3AR00471MS0130	EWN*	30061540	р. Върбица при с. Върли дол	Хасково	41,3583	25,34087	BG3AR350L010	R14	I- 1,2,3,6,7,8, 9,10,11,12, 13,14,II- 1,2,5	4 (II,V, VIII,XI)	6, 20, 21, 23	4 (II,V, VIII,XI)	I- 2,	4 (II,V, VIII,XI)
5	BG3AR00021MS0050			р.Крумовица - преди устие	Хасково	41,5856	25,66917	BG3AR200R009	R14	I- 1,2,3,6,7,8, 9,10,11,12, 13,14,II-1,2	4 (II,V, VIII,XI)	6, 20, 21, 23			
6	BG3MA00035MS1620	R		р.Бяла – с.Меден бук	Хасково	41,3803	26,02806	BG3MA100R210	R14	I,II	4 (II,V, VIII,XI)	6, 20, 21, 23			

* I група - 1,2,3,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17

II група - 1,2,3,4,5,6,7

EWN* Пункт за докладване пред
ЕАОС

2. Категория Езера

№ по ред	Код на пункта	Вид на пункта	Наименование на пункта	РЛ	Географски координати		Код на водно тяло	Тип на водното тяло	Физикохимични елементи за качество					
					N	E			Основни физико-химични показатели		Приоритетни вещества		Специфични замърсители	
									показател	честота	показател	честота	показател	честота
1	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	BG3AR00055MS0200	PS	яз. Кърджали	Хасково	41°37'915"	25°20'391"	BG3AR570L021	Л11	I, II-1,2,5	⁴ (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12	I- 2, II-1,2,3,4	⁴ (II,V,VIII,XI)
7	BG3AR00031MS0070	PS	яз.Студен кладенец - стена	Хасково	41°37'14'	25°38'18"	BG3AR350L010	Л11	I,II-1,2,5	⁴ (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12	I- 2, II-1,2,3,4	⁴ (II,V,VIII,XI)
5	BG3AR00133MS0020		яз.Ивайловград-стена	Хасково	41°35'05,7"	26°06'42,5"	BG3AR100L004	Л11	I, II	⁴ (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12	I- 2, II-1,2,3,4	⁴ (II,V,VIII,XI)

I група 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16

II група 1,2,3,4,5,6,7

2.2. Оперативен мониторинг.

При подготовката на програмата за оперативен мониторинг на повърхностните води в ИБР е използвана информация за състоянието на определените водни тела и се прилагат критериите, посочени в т.1.3.2. на Анекс V на РДВ.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не постигнат добър статус към 2015 г. На територията, контролираана от РИОСВ-Хасково през 2010 г. са определени 14 пункта за оперативен мониторинг - 11 на реки и 3 на язовири.

При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите - макроозообентос в реки и фитопланктон в течащи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят Хлорофил А в съчетание с други индикативни физикохимични показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

Предвижда се мониторинг на всички физикохимични показатели, превишаващи стандартите за качество (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физикохимични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

Карта № 2-2 Мрежа за Оперативен мониторинг на повърхностни води на територията на области Хасково и Кърджали (чл.8 на РДВ)

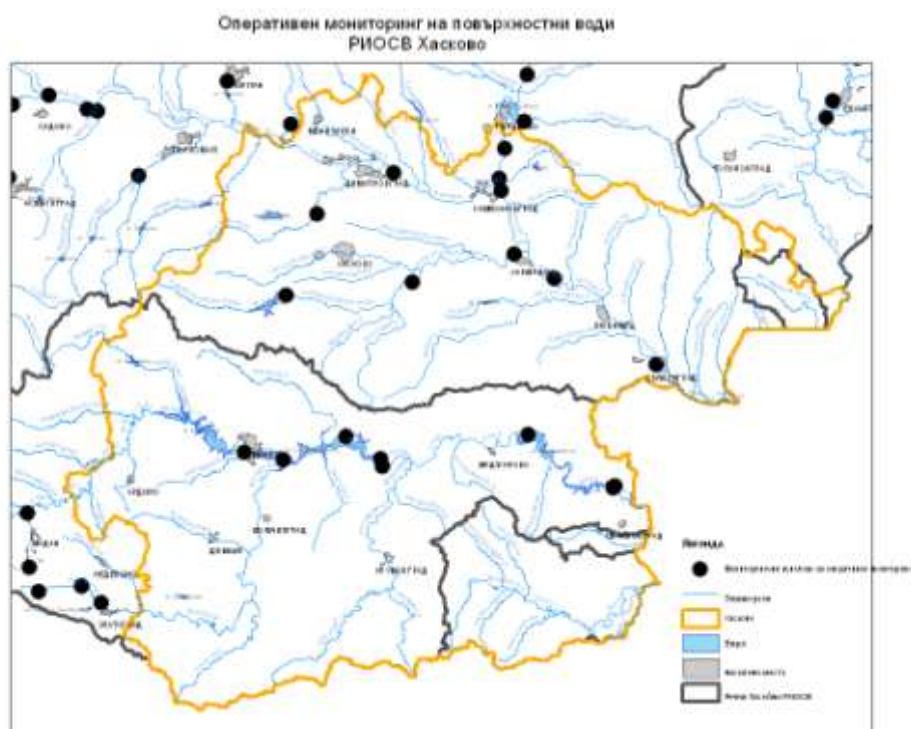

Таблица № 2-2 Програма за Оперативен мониторинг на повърхностни води през 2010 г. на територията на области Хасково и Кърджали.

1.Категория Реки

№ по ред	Код на пункта	Вид на пункта	Наименование на пункта	РЛ	Географски координати		Код на водно тяло	Тип на водното тяло	Физикохимични елементи					
					N	E			Основни физико-химични показатели		Приоритетни вещества		Специфични замърсители	
									показател	честота	показател	честота	показател	честота
1	2	3	5	6	7	8	9	10	16	17	18	19	20	21
1	BG3MA00317MS0230	PS	р.Марица – след Димитровград	Хасково	42,0535	25,65498	BG3MA350R039	R12	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14, II-1,2	4 (II,V,VIII,XI)			I-2,12	4 (II,V,VIII,XI)
2	BG3MA00017MS0020	PS	р.Марица след гр. Харманли(ХМС)	Хасково	41,8981	25,98393	BG3MA100R001	R12	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14, II-1,2,5	4 (II,V,VIII,XI)	20, 21,23	12	I- 2 , II- 1,2,3, III-1	4 (II,V,VIII,XI)
3	BG3MA00325MS0240	PS	р.Банска - с. Клокотница	Хасково	41,9892	25,50005	BG3MA300R044	R5	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14 II-1,2	4 (II,V,VIII,XI)			I-2	4 (II,V,VIII,XI)
4	BG3MA00181MS0030	PS	р.Харманлийска - устие, гр.Харманли	Хасково	41,9336	25,90112	BG3MA100R011	R5	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14, II-1,2,5	4 (II,V,VIII,XI)	20,21,23	12	I- 2	4 (II,V,VIII,XI)
5	BG3MA00185MS0060	PS	р.Хасковска - с.Динево, мост преди селото	Хасково	41,8891	25,69713	BG3MA100R011	R5	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14, II-1,2,5	4 (II,V,VIII,XI)	20,21,23	12	I- 1,2,12 , III-1	4 (II,V,VIII,XI)
6	BG3AR00071MS0220	PS	р.Арда – преди яз.Кърджали	Хасково	41,6872	25,1525	BG3AR700R028	R3	I- 1,2,3,6,7,8, II-5,6,7	4 (II,V,VIII,XI)	20,23	12	I- 2	4 (II,V,VIII,XI)

7	BG3AR00053MS0190	PS	р.Арда - след гр.Кърджали	Хасково	41,6325	25,36486	BG3AR500R020	R5	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14 , II-1,2,5	4 (II,V,VIII,XI)	20,23	12	I-2, II- 1	4 (II,V ,VIII ,XI)
8	BG3AR00031MS0060	PS	р.Арда– след яз.Студен Кладенец (мост с.Поточница- с.Рабово)	Хасково	41,6101	25,64188	BG3AR100R008	R12	I- 1,2,3,6,7,8,9,10, II-5,6,7	4 (II,V,VIII,XI)	20	12		
9	BG3AR00159MS0040		р.Арда–след големя завой при гр.Маджарово	Хасково	41,6417	25,86917	BG3AR100R006	R5	I- 1,2,3,6,7,8,9,10, II-5,6,7	4 (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12		
10	BG3AR00041MS0110	PS	р.Върбица - преди язовир "Студен кладенец"	Хасково	41,5678	25,38944	BG3AR400R014	R14	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14, II-1,2,5	4 (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12	I- 2, II- 1,2	4 (II,V ,VIII ,XI)
11	BG3MA00001MS0003	FCB	р.Бяла – преди границата	Хасково	41,4324	26,14668	BG3MA100R210	R14	I- 1,2,3,6,7,8,9,10,11,12,13,14, II-5	4 (II,V,VIII,XI)	20, 23	12		

I група - 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14

-

I група* 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,16

II група - 1,2,3,4,5,6,7

2. Категория Езера

№ по ред	Код на пункта	Вид на пункта	Наименование на пункта	РЛ	Географски координати		Код на водно тяло	Тип на водното тяло	Физикохимични елементи					
					N	E			Основни физико-химични показатели		Приоритетни вещества		Специфични замърсители	
									показател	честота	показател	честота	показател	честота
1	2	3	5	6	7	8	9	10	16	17	18	19	20	21
1	BG3AR00033MS0080	PS	яз.Студен кладенец – средна част	Хасково	41°39'13"	25°34'05"	BG3AR350L010	Л11	I,II-1,2,5	⁴ (II,V,VIII,XI)	6,20,	⁶ (IV,V,VI,VII,VIII,IX)	I- 2	⁴ (II,V,VIII,XI)
2	BG3AR00039MS0100	PS	яз.Студен кладенец - опашка	Хасково	41°37'41"	25°20'24"	BG3AR350L010	Л11	I,II-1,2,5	⁴ (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12	I- 2, II-1,2,3	⁴ (II,V,VIII,XI)
3	BG3AR00157MS0030		яз.Ивайловград – опашка с.Бориславци	Хасково	41°39'39"	25°56'05"	BG3AR100L004	Л11	I, II-1,2,5	⁴ (II,V,VIII,XI)	6,20,23	12	I- 2, II-1,2,3	⁴ (II,V,VIII,XI)

I група - 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14

-

I група* 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,16

II група - 1,2,3,4,5,6,7

2.3. Система за прогнозиране на наводненията и ранно предупреждение

По програма ФАР трансгранично сътрудничество бе реализиран проект за „Подобряване на капацитета за прогнозиране на наводнения в българо-турския граничен район” с два компонента: „Техническа помощ за изграждане на система за прогнозиране на наводненията и ранно предупреждение по р. Марица и Тунджа” и „Доставка на оборудване с автоматични метеорологични и хидрометрични станции, компютри, сървъри и софтуер за моделиране, предсказване и ранно предупреждение за наводнения”. Създаден беше и интернет сайт, показващ нагледно състоянието на водните нива (нормално, повишено внимание и тревога) за 21 контролни точки по Марица и Тунджа.

По проекта бяха доставени, инсталирани и включени в системата 17 нови автоматични дъждомерни станции и 12 нови хидрометрични станции. За избраните контролни точки ежедневно се издава бюлетин за следене на ниво и степен на опасност.

На територията на Хасковска област са оборудвани 8 станции в басейните на р.Марица и р.Арда

По програма ФАР към МОСВ бе реализиран проект за доставка на техническо оборудване за мониторинг на повърхностни води, по който на територията на област Хасково и Област Кърджали бяха инсталирани 3 автоматични станции за измерване на хидрометеорологични показатели и основни физикохимични показатели – р.Марица при гр.свиленград, яз.Студен кладенец и яз.Боровица.

3. Определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните води.

3.1.Химично състояние

Химично състояние	
добро	лошо

При оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела са разглеждани т.нар. приоритетни вещества като са съпоставяни с определените стойности на стандартите за качество, въведени от **Директива 2008/105/ЕО на**

Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година за определяне на стандарти за качество на околната среда в областта на политиката за водите. Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват на картите съответно със син и червен цвят. За водните тела, в които не са идентифицирани източници на замърсяване с приоритетни вещества по експертна преценка е определено добро състояние.

При определяне на химичното състояние на водните тела са приложени изискванията на Директива 2008/105/ЕО, при които се изчисляват средногодишни стойности за съдържанието на разтворените във води приоритетни вещества. През 2010 г. в определни водните тела в Пловдивска област са извършвани анализи за наличие на приоритетни метали /Pb,Cd,Ni,Hg/. Резултатите не показват превишаване на стандартите за качество, въведени от Директива 2008/105/ЕО.

Резултати от определяне на химичното състояние:

Таблица № 3-1 Брой повърхностни ВТ по химично състояние на територията на области Хасково и Кърджали

	ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Химично състояние	Добро	25	1	23	2	51
	Лошо	0	0	0	0	0
	общо ВТ	25	1	23	2	51

3.2. Екологично състояние

3.2.1. Подход за определяне на екологичното състояние

Екологично състояние				
много добро	добро	умерено	лошо	много лошо

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: много добро, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ		
хидроморфологични показатели	биологични показатели	химични показатели и

За оценка на екологичното състояние се разглеждат следните групи елементи: биологични, хидроморфологични и физико-химични елементи. Водещи за определяне на състоянието са биологичните елементи.

Таблица № 3-2 Показатели за определяне на екологичното състояние

хидроморфологични показатели	хидроложки режим
	морфологични условия
	непрекъснатост на реката
биологични показатели	фитопланктон
	фитобентос
	макрофити
	дънни безгръбначни
	риби
химични показатели	обща показатели
	биоогенни вещества
	специфични вещества

При оценката на екологичното състояние на водните тела е използвана разработената през 2010 г. класификационна система, включваща биологични и физикохимични елементи за качество.

От провеждания мониторинг на биологичните елементи са налични само данни за дънни безгръбначни (за реки), които се оценяват по т.нар. Ирландски биотичен индекс (БИ). Резултатите от биологичния мониторинг съгласно разработената класификационна система се оценят по следния начин:

R3, R5, R12, R13	EQR	БИ
Нормална скала за БИ	0,8 ÷ 1,0	4 ÷ 5
1 ÷ 5	0,7	3,5
R10 скала: 1 ÷ 4	0,5 ÷ 0,6	2,5 ÷ 3
R12, R13 скала: 1 ÷ 4,5	0,4	2
	0,3 ÷ 0,2	1 ÷ 2

R14 Пресъхващи и извори	EQR	БИ
Силно скъсена скала за БИ	1,0	3,5 (4)
1 ÷ 3,5	0,857	3
	0,571 ÷ 0,714	2 ÷ 2,5
	0,429	1,5
	0,286	1

За оценка на физико-химичните елементи в класификационната система са използвани 10 показатели, стойностите за които се различават в зависимост от речния тип:

Планински типове реки (R1, R2, R3)

Вариант на класификационна система	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l****	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l**	Общ азот, mg/l****	P-ortho - PO ₄ , mg/l***	P-Общ фосфор, mg/l*	БПК ₅
I	10,5÷8,00	÷	650	<0,04	<0,2	<0,01	<0,2	0,007÷0,012	<0,0125	<1
I	8,00÷6,00	6,5÷8,5	750	0,04÷0,4	0,2÷0,5	0,01÷0,025	0,2÷0,8	0,012÷0,02	0,0125÷0,02	1÷2,5
I	6,00÷5,00	÷	1000	0,4÷0,6	0,5÷1	0,025÷0,05	0,8÷2	0,02÷0,03	0,02÷0,03	2,5÷5
I	5,00÷4,00	÷	1200	0,6÷0,8	1÷2,5	0,05	2÷6	0,03÷0,08	0,03÷0,08	5÷10
I	<4	÷	>1200	>0,8	>2,5	>0,05	>8	>0,08	>0,08	>10

Полупланински типове реки (R4, R5) + условно изворен тип (R15) без електропроводимост и разтв. кислород (изисква допълнителни проучвания)

Вариант на класификационна система	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l****	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l**	Общ азот, mg/l****	P-ortho - PO ₄ , mg/l***	P-Общ фосфор, mg/l*	БПК ₅
I	10,5÷8,00	÷	700	<0,04	<0,5	<0,01	<0,5	<0,02	<0,025	<1,2
I	8,00÷6,00	6,5÷8,5	750	0,04÷0,4	0,5÷1,5	0,01÷0,03	0,5÷1,5	0,02÷0,04	0,025÷0,075	1,2÷3
I	6,00÷5,00	÷	1000	0,4÷0,6	1,5÷3	0,03÷0,06	1,5÷3	0,04÷0,06	0,05÷0,1	3÷6
I	5,00÷4,00	÷	1200	0,6÷0,8	3÷5	0,06÷0,09	3÷6	0,06÷0,08	0,1÷0,2	6÷12
I	<4	÷	>1200	>0,8	>5	>0,09	>8	>0,08	<0,2	>12

Равнинни типове реки (R7, R8, R12, R13)

Вариант на класификационна система	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l****	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l**	Общ азот, mg/l****	P-ortho - PO ₄ , mg/l***	P-Общ фосфор, mg/l*	БПК ₅
I	9,00÷7,00	÷	700	0,10	<0,7	<0,03	<0,7	0,01÷0,025	<0,025	<2
I	7,00÷6,00	6,5÷8,5	750	0,1÷0,3	0,7÷2	0,03÷0,06	0,7÷2,5	0,025÷0,06	0,025÷0,075	2÷4
I	6,00÷5,00	÷	1000	0,3÷0,6	2÷4	0,06÷0,09	2,5÷4	0,06÷0,08	0,075÷0,1	4÷8
I	5,00÷4,00	÷	1200	0,6÷1,5	4÷10	0,09	4÷10	0,08÷0,1	0,1÷0,2	8÷20
I	<4	÷	>1200	>1,5	>10	>0,09	>10	>0,1	>0,2	>20

Пресъхващи реки (R14)

Вариант на класификационна система	Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l****	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l**	Общ азот, mg/l****	P-ortho - PO ₄ , mg/l***	P-Общ фосфор, mg/l*	БПК ₅
I	8,50÷6,00	÷	850	<0,30	<1,00	<0,03	<1,0	<0,05	<0,025	<2
I	6,00÷5,00	6,5÷8,5	900	0,30÷0,65	1,00÷2,50	0,03÷0,06	1,0÷2,5	0,05÷0,06	0,025÷0,075	2÷5
I	5,00÷4,00	÷	1100	0,65÷1,30	2,50÷5,00	0,06÷0,09	2,5÷5	0,06÷0,08	0,075÷0,1	5÷10
I	4,00÷3,00	÷	1300	1,30÷3,00	5,0÷12,00	0,09	4÷12	0,08÷0,15	0,1÷0,2	10÷20
I	<3	÷	>1300	>3,00	>12	>0,09	>12	>0,15	>0,2	>20

Система за екологична оценка на типовете „езера” по физико-химични елементи

Олиготрофни типове "езера" (L1, L2, L3, L11, L12, L13)

Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. $\mu\text{S/cm}$	N-NH ₄ , mg/l****	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l**	Общ азот, mg/l****	P-ortho - PO ₄ , mg/l***	P-Общ фосфор, mg/l*	БПК ₅	Прозрачност по Секки, m
10,5÷8,00	÷	650	<0,03	<0,2	<0,01	<0,2	0,007÷0,02	<0,0125	<1	>4
8,00÷6,00	6,5÷8,7	750	0,03÷0,08	0,50	0,01÷0,025	0,2÷0,8	0,0125÷0,04	0,0125÷0,04	1÷2,5	4÷2
6,00÷5,00	÷	1000	0,08÷0,16	1,00	0,025÷0,05	0,8÷2	0,04÷0,06	0,04÷0,06	2,5÷5	2÷1,5
5,00÷4,00	÷	1200	0,16÷0,4	2,50	0,05	2÷6	0,06÷0,08	0,06÷0,1	5÷10	1,5÷1
<4	÷	>1200	>0,4	>2,5	>0,05	>8	>0,08	>0,1	>10	<1

Мезотрофни типове "езера" (L4, L5, L6, L7, L8, L14, L17)

Разтворен кислород, mg/l	pH	Ел.пр. µS/cm	N-NH ₄ , mg/l****	N-NO ₃ , mg/l	N-NO ₂ , mg/l**	Общ азот, mg/l****	P-ortho - PO ₄ , mg/l***	P-Общ фосфор, mg/l*	БПК ₅	Прозрачност по Секки, m
9,00÷7,00	÷	650	<0,1	<0,8	<0,03	<0,7	0,01÷0,025	<0,025	<2	>4
7,00÷6,00	6,5÷8,7	750	0,1÷0,3	0,8÷2	0,03÷0,06	0,7÷2,5	0,025÷0,06	0,025÷0,075	2÷4	4÷2
6,00÷5,00	÷	1000	0,3÷0,6	2÷4	0,06÷0,09	2,5÷4	0,06÷0,08	0,075÷0,1	4÷8	2÷1
5,00÷4,00	÷	1200	0,6÷1,5	4÷10	0,09	4÷10	0,08÷0,1	0,1÷0,2	8÷20	1÷0,6
<4	÷	>1200	>1,5	>10	>0,09	>10	>0,1	>0,2	>20	<0,6

3.2.2. Резултати за екологичното състояние

В Таблица № 3-3 са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела в Пловдивска област по речни басейни. Анализът на резултатите показва, че съотношението на телата в добро и лошо състояние е 24/27. Отбелязва се тенденция за подобрене на състоянието в сравнение с 2009 г., което основно се дължи на игнорирането на оценката за хидроморфологичните елементи за качество при общата оценка на екологичното състояние. Разработената класификационна система въвежда по-строги норми за основните физикохимични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - фосфати, общ фосфор, амониев азот, нитратен азот, общ азот, БПК. Тя е особено чувствителна към замърсяването с фосфати и общ фосфор, което налага прецизиране на методите за анализ на тези показатели. Процентът на водните тела, при които оценката по биологични и физикохимични елементи се различава значително /2 и повече единици/ е 22%, което налага допълнително тестване и прецизиране на границите за отделните елементи за качество във въведената класификационна система.

Таблица № 3-3 Брой водни тела разпределени по екологично състояние в области Хасково и Кърджали

	Общо ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Екологично състояние	мн.добро	0	0	4	1	5
	добро	5	1	12	1	19
	умерено	11	0	3		14
	лошо	4	0	1		5
	мн.лошо	5	0	3		8
	ВТ	25	1	23	2	51

Таблица 3-4 Екологичен статус на водните тела на територията в области Хасково и Кърджали

№	Речен басейн	Код	Водно тяло	Тип	Категория	СМ/ ИВТ	Биологични елементи	ФХ елементи	Общо състояние
1	Марица	BG3MA100L009	яз. Иваново	TL24	яз	да			2
2	Марица	BG3MA100L012	яз. Тракиец	TL25	яз	да			3
3	Марица	BG3MA100R001	Река Марица,от р.Сазлийка до граница	R12	река	да	3	1	1

4	Марица	BG3MA100R002	р.Каламица	R14	река		3		3
5	Марица	BG3MA100R003	р.Ченгене дере	R14	река				4
6	Марица	BG3MA100R004	р.Левченска	R14	река		4		4
7	Марица	BG3MA100R005	р.Голямата (Пъстрогорска)	R14	река		3		3
8	Марица	BG3MA100R006	Лозенска река, десен приток на река Марица	R14	река		3		3
9	Марица	BG3MA100R007	р.Бисерска и притоци до устие	R14	река		4		4
10	Марица	BG3MA100R008	р.Азмака, приток на р.Бисерска	R136	река		3		3
11	Марица	BG3MA100R010	р.Бакър дере (Йерусалимовска)	R14	река		3		3
12	Марица	BG3MA100R011	Река Харманлийска и притоци до устие	R5	река	да	3	1	1
13	Марица	BG3MA100R013	Горно течение на Харманлийска река до язовир Тракиец	R3	река		3	4	3
14	Марица	BG3MA200L015	яз. Троян	TL24	яз	да			3
15	Марица	BG3MA200R014	Река Сазлийка от река Овчарица до устие	R136	река	да	3	1	1
16	Марица	BG3MA300L045	яз. Гарваново	TL22	яз	да			2
17	Марица	BG3MA300R040	Арпа дере (Златополска река) от язовир Бяло поле до устие	R136	река		3		3
18	Марица	BG3MA300R042	р. Мартинка	R136	река		3		3
19	Марица	BG3MA300R043	р. Меричлерска	R136	река		2		2
20	Марица	BG3MA300R044	Река Банска средно и долно течение и Горскоизворска река	R5	река		2	1	1
21	Марица	BG3MA300R046	Река Банска горно течение	R3	река		4		4
22	Марица	BG3MA300R047	Старата река	R136	река		2	2	2
23	Марица	BG3MA300R052	Река Каялийка горно течение до язовир Брягово	R5	река		3		3
24	Марица	BG3MA300R062	Река Омуровска средно и долно течение	R136	река		4		4
25	Марица	BG3MA350R039	Река Марица от река Чепеларска до река Сазлийка	R12	река	да	3	1	1
26	Тунджа	BG3TU100R001	р. Фишера	R14	река		4		4
27	Арда	BG3AR600R026	Извор на река Боровица до яз. Боровица	R14	река				5
28	Арда	BG3AR600R024	р. Боровица и притоци от яз.Боровица до вливане в яз. Кърджали	R14	река	да	5		5
29	Арда	BG3AR600L025	яз. Боровица	TL26	яз	да	4	3	4
30	Арда	BG3AR570L021	яз. Кърджали	TL25	яз	да	5	3	3

31	Арда	BG3AR500R023	Яйль дере до яз. Кърджали	R14	река		4		4
32	Арда	BG3AR500R022	Оваджик дере до яз. Кърджали	R14	река		4		4
33	Арда	BG3AR500R020	р. Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	R5	река	да	1	1	1
34	Арда	BG3AR500R019	Кюшедере-приток на Арда в частта й между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	R14	река		4		4
35	Арда	BG3AR400R014	р. Върбица и притоците от гр. Златоград до устие	R14	река		4	4	4
36	Арда	BG3AR350L010	Яз. Студен кладенец	TL25	яз	да	5	3	3
37	Арда	BG3AR300R013	р. Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ	R14	река			4	4
38	Арда	BG3AR300R012	Буюкдере (Големица) до вливането в яз. Студен кладенец	R14	река		4		4
39	Арда	BG3AR300R011	р. Перперек до вливането й в яз. Студен кладенец	R14	река		4		4
40	Арда	BG3AR200R009	Река Крумовица и притоци	R14	река		4	4	4
41	Арда	BG3AR100R008	р. Арда между яз. Студен кладенец и р. Крумовица	R5	река	да	3	5	3
42	Арда	BG3AR100R007	Кулиджийска река до вливането й в р. Арда	R14	река		4		4
43	Арда	BG3AR100R006	р. Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград	R5	река	да	4	1	1
44	Арда	BG3AR100R005	р. Маришница до вливането й в р. Арда	R14	река		5		5
45	Арда	BG3AR100R003	р. Рибарица (Балък дере)	R14	река		4		4
46	Арда	BG3AR100R002	р. Арда между яз. Ивайловград и държавната граница	R5	река	да	3	1	1
47	Арда	BG3AR100R001	р. Атеринска	R14	река		5		5
48	Арда	BG3AR100L004	яз. Ивайловград	TL25	яз	да	4	2	2
49	Арда	BG3AR400R037	р.Казаците	R14	река				4
50	Бяла	BG3MA100R220	р.Луда - приток на р.Бяла	R14	река		5		5
51	Бяла	BG3MA100R210	Бяла река и нейните - ПБВ	R14	река		5	4	4

Участъци с лошо състояние на водните тела:

Басейн на р.Марица:

- **Река Банска средно и долно течение** – отпадъчни води от населени места и промишлена зона на гр. Хасково
- **устие на р.Сазлийка** – отпадъчни води от гр.Раднево, гр.Гълъбово и дейността на ТЕЦ-овете в района на тези населени места
- **Река Харманлийска и притоци до устие** – отпадъчни води от гр.Хасково и други населени места. Периодично замърсяване с тежки метали (олово) от гр.Хасково.
- **Река Марица от гр.Димитровград до граница** – отпадъчни води от големите населени места (Димитровград, Симеоновград, Харманли и др.) и НЕОХИМ-Димитровград. Установяват се единични случаи на наднормени концентрации на тежки метали (олово) след вливане на р.Харманлийска.

Басейн на р.Арда:

- **р. Арда след гр.Кърджали и яз. Ивайловград** – органично замърсяване от непречистени отпадъчни води /повишено съдържание на общ фосфор и фосфати, както и периодично замърсяване с тежки метали от мини „Маджарово” в ликвидация/

3.3. Състояние на питейните води

3.3.1. Подход при оценката на повърхностните питейни водни тела.

Оценката на състоянието на повърхностните водни тела е в зависимост от категоризацията на водоизточниците в тях. Категоризацията на водоизточниците е в зависимост от резултатите от извършвания мониторинг на питейните повърхностни води и категориите определени в Наредба № 12 към Закона за водите. Съгласно тази наредба водоизточниците се класифицират в три категории в зависимост от качеството на водите – А1, А2, А3, като А1 е за най-доброто качество.

3.3.2. Резултати от определяне на състоянието на повърхностните водни тела

На територията на Кърджалийска област се намират 2 водохващания за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води в басейна на р. Арда – яз. Боровица и р. Козма дере. Допълнително е определено питейно водно тяло на р. Казаците, водохващането от което не се използва. В Таблица № 3-7 са дадени резултатите от определяне категорията на водоизточниците и определяне състоянието на повърхностните питейни водни тела по данни от мониторинга за 2010 г.

Таблица № 3-5 Състояние на повърхностните питейни водни тела в ИБР

№	Код на защитената територия	Код на водното тяло	Име на водното тяло		Водоизточник	Категория водоизточник	Състояние водно тяло
50	BG3DSWAR04	BG3AR600L025	Яз. Боровица - ПБВ	85	яз. Боровица	A2	A2
51	BG3DSWAR06	BG3AR300R013	р. Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ	87	р. Козма дере	A2	A2

Данните от 2010 г. показват, че двете водохващания са в категория А2 съгласно Приложение 1 на Наредба 12, което определя доброто състояние на водните тела.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

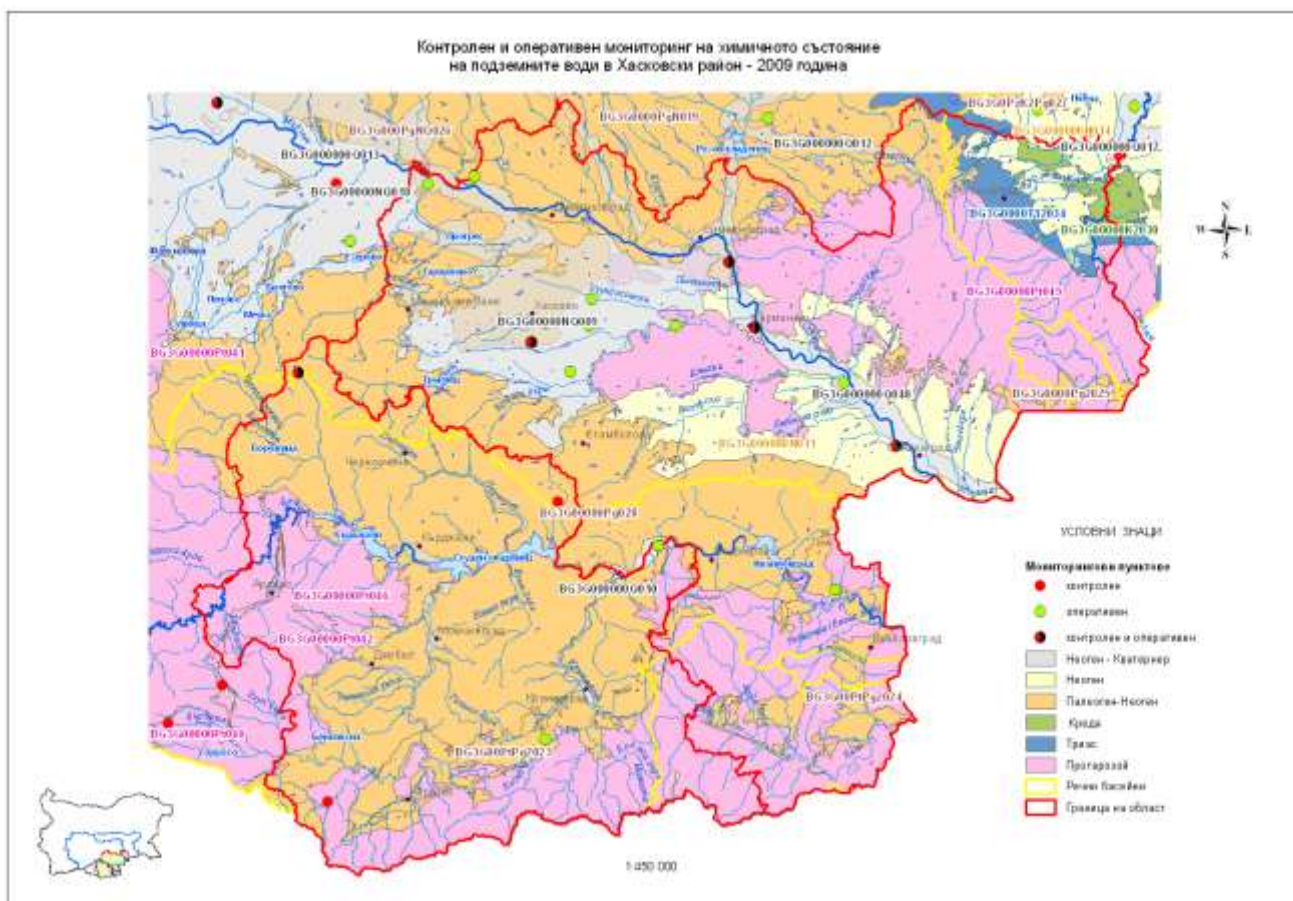
1. Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

На територията на области Хасково и Кърджали са обособени 15 подземни водни тела. Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води в тез обл+асти през 2010 година включва 21 хидрогеоложки пункта :

1. **BG3GoahN1-2MP019** - Сондаж № 3, гр. Хасково - 1, общ. Хасково (Оперативен мониторинг)
2. **BG3GoahN1-2MP020** - Кладенец, с. Малево, общ. Хасково (Оперативен мониторинг)
3. **BG3GoahN1-2MP021** - ПС - ПБВ - 15 Сондажа, гр. Хасково-Източна зона, общ. Хасково (Оперативен мониторинг)
4. **BG3Go0000aQhMP022** - ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа, с. Брягово, общ. Хасково (Оперативен мониторинг)
5. **BG3Go000000NMP023** - ПС-нова, с. Узунджово, общ. Хасково (Оперативен мониторинг)
6. **BG3Go0000aQhMP024** - Кладенец, с. Странджево, общ. Крумовград (Контролен мониторинг)

7. **BG3G0000aQhMP025** - Дренаж, с. Странджево, общ. Крумовград (Оперативен мониторинг)
8. **BG3G000000NMP026** - Сондаж, Винарска къща "Сакар", гр. Любимец, общ. Любимец (Оперативен мониторинг)
9. **BG3G0000aQ2MP027** - Кладенец ПС, гр. Симеоновград, общ. Симеоновград (Контролен+Оперативен мониторинг)
10. **BG3G0000aQhMP053** - Кладенец - ПС-ПБВ, с. Момково, общ. Свиленград (Контролен+Оперативен мониторинг)
11. **BG3G0000aQhMP054** - Кладенец, гр. Харманли, общ. Харманли (Контролен+Оперативен мониторинг)
12. **BG3G000PtPgMP079** - Извор в ПС "Кандилка", с. Кандилка, общ. Крумовград (Оперативен мониторинг)
13. **BG3G000A+PtMP063** - Извор в ПС, с. Камилски дол, общ. Ивайловград (Оперативен мониторинг)
14. **BG3G0000Pg2MP088** - Сондажи на КГМР, гр. Хасково, общ. Хасково (Контролен+ Оперативен мониторинг)
15. **BG3G00000PgMP067** - Извор, с. Миладиново, общ. Кърджали (Контролен мониторинг)
16. **BG3G00000PgMP092** - Извор, с. Паничково, общ. Черноочене (Контролен+Оперативен мониторинг)
17. **BG3G00000PtMP080** - Извор (Чешма), с. Дрангово, общ. Кирково (Контролен мониторинг)
18. **BG3G0000aQ3MP035** - Кладенец - ПС, с. Скобелево, общ. Минерални бани (Оперативен мониторинг)
19. **BG3G00000PgMP117** - Кладенец - дом Ангел Тенев, с. Великан, общ. Димитровград(Оперативен мониторинг)
20. **BG3G00000T2MP074** - Извор "Славков извор", с. Кап. Петко войвода, общ. Тополовград (Оперативен мониторинг)
21. **BG3G000A+PtMP063** - Извор – ПС, с. Камилски дол, общ. Ивайловград (Оперативен мониторинг)

Карта № 1-1 Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на области Хасково и Кърджали

В 8 мониторингови пункта се извършва контролен, в 17 – оперативен, а в 5 – контролен и оперативен мониторинг.

Оперативен мониторинг се извършва всяка година, а контролен мониторинг само една година в рамките на един план за управление на речен басейн, който е шест годишен.

2. Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела.

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция за управление на водите в Източноевропейски басейн - център Пловдив. Пробите са анализирани в ИАОС - Регионални лаборатории – Хасково и Стара Загора. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране, както следва:

1. **I група - основни физико-химични показатели** - разтворен кислород, окислително-възстановителен потенциал, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониумови йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички или отделни показатели във всички пунктовете за подземни води сезонно (четири пъти в годината).
2. **II група - допълнителни физико-химични показатели** – нитритни йони, фосфати, общо желязо, манган – анализират се всички или отделни показатели в голяма част от мониторинговите пунктове сезонно (четири пъти в годината) или на полугодие (два пъти годишно).
3. **III група – метали и металоиди** – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност и обща β –

активност – анализират се отделни показатели само в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие.

4. IV група – органични вещества – пестициди – в два мониторингови пункта (при гр. Симеоновград и с. Момково) - еднократно през годината са извършени анализи.

Резултатите се сравняват с прагови стойности (ПС) на отделните показатели, а също и със стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) за проучване, ползване и опазване на подземните води.

Оценка на химическото състояние на отделен мониторингов пункт и генерална оценка на химическото състояние на отделно ПВТ като цяло се извърши по методика разработена в Обществена поръчка № 1 от 26.02.2009 год. с предмет Тема 5 “Определяне на праговете на замърсяване на подземните води и разработване на класификационна система за химичното състояние на подземни водни тела”. Тази методиката е в съответствие с Директива 2006/118/ЕС и Ръководство № 18 за статус на подземни води и тренд оценка.

Високото съдържание на желязо е следствие на корозия на обсадната колона на водовземното съоръжение и по-малко стои в тясна връзка с химико-минералогичния състав на водоносните скали /колекторите/, на фосфати – се дължи главно на използването на торове, на амониеви йони свидетелствува за пряко замърсяване, главно от отпадни води, на нитрати – е свързано главно с пренаторяване на насажденията, животновъдството (лагуни, течни отпадъци).

Таблица № 1-2 Химично състояние на подземните водни тела в области Кърджали и Хасково

№	Водно тяло	Химично състояние
1	BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково	Лошо състояние за показателите желязо, манган, обща α -радиоактивност
2	BG3G000000Q010 /Порови води в Кватернер - река Арда	Добро
3	BG3G000000Q048 /Порови води в Кватернер - Свиленград-Стамболово	Добро
4	BG3G000000N011 /Порови води в Неоген - Свиленград-Стамболово	Добро
5	BG3G000000Q012 /Порови води в Кватернер - Марица Изток	Добро
6	BG3G000000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина	Лошо състояние по показателя фосфати
7	BG3G00PtPg2023 /Пукнатинни води - Крумовград - Кирковска зона	Лошо състояние по показателя желязо
8	BG3G00PtPg2024 /Пукнатинни води - Ивайловградски масив	Добро
9	BG3G0000Pg2025 /Пукнатинни води - Свиленградски масив	Липсва мониторинг
10	BG3G0000PgN026 /Карстови води - Чирпан – Димитровград	Лошо състояние по показателите калций и нитрати
11	BG3G00000Pg028 /Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс	Добро
12	BG3G0000T12034 - / Карстови води - Тополовградски масив	Лошо състояние по показателите твърдост (обща) и

		нитрати
13	BG3G00000Pt042 /Карстови води - Ардино - Неделински басейн	Липсва мониторинг
14	BG3G00000Pt045 /Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив	Липсва мониторинг
15	BG3G00000Pt046 /Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс	Добро

Характеристика на водните тела.

1. Водно тяло BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково/

Разположено в северозападната част на Хасковски район, заема Хасковската котловина (северната част на Източни Родопи). Водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, пясъкливи глини с неоген-кватернерна възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Цялото ПВТ има площ – 622 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 38 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 7 м/ден. Среден модул на подзем. отток – 0,8 л/сек/км².

От извършените наблюдения на отделните показатели се установи :

1. Мониторингов пункт при гр. Хасково (Сондаж № 3 - ВС "Хасково 1") – завишение на средногодишното съдържание на желязо от стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) - 1649,15 µg/l, а съдържанието на Обща α-радиоактивност през трето тримесечие е 0,917 Bq/l.

2. Мониторингов пункт при с. Малево (Кладенец) - завишение на средногодишното съдържание на сулфати, манган и натрий от стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) съответно: 320,62 mg/l, 179,38 µg/l и 223,3 mg/l.

3. Мониторингов пункт при гр. Хасково (ПС - ПБВ - 15 Сондажа - ВС "Източна зона") – не се фиксира завишение на наблюдаваните показатели спрямо ПС.

4. Мониторингов пункт при с. Брягово (ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа) – продължава тенденцията от предходни години на завишени средногодишни съдържания на желязо и манган от стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) съответно: 1560,8 µg/l и 959,93 µg/l.

През второ тримесечие амониеви йони показват съдържание над стандарта, но средногодишното съдържание на този показател (0,25 mg/l) е под ПС (0,38 mg/l).

5. Мониторингов пункт при с. Узунджово (ПС-нова) - не се фиксира завишение на наблюдаваните показатели спрямо ПС.

ПВТ BG3G00000NQ009 е в лошо химично състояние по показателите желязо и манган с релевантни стойности съответно 1560,8 µg/l и 102,33 µg/l, а също и съдържание на Обща α-радиоактивност - 0,917 Bq/l.

2. Водно тяло BG3G000000Q010 /Порови води в Кватернер - река Арда/

Разположено в южната част на Хасковски район. Алувиалните отложения са образувани от р. Арда и нейните притоци – р. Върбица и р. Перперек. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, глини, валуни с кватернерна възраст. ПВТ има площ - 101 кв. км. Средна дебелина на водоносния хоризонт – 5 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 90 м/ден. Среден модул на подзем. отток – 2 л/сек/км².

От извършените наблюдения върху химичното състояние на определените параметри в мониторинговите пунктове при с. Странджево – Кладенец и Дренаж, не се наблюдава завишение на средногодишните съдържания на показатели над ПС (при с. Странджево – Дренаж само през първо тримесечие съдържанието на нитрати (38,61 mg/l) е съвсем малко над ПС (38,57 mg/l).

Подземно водно тяло BG3G000000Q010 е в добро химично състояние.

3. Водно тяло BG3G000000Q048 /Порови води в Кватернер - Свиленград-Стамболово/

Заема терсата на р. Марица, в нейното долно течение. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити с кватернерна възраст. ПВТ има площ 145 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 12 м. Среден модул на подзем. отток – 4 л/сек/км².

В мониторинговите пунктове при с. Момково (Кладенец - ПС-ПБВ) и гр. Харманли (Кладенец) не се установяват отклонения от ПС на наблюдаваните показатели.

Подземно водно тяло BG3G000000Q048 е в добро химично състояние.

4. Водно тяло BG3G000000N011 /Порови води в Неоген - Свиленград-Стамболово/

Разположено е в източната част на Хасковски район. ПВТ заема т.н Свиленградско понижение, което е западната, стеснена част на Долнотракийската низина (наложена депресия), от север и североизток се огражда от Сакар, от юг е източната част на Ибредженската хорст антиклинала. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, песъкливи глини. ПВТ има площ 712 кв.км. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 8 – 45 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ - 1 – 140 м/ден. Подхранва се основно от инфилтриралите се валежи, по-слабо от реките и деретата и водите от подложката. Среден модул на подзем. отток – 1 л/сек/км².

В мониторингов пункт при гр. Любимец (Сондаж - Винарска къща "Сакар") единствено нитрати показват леко завишение над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) през второ тримесечие - 50,37 mg/l, но средногодишното съдържание (32,34 mg/l) е под ПС (38,28 mg/l) за този показател.

5. Водно тяло BG3G000000Q012 /Порови води в Кватернер - Марица Изток/

В Хасковски район попада една съвсем малка част /тясна ивица по поречието на р. Сазлийка/. Цялото ПВТ има площ 752 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от чакъли, пясъци, глини с кватернерна възраст. Средна дебелина на водоносния хоризонт - 40 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ - 0,075 – 110 м/ден. Подхранването става от реките, валежите и поливните води. Среден модул на подзем. отток – 3 л/сек/км².

В мониторингов пункт при гр. Симеоновград (Кладенец ПС) средногодишното съдържание на манган - 1770 µg/l е много над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) – 50 µg/l. Фосфати показват отклонение от стандарта през първо и второ тримесечие, но средногодишното съдържание (0,36 mg/l) е под ПС за този показател - 0,397 mg/l.

6. Водно тяло BG3G000000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина/

В Хасковски район е съвсем малка част от него /най-югоизточните му части/. Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, пясъкливи глини, пясъкливи гравелити с кватернерна възраст. Цялото ПВТ има площ 2727 кв.км, средна дебелина на водоносния хоризонт 1-20 м. Среден коеф. на филтрация на ПВТ – 75 м/ден. Подхранва се от реките и деретата притоци на р. Марица, от инфилтриралите се валежи и поливни води, от карстовите води на южната оградна верига, които подземно се изливат в алувия. Среден модул на подзем. отток - 4,1 л/сек/км²

В мониторингов пункт при с. Скобелево (Кладенец – ПС) продължава тенденцията от предходната година на завишени съдържания на фосфати (в отделни проби над 2,5 пъти) спрямо стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) - 0,5 mg/l, средногодишното съдържание за този показател е 0,92 mg/l.

7. Водно тяло BG3G00PtPg2023 /Пукнатинни води - Крумовград - Кирковска зона/

ПВТ е разположено в Източните Родопи, заема южната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от органогенни варовици - кавернозни, варовити пясъчници, мергели, мрамори, калкошисти с протерозойска и палеогенска възраст. ПВТ има площ - 217 кв. км. Среден коеф. на филтрация на ПВТ - 0,016 - 0,08 м/ден. Среден модул на подзем. отток – 0,5 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Кандилка (Извор - ПС "Кандилка") средногодишното съдържание на желязо е над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) над 2,5 пъти – 527,45 µg/l, през четвърто тримесечие пробата показва много високо съдържание на този показател – 2048 µg/l.

8. Водно тяло BG3G00PtPg2024 /Пукнатинни води - Ивайловградски масив/

ПВТ е разположено в югоизточната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, варовици, калкошисти, варовити пясъчници, мергели с протерозойска и палеогенска възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са изградени от пясъци, пясъчници, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици, метаседименти и метавулкани. ПВТ има площ - 191 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 0,4 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Камилски дол (Извор – ПС) калций показва завишение спрямо ПС през второ и трето тримесечие съответно 137,76 mg/l и 137,54 mg/l, но средногодишното съдържание е под ПС - 122,79 mg/l.

9. Водно тяло BG3G0000Pg2025 /Пукнатинни води - Свиленградски масив/

ПВТ се разкрива в северната страна на западната, стеснена част на Долнотракийската низина. Разположено е в източната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от мергели, песъкливи мергели, варовици, песъкливи варовици, пясъчници, конгломерати - напукани, брекчоконгломерати с палеогенска възраст. ПВТ има площ - 48 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 0,3 л/сек/км².

През 2010 год. няма наблюдение върху химичното състояние на подземните води на това тяло.

10. Водно тяло BG3G0000PgNo26 /Карстови води - Чирпан – Димитровград/

В Хасковски район е само югоизточната част от ПВТ, заема северозападната му част. Водоносния хоризонт е изграден от песъкливи, глинести и органогенни варовици, мергели с палеогенска /еоцен/ възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са пясъци, чакъли, глини, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици. Цялото ПВТ има площ 1066 кв.км. Среден модул на подзем. отток – 1,5 л/сек/км².

В мониторингов пункт при гр. Хасково (Сондажи на КГМР) не се фиксират стойности над ПС в наблюдаваните показатели.

В мониторингов пункт при с. Великан (Кладенец - дом Ангел Тенев) средногодишното съдържание на Твърдост (обща), калций и нитрати е над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) – съответно 13,1 mgeq/dm³, 219,88 mg/l и 187,22 mg/l – продължава тенденцията на високи съдържания на тези показатели от предходната година. Сулфати показват отклонение от ПС (190,48 mg/l) през цялата година и средногодишното съдържание е 231,58 mg/l. При магнезий, желязо и фосфати се фиксира завишение спрямо стандарта при единични проби съответно през второ, четвърто и първо тримесечие, но средногодишните съдържания на тези показатели са под ПС.

На територията на Хасковски район ПВТ BG3G0000PgNo26 е в лошо химично състояние по показателите калций и нитрати с релевантни стойности съответно 161,53 mg/l и 111,8 mg/l.

11. Водно тяло BG3G00000Pg028 /Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс/

ПВТ е разположено в централната и южна част на Хасковски район, обхваща палеогенските отложения в Източни Родопи. Водоносния хоризонт е изграден от риолити, латити, андезити, базалти, туфи, туфити, пясъчници, алевролити, гравелити, конгломерати, брекчи, брекчо-конгломерати, мергели, органогенни варовици. ПВТ има площ - 3228 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 0,3 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Миладиново (Извор) калций показва отклонение от ПС (125,06 mg/l) през цялата година и средногодишното съдържание е 135,06 mg/l. Нитрати са със съдържания над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал.

2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) през цялата година и средногодишното съдържание е 59,82 mg/l. Желязо показва завишение спрямо стандарта през второ тримесечие (348 µg/l), но средногодишното съдържание (121 µg/l) е под ПС - 157,5 µg/l.

В мониторингов пункт при с. Паничково (Извор) показателя рН показва постоянна тенденция (и от предходни години) на стойности под 6,5.

Релевантните стойности на всички наблюдавани показатели са под ПС и ПВТ BG3G00000Pgo28 се класифицира в добро химично състояние.

12. Водно тяло BG3G00000T12034 - / Карстови води - Тополовградски масив/

В североизточния край на Хасковски район е само западната част на това ПВТ. Водоносния хоризонт е изграден от варовици-кавернозни, мраморизирани варовици и доломити. Цялото ПВТ има площ 315 кв.км.

В мониторингов пункт при с. Кап. Петко войвода (Извор "Славков извор") средногодишното съдържание на Твърдост (обща) - 9,85 mgeqv/dm³ е над ПС – 9,697 mgeqv/dm³. Нитрати – продължава тенденцията от предходни години на съдържания над стандарта според Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (измен. ДВ, бр.2 от 2010 год.) - средногодишно съдържание за този показател – 63,38 mg/l.

На територията на Хасковски район ПВТ BG3G00000T12034 е в лошо химично състояние по показателите Твърдост (обща) и нитрати с релевантни стойности съответно 9,85 mgeqv/dm³, и 63,38 mg/l.

13. Водно тяло BG3G00000Pto42 /Карстови води - Ардино - Неделински басейн/

ПВТ заема най-югозападната част на Хасковски район, има меридионално разположение. Водоносния хоризонт е изграден от мрамори, калкошисти, амфиболити, кварцити с протерозойска възраст. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са изградени от гнайси, мигматити, гранитогнайси, шисти. ПВТ има площ - 68 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 1 л/сек/км².

През 2010 год. не е предвидено наблюдение върху химичното състояние на това ПВТ.

14. Водно тяло BG3G00000Pto45 /Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив/

ПВТ е разположено в източната част на Хасковски район. Водоносния хоризонт е изграден от гранити, амфиболити, мусковитови и двуслюдени гнайсошисти, шисти, лептинити. ПВТ има площ - 1462 кв. км Среден модул на подзем. отток – 0,3 л/сек/км².

ПВТ е в слабо населен район, черпенето е малко, не е добре изучено, на този етап няма мониторингови точки за наблюдение на химичното състояние на подземните води.

15. Водно тяло BG3G00000Pto46 /Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс/

ПВТ е разположено в югозападната и южна част на Хасковски район, обхваща части от Централни и Източни Родопи. Водоносния хоризонт е изграден от гнайсошисти, гранитизирани биотитови и двуслюдени гнайси, мигматити, шисти. ПВТ има площ - 4367 кв. км. Среден модул на подзем. отток – 1 л/сек/км².

В мониторингов пункт при с. Дрангово (Извор (Чешма) не се фиксират отклонения от ПС на наблюдаваните показатели.

Приложение 1. Показатели и честота на мониторинг на повърхностни води.

1. Биологичните елементи за качество на повърхностните водни тела – реки, езера/язовири и крайбрежни води

Биологичен елемент за качество	Нормативно дефинирани показатели	Метрика	Честота
Реки			
Фитопланктон (само за река Дунав)	Видов състав	Съотношение на главните таксономични групи	На 6 месеца в една от годините на ПУРБ
		Дял на синьо-зелените водорасли	
	Честота на цъфтежа	Броя годишно	
	Обилие	Биомаса	
		Хлорофил А	
		Трофичен индекс	
Макрофити	Видов състав	Дял на чувствителни/индикаторни видове	Еднократно в една от годините на ПУРБ
	(относително) обилие	Площ на покритие	
	Степен на трофност	Макрофитен индекс	
Фитобентос	Видов състав, обилие	Биотичен диатомеен индекс (ILD)	Еднократно в една от годините на ПУРБ
	Бактериални туфи	Наличие/отсъствие	
Дънни безгръбначни	Видов състав, обилие	Съотношение на основни трофични групи (ИндексIt)	Еднократно в една от годините на ПУРБ
	Видов състав, обилие	Биотичен индекс	
	Разнообразие	Видово разнообразие (H)	
Риби	Видов състав	Дял на чувствителни/индикаторни видове	Еднократно в една от годините на ПУРБ
	Обилие	Численост, Биомаса, Плътност	
	Здравен статус	Дял на рибите с признаци на заболяване	

	Размерна структура на индикаторни видове	Видово-специфичен брой на размерните класове	
Езера/язовири			
Фитопланктон	Видов състав	Съотношение между главните таксономични групи	На 6 месеца в една от годините на ПУРБ
		Дял на синьо-зелените водорасли	
	Честота на цъфтежа	Броя годишно	
	Обилие	Биомаса	
		Хлорофил А	
		Трофични индекси	
Макрофити	видов състав	Дял на чувствителни видове	Еднократно в една от годините на ПУРБ
	Относително обилие	Площ на покритие	
	Степен на трофност	Макрофитен индекс	
Дънни безгръбначни	Видов състав, обилие	Съотношение на индикаторни групи	Еднократно в една от годините на ПУРБ
Риби	Видов състав	Съотношение между главните екологични групи	Еднократно в една от годините на ПУРБ
	Обилие	Численост, биомаса, плътност	
	Здравен статус	Дял на рибите с признаци на заболяване	
	Размерна структура на индикаторни видове	Видово-специфичен брой на размерните класове	

2. Основни физикохимични показатели

№	I група	№	II група
1	pH	1	Азот общ
2	Температура	2	Фосфор общ
3	Неразтворени вещества	3	Калций
4	Прозрачност (Диск на Секки)**	4	Магнезий
5	Хлорофил "А" **	5	Обща твърдост
6	Електропроводимост	6	Желязо общо
7	Разтворен кислород	7	Манган
8	Наситеност с кислород в %	8	Калциево карбонатна твърдост***
9	БПК ₅	9	Сероводород***
10	ХПК	10	Силиций
11	Азот амониев N – NH ₄	11	Общ органичен въглерод
12	Азот нитратен N – NO ₃	12	
13	Азот нитритен N – NO ₂	13	
14	Ортофосфати P – PO ₄	14	
15	Хлориди	15	

16	Сульфати		
----	----------	--	--

* Честота на мониторинга – 1 път на тримесечие

** За езера , крайбрежни морски води и р.Дунав

*** Анализират се при необходимост и по преценка на БД

3. Приоритетни вещества

No	CAS number	EU number	Name of priority substance
1	15972-60-8	240-110-8	Alachlor
2	120-12-7	204-371-1	Anthracene
3	1912-24-9	217-617-8	Atrazine
4	71-43-2	200-753-7	Benzene
5	n.a.	n.a.	Brominated diphenylethers
6	7440-43-9	231-152-8	Cadmium and its compounds
7	85535-84-8	287-476-5	C ₁₀ – 13 chloralkanes
8	470-90-6	207-432-0	Chlorfenvinphos
9	2921-88-2	220-864-4	Chlorpyrifos
10	107-06-2	203-458-1	1,2-Dichloroethane
11	75-09-2	200-838-9	Dichloromethane
12	117-81-7	204-211-0	Di(2-ethylhexyl) phthalate (DEHP)
13	330-54-1	206-354-4	Diuron
14	115-29-7	204-079-4	Endosulfan
	959-98-8	n.a.	alpha-endosulfan
15	206-44-0	205-912-4	Flouranthene
16	118-74-1	204-273-9	Hexachlorobenzene
17	87-68-3	201-765-5	Hexachlorobutadiene
18	608-73-1	210-158-9	Hexachlorocyclohexane
	58-89-9	200-401-2	(gamma-isomer,Lindane)
19	34123-59-6	251-835-4	Isoproturon
20	7439-92-1	231-100-4	Lead and its compounds
21	7439-97-6	231-106-7	Mercury and its compounds
22	91-20-3	202-049-5	Naphthalene
23	7440-02-0	231-111-4	Nickel and its compounds
24	25154-52-3	246-672-0	Nonylphenols
	104-40-5	203-199-4	(4-(para)-nonylphenol)
25	1806-26-4	217-302-5	Octylphenols
	140-66-9	n.a.	(para-tert-octylphenol)
26	608-93-5	210-172-5	Pentachlorobenzene
27	87-86-5	201-778-6	Pentachlorophenol
28	n.a.	n.a.	Polyaromatic hydrocarbons

	50-32-8	200-028-5	(Benzo(a)pyrene)
	205-99-2	205-911-9	(Benzo(b)fluoroanthene)
	191-24-2	205-883-8	(Benzo(g,h,i)perylene)
	207-08-9	205-916-6	(Benzo(k)fluoroanthene)
	206-44-0	205-912-4	(Fluoroanthene)
	193-39-5	205-893-2	(Indeno(1,2,3-cd)pyrene)
29	122-34-9	204-535-2	Simazine
30	688-73-3	211-704-4	Tributyltin compounds
	36643-28-4	n.a.	(Tributyltin-cation)
31	12002-48-1	234-413-4	Trichlorobenzenes
	120-82-1	204-428-0	(1,2,4-Trichlorobenzene)
32	67-66-3	200-663-8	Trichloromethane (Chloroform)
33	1582-09-8	216-428-8	Trifluralin

* Честота на мониторинга – всеки месец

4. Специфични замърсители

№ по ред	Органични вещества	№ по ред	Тежки метали и металоиди	№ по ред	Други
	I група		II група		III група
1	Феноли	1	Цинк	1	СПАВ анионактивни
2	Нефтопродукти	2	Мед	2	Цианиди
3	Aldrin	3	Хром 6 валентен	3	Сулфиди
4	Dieldrin	4	Хром 3 валентен	4	Карбонати
5	Endrin	5	Арсен	5	Бикарбонати
6	Isodrin	6	Селен	6	Растителни масла и мазнини
7	Carbontetrachloride	7	Сребро	7	Флуороводород
8	Tetrachloroethylene	8	Калий	8	Lithium
9	Trichloroethylene	9	Натрий	9	Xylenes (p+m Xylene)
10	Polychlorinated biphenyiles (PCB 28, PCB 52, PCB 101, PCB 105, PCB 118, PCB 138, PCB 153, PCB 156, PCB 180)	10	Флуор	10	Bisphenol A
11	EOX (extractable)	11	Антимон		
12	AOX (absorbable)	12	Магнезий		
13	o,p - DDE	13	Алуминий		
14	p,p- DDE	14	Ванадий		
15	o,p - DDD	15	Кобалт		
16	p,p - DDD + o,p DDT	16	Уран (естествен)		
17	p,p - DDT	17	Радий		
18	Prometon	18	Обща β радиоактивност		
19	Prometryn				
20	Propazine				
21	Ametrin				
22	Simetryn				
23	Terbutryn				

24	Dichlorodifluoromethane				
25	Chloromethane				
26	Bromomethane				
27	Bromodichloromethane				
28	1,4 - dichlorobenzene				
29	1,2 - dichlorobenzene				
30	Bromoform				
31	Dichloromethane				
32	Trans-1,2-dichloroethene				
33	Tetrachloroethane				
34	Етилен				
35	O, m, p-xylene				
36	Толуен				
37	Бензо(а)антрацен				
38	Пирен				
39	Фенантрен				
40	Хризен				
41	Етилбензен				
42	Стирен				
43	Ацетон				

*Честота на мониторинг – на 3 месеца

Честотата на мониторинг на отделни показатели може да се променя, в зависимост от получените данни за тяхната величина и динамика във времето

5. Хидроморфологични елементи за качество

№	Елемент за качество	Показател	Реки	Езера	Крайбрежни води
1	Непрекъснатост на реката	Непрекъснатост на реката	На 6 години		
2	Хидрологичен режим	Количество и динамика на дебита	Непрекъснато На 1 месец	На 1 месец	
		Връзка с подземни водни тела	Непрекъснато На 1 месец	На 1 месец	
		Време на задържане		На 1 месец	
3	Морфологични условия	Изменение на дълбочината и широчината на реката	На 6 години		
		Структура и субстрат на речното легло	На 6 години		
		Структура на крайбрежната зона	На 6 години		
		Изменение на дълбочината на езерото		На 6 години	
		Количество, структура и субстрат на леглото на езерото		На 6 години	
		Структура на бреговете на езерото		На 6 години	
		Изменение на дълбочината			На 6 години
		Структура и субстрат на крайбрежното легло			На 6 години
		Структура на преходната зона			На 6 години
4	Приливен режим	Посока на преобладаващите течения			
		Сила на вълните			

Информацията и данните за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на област Хасково и област Кърджали са ни предоставени от БДУВ ИБП-Пловдив.

ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Баланс на земите по основни фондове на територията на РИОСВ

Общата територия на РИОСВ-Хасково (Хасковска и Кърджалийска области) възлиза на 826344 ха. Земеделските земи са 477506 ха, а обработваемите 325349 ха. Размерът на горският фонд е 348838 ха.

В района на РИОСВ-Хасково е създадена организация на контролната дейност в пунктовете за наблюдение и контрол на НАСЕМ, с цел провеждането на мониторинговата дейност в под система „Земии и почви“. Пунктовите, от които се извършва пробонабирането на почвени проби са определени от ИАОС, гр. София. Те са разположени на цялата територия на РИОСВ и са в зависимост от източниците на замърсяване.

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди.

Източник - промишленост.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Пункт № 101, землище на с. Добрич, общ. Димитровград

Пункт № 102, землище на с. Крум, общ. Димитровград

Пункт № 103, землище на гр. Димитровград

Пункт № 104, землище на с. Опалченско, общ. Кърджали

Пункт № 105, землище на с. Вишеград, общ. Кърджали

Пункт № 106, землище на с. Доброволец, общ. Кърджали

Пункт № 107, землище на с. Вишеград, общ. Кърджали

Пункт № 108, землище на с. Гледка, общ. Кърджали

Пункт № 109, землище на с. Орешница, общ. Кърджали

Пункт № 110, землище на с. Звездалина, общ. Кърджали

Източник – напояване

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Пункт № 301, землище на с. Черногорово, общ. Димитровград

Пункт № 302, землище на с. Перперек, общ. Кърджали

Пункт № 303, землище на с. Широко поле, общ. Кърджали

Пункт № 304, землище на с. Боровица, общ. Кърджали

Източник - химизация на селското стопанство

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Пункт № 201, землище на с. Изворово, общ. Харманли

Пункт № 202, землище на с. Орлово, общ. Хасково

Пункт № 203, землище на гр. Свиленград

Пункт № 204, землище на с. Тънково, общ. Стамболво

Пункт № 205, землище на с. Ново село, общ. Свиленград

Пункт № 206, землище на гр. Момчилград

Пункт № 207, землище на с. Звезден, общ. Кърджали

Пункт № 208, землище на с. Орешница, общ. Кърджали

Пункт № 209, землище на с. Скърбино, общ. Кърджали

Пункт № 210, землище на с. Глухар, общ. Кърджали

Източник – автотранспорт

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Пункт № 401, землище на гр. Хасково
Пункт № 402, землище на гр. Димитровград
Пункт № 403, землище на с. Горски извор, общ. Димитровград
Пункт № 404, землище на с. Горски извор, общ. Димитровград
Пункт № 405, землище на с. Черноочене, общ. Черноочене
Пункт № 406, землище на с. Черноочене, общ. Черноочене

Забележка: През 2010 г., съгласно указания на ИАОС - гр. София не е извършено пробонабиране и анализ на почви за замърсяване с тежки метали и металоиди по източници - промишленост, напояване, автотранспорт и химизация на селското стопанство.

През есента на 2010 г. е извършено пробонабиране от пунктовете от новия почвен мониторинг съгласно планграфика на ИАОС – гр. София

Пункт № 250, землище на с. Сираково, общ. Хасково
Пункт № 251, землище на с. Горски извор, общ. Димитровград
Пункт № 252, землище на гр. Мерицлери, общ. Димитровград
Пункт № 268, землище на с. Манастир, общ. Хасково
Пункт № 269, землище на с. Узунджово, общ. Хасково
Пункт № 270, землище на с. Голямо Асеново, общ. Димитровград
Пункт № 286, землище на с. Ръженово, общ. Маджарово
Пункт № 287, землище на с. Славяново, общ. Харманли
Пункт № 288, землище на с. Поляново, общ. Харманли
Пункт № 289, землище на с. Калугерово, общ. Симеоновград
Пункт № 305, землище на с. Пашкул, общ. Ивайловград
Пункт № 306, землище на с. Бориславци, общ. Маджарово
Пункт № 307, землище на с. Черна могила, общ. Харманли
Пункт № 308, землище на с. Рогозиново, общ. Харманли
Пункт № 324, землище на с. Свирачи, общ. Ивайловград
Пункт № 325, землище на гр. Свиленград
Пункт № 326, землище на с. Васково, общ. Любимец
Пункт № 343, землище на с. Равна, общ. Любимец
Пункт № 230, землище на с. Богатино, общ. Ардино
Пункт № 231, землище на с. Куцово, общ. Черноочене
Пункт № 232, землище на с. Ночево, общ. Черноочене
Пункт № 246, землище на с. Яковица, общ. Крумовград
Пункт № 247, землище на с. Овчево, общ. Джебел
Пункт № 248, землище на с. Петлино, общ. Момчилград
Пункт № 249, землище на с. Патица, общ. Черноочене
Пункт № 265, землище на с. Ралци, общ. Момчилград
Пункт № 266, землище на с. Татул, общ. Момчилград
Пункт № 267, землище на с. Кокиче, общ. Кърджали
Пункт № 284, землище на с. Гулия, общ. Крумовград
Пункт № 285, землище на с. Джанка, общ. Крумовград
Пункт № 304, землище на с. Стражец, общ. Кърджали

Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползуване и културите които се използват. Определени са им географски координати, които образуват мрежа от 16X16 км един от друг. Пробите са анализирани от РЛ Хасково към ИАОС по следните показатели: РН, олово, кадмий,

мед, цинк, арсен въглерод, азот, фосфор и пестициди, обемна плътност, никел и хром.

3. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители /пестициди/.

През последните години на територията на Хасковска и Кърджалийска област залежават около 861079 кг. в твърдо състояние и 122511 л.в течено състояние забранени за употреба пестициди. От направените проверки се установи, че те се съхраняват в 27 бр.складове разположени в 8 общини. До момента със средства от МОСВ-ПУДООС са изградени и отремонтирани централизирани складове за съхранение на растително-защитни препарати в 8 общини. Решени са проблемите за общ. Хасково, общ. Харманли, общ. Любимец, общ. Димитровград, общ. Кирково, общ. Крумовград, общ. Кърджали и общ. Черноочене

Характерно за тях е че те са собственост на съответните общини, а всички пестициди които се съхраняват в тях са обезопасени и преупаковани. Все още не са решени окончателно проблемите със складовете в общ. Маджарово, общ. Симеоновград, общ. Ивайловград, общ. Джебел и общ. Момчилград. По голямата част от тях са собственост на бивши земеделски кооперации а някои от тях са и частна собственост, те са в лошо състояние неохраняеми и наличните в тях растително-защитни препарати създават потенциална опасност от инциденти и замърсяване на околната среда.

На територията на РИОСВ се извършва почвен мониторинг за замърсяване на почвите с пестициди. Пунктовете се определят от ИАОС – София. Анализите се извършват в РЛ – Хасково към ИАОС. През 2010 г. не са констатирани замърсяване на почвите с пестициди.

4.Увреждане на почвата и земите от добивната промишленост

През последните години преустановиха работа някои от големите минно-добивни мощности в района, като например оловно-цинковите рудници в района на гр.Маджарово и въгледобива около Димитровград. От друга страна след приемането на Закона за подземните богатства се забелязва тенденция за узаконяване на по-малки и стари, и нови площи за търсене и проучване и добив, основно на строителни и скалооблицовъчни материали.

Силен интерес от страна на чуждестранни и български инвеститори представлява района на Източни Родопи, където са обособени няколко големи лицензионни площи за търсене и проучване на метални полезни изкопаеми.

По отношение опазване и екологосъобразно използване на почвите и земните недра се контролират над 160 обекта кариери и подземни рудници. Контролът обхваща и ликвидираните минни обекти, на които предстои или вече се извършва техническа и биологична рекултивация като например “Маджарово-в ликвидация” ЕАД, Мина “Маришки басейн” ЕООД-в ликвидация и др. За региона на РИОСВ-Хасково общия размер на нарушените от миннодобивни дейности до момента терени е около 1700 ха. По-голяма част от тях /около 1200 ха/ са пропадания на земи над стари минни изработки на “Мини Маришки басейн” ЕООД-Димитровград. Времетраенето на предстоящата им рекултивация в голяма степен е свързано с темповете на финансиране на предвидените мероприятия.

Общо нарушени терени в резултат на минно-добивните дейности в района през 2010 г. – 7.5 ха. Общо рекултивирани площи през годината – 1.5 ха.

4. Ерозия на почвите.

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. През 2010 г. година не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които се изпълняват на контролираната от РИОСВ - Хасково територия. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от МЗХ.

5. Засоляване и вкисляване на почвите.

Вкисляване - изградени са опорни пунктове за мониторинг от НАСМОС.

Пробонабрани и анализирани са 32 броя почвени проби в пунктове Любимец, общ. Любимец и с. Глухар, общ. Кърджали, с. Крепост, общ. Димитровград и с. Узунджово, общ. Хасково. Пробонабирането се извършва от 4 точки за всеки пункт в две дълбочини – 0 – 20 см и 20 – 40 см – веднъж годишно – есен. От извършените анализи за вкисляване на почвите не са установени стойности застрашаващи почвеното плодородие.

6. Замърсяване на почвите със строителни и битови отпадъци.

На територията контролирана от РИОСВ – Хасково има образувани множество нерегламентири и криминални сметища със строителни и битови отпадъци, които замърсяват и увреждат почвите на региона. На площ от 70 дка са разположени съществуващи сметища, които предстоят да бъдат ликвидирани поетапно, във връзка с изпълнението на Националната програма по управление на отпадъците.

7. Увреждане на почвите от опожаряването на растителност

Във връзка с категоричната забрана за палене на стърнища, крайпътни ивици и слогове и други растителни отпадъци, с цел недопускане увреждане на околната среда и предотвратяване вредната практика от масово палене на стърнища, са изпратени до всички Общини и ОД "Земеделие" писма за стриктно изпълнение на нормативната база, забраняваща паленето на стърнища и други растителни остатъци и уведомяването на всички кметства, земеделски кооперации и сдружения, относно забраната. Трябва да се отбележи, че сравнение с предишни години пожарите в земеделските земи намаляха. Не се констатираха големи пожари. Намаляването на броя на пожарите се дължи на популяризиране на забраната от медиите и общините и убеждаването, че полза от палене на стърнища няма, а само вреди на почвите, въздуха и биологичното разнообразие.

8. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ - Хасково

Почвата е повърхностният рыхав слой от земната кора на сушата, образуван под действието на много фактори, която притежава свойството плодородие. На контролираната от РИОСВ - Хасково територия са разположени едни от най-плодородните почви в страната. Затова дълг на всеки, който използва почвата, като средство за производство или и действа по друг начин да я опазва от увреждане и замърсяване, като по този начин гарантира ефективна защита на човешкото здраве и естествените почвени функции. През последните години се наблюдава тенденция към намаляване замърсяването на почвите. Това се отнася основно за земеделските земи и се дължи на кризата в земеделието, а от тук ограниченото ползуване на пестициди и торове.

Съществуващите процедури по промяна предназначението на земеделските земи с участието на РИОСВ са гаранция, че няма да се изземват плодородни земи за строителство и за не земеделски нужди. За 2010г. РИОСВ-Хасково има участие в 12 бр. комисии за смяна предназначението на земята. В това отношение бяха предложени 570 дка.селскостопанска земя предимно за изграждане на складове, жилищни сгради за собствени нужди, заведение за обществено хранене бензиностанции и др. С процедурите на ОВОС се осъществява превантивна дейност по опазване на почвите от замърсяване, както на действащи обекти, така и на инвестиционните проекти.

По отношение опазване на почвите през 2010 г. трябва да се отбележи значителното намаляване палезите на стърнища; обезвреждане на по-голяма част от складовете, съхраняващи стари и негодни за употреба пестициди.

БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

1. Биологично разнообразие

Територията, за която отговаря Инспекцията е в югоизточната част на България, обхваща Хасковска и Кърджалийска области. От декември 2009г. община Ардино е изключена от териториалния обхват на РИОСВ-Хасково и е прехвърлена към РИОСВ-Смолян, с което контролираната от нас площ намалява от 8046 км² на приблизително 7707 км².

Районът на Инспекцията включва източна Тракийска низина, Източни Родопи и югоизточен Сакар. Релефът е преобладаващо хълмист и нископланински, със заоблени била, стръмни склонове прорязани от сухи дерета, с основна надморска височина между 180 и 750 м. Климатът е преходноконтинентален с изразено средиземноморско влияние по поречията на р. Арда и р. Бяла.

Тук са водосборните райони и долните течения на трите основни за южна България реки – Арда, Марица и Тунджа. Другите повърхностни водни обекти на територията на област Хасково са част от Източноромановия район и принадлежат към поречие Марица, поречие Арда и поречие Бяла река.

Към момента на територията на РИОСВ-Хасково има 80 защитени територии /ЗТ/, от които 51 природни забележителности /ПЗ/, 4 поддържани, 1

строг резерват и 24 защитени местности /ЗМ/ на обща площ 9641,476 ха. В региона официално са обявени 123 бр. вековни дървета - предимно летен дъб, най-възрастните от които са на над 500 години.

По-голямата част от територията, за която отговаря РИОСВ–Хасково попада в Източни Родопи. Като място с изключително високо биологично разнообразие ще посочим някои обобщени характеристики.

Източните Родопи заемат малка част от общата площ на България, едва 5,4 % /6005 км²/, но тук са установени множество ендемични редки и защитени растителни и животински видове.

Установени са 1 950 вида растения от 122 семейства, 350 вида пеперуди, 21 вида риби, 10 вида земноводни, 26 вида влечуги, 273 вида птици и 59 вида бозайници.

Преобладаващите флорни елементи са субмедитеранските и евро-азиатските, следвани от медитеранските. Ендемичният флорен елемент е представен от 85 балкански, 20 български и 7 родопски ендемични вида растения. Разпространени са 28 реликтни вида. За 25 вида единствените за страната находища са тук, 23 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични видове /Женева, 1991г./, 12 са глобално редките европейски видове, 37 вида са включени в приложение 2 на Вашингтонската конвенция (CITES), 5 вида – в Бернската конвенция.

От общо 17 вида земноводни за България, тук са установени 10, като от тях 7 са защитени, 4 включени в Бернската конвенция и 2 вида в Световния Червен Лист на IUSN.

Птиците са представени от 273 вида, като 241 са защитени, 77 включени Червената книга на България, 261 в Бернската конвенция, 7 вида са световно застрашени.

Бозайниците са групата с най-много световно застрашени видове. От 59 вида установени в Източните Родопи, 23 са включени в Световната червена листа на IUSN / Международен съюз за защита на природата /, 12 в категорията “ уязвим “, 11 вида в категорията “ полузастрашен”.

В Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие Източните Родопи са определени като територия с “висока” значимост по отношение на видовото си разнообразие, значимостта по отношение на ендемизма, както и наличие на редките таксони.

Наред с Родопите на територията на област Хасково попада и част от Сакар планина, където се срещат около 600 вида висши растения, 44 от които са включени в Червената книга на България. В Сакар защитените територии обхващат орнитологично важни места, които са от световно природозащитно значение и такива с висока консервационна стойност. Те са от изключителна важност за опазването на световно застрашения от изчезване царски орел.

На територията на областта към настоящия момент, официално със заповеди са обявени следните 12 защитени зони по НАТУРА 2000 – Директива 79/409 ЕЕС за опазване на дивите птици: Бяла река, Злато поле, Крумовица, Маджарово, Марица-Първомай, Мост Арда, Радинчево, Студен кладенец, Харманлийска река, яз. Ивайловград, Добростан и Сакар.

2. Защитени територии

Приложение 1.

СПИСЪК на защитените територии на територията на РИОСВ-Хасково (Хасковска и Кърджалийска области)						
№	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Територия в ha	Попада в териториалния обхват на сл. общини	Приет план за управление
ОБЛАСТ ХАСКОВО						
1.Община Хасково						
1	"Паламудче"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	29,5	Хасково	не
2	"Находище на снежно кокиче"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС -Хасково	10,4	Хасково	не
3	"Боаза" /Пролома/	Природна забележителност	ССФ, общ. Хасково, общ. Минерални бани	0,3	общ. Хасково, общ. Минерални бани	не
4	ЗМ "Злато поле"	Защитена местност	ССФ, общ. Хасково, общ. Димитровград	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград	да
2. Община Димитровград						
5	"Пропадналото блато "	Защитена местност	ССФ, общ. Димитровград, обл. Хасково и Общ. Опан, обл. Стара Загора	27.29	общ. Димитровград, обл. Хасково и Общ. Опан, обл. Стара Загора	не
	"Злато поле"	Защитена местност	ССФ, общ. Хасково и Димитровград	84,8	общ. Хасково и Димитровград	да
6	„Нощувка на малък корморан“	Защитена местност	ДГФ, ССФ с. Радиево, гр. Димитровград,	12,824	Общ.Димитровград	не
3. Община Минерални бани						
7	"Борака"	Поддържан резерват	ДГФ, МОСВ	11,1	Общ. Минерални бани	не
8	"Орлова скала"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	1,5	Общ. Минерални бани	не
9	"Пробития камък"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	1	Общ. Минерални бани	не
10	"Находище на момина сълза и божур" местност Дренака	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	3	Общ. Минерални бани	не

11	"Изправения камък" - Олу дере (Дикилиташ)	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	0,2	Общ. Минерални бани	не
12	"Аида"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Хасково	3,5	Общ. Минерални бани	не
13	"Огледната скала"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	1,5	Общ. Минерални бани	не
4. Община Стамболово						
14	"Шейтан кюпрю" - родопски силивряк	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Хасково	0,5	Общ. Стамболово	не
15	"Скални ниши" - Меден камък (Кован кая)	Природна забележителност	ДГФ ДГС-Хасково	1,5	Общ. Стамболово	не
16	"Големия сипей"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Хасково	653,9	Общ. Стамболово	не
5. Община Харманли						
17	"Дефилето"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Харманли	127,322	Общ. Харманли	Не
18	"Сазлъка" (находище на блатно кокиче)	Природна забележителност	ССФ, ДГС-Харманли	35,8	Общ. Харманли	не
19	"Бакърлия"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДГС-Харманли и Свиленград	387,15	Общ. Харманли Общ.Любимец	не
20	"Долмен"	Природна забележителност	ССФ, Общ. Харманли	0,1	Общ. Харманли	не
21	"Водопад Корудере"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Харманли	0,4	Общ. Харманли	не
22	"Кюмюрлука"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Харманли	0,4	Общ. Харманли	не
6. Община Маджарово						
23	"Патронка"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Харманли	180	Общ. Маджарово	не
24	"Меден камък"-Кован кая	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Харманли	78,9	Общ. Маджарово	не
25	"Гюргена"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Харманли	72,4	Общ. Маджарово	не
26	"Момина скала"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДГС-Харманли, ДГС-Крумовград, Общ. Маджарово	782,03	Общ. Маджарово	не
27	"Черната скала"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Харманли	893,7	Общ. Маджарово	не
7. Община Свиленград						

28	"Лозенски път" (находище на блатно кокиче)	Защитена местност	ССФ, Общ. Свиленград	31,99	Общ. Свиленград	не
29	"Дервишка могила"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Свиленград	33	Общ. Свиленград	не
30	"Находище на див божур"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Свиленград	0,5	Общ. Свиленград	не
31	"Калето"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Свиленград	5	Общ. Свиленград	не
8. Община Любимец						
32	"Долната ова"	Защитена местност	ССФ, частни земеделски земи	30	Общ. Любимец	не
33	"Глухите камъни"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Свиленград	2	Общ. Любимец	не
34	"Меден камък" (Кован кая)	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Свиленград	1	Общ. Любимец	не
35	"Птичи камък"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Свиленград	1	Общ. Любимец	не
	"Бакърлия"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДГС-Свиленград	387,15	Общ. Любимец	не
9. Община Ивайловград						
36	"Дупката"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	6,5	Общ. Ивайловград	не
37	"Ликана"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	3	Общ. Ивайловград	не
38	"Меандри на Бяла река"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДГС-Ивайловград, Общ. Ив-град	1531,98	Общ. Ивайловград	не
39	"Хамбар дере"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	101,1	Общ. Ивайловград	не
40	"Находище на градински чай" до р. Марешница	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	10	Общ. Ивайловград	не
41	"Находище на градински чай" до р. Луда река	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	80	Общ. Ивайловград	не
42	"Находище на божур" мест. Халка баир (вр. Победа)	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	15	Общ. Ивайловград	не
43	"Находище на божур"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	0,5	Общ. Ивайловград	не
44	"Пещера" мест. Коджа кае	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	0,8	Общ. Ивайловград	не
45	"Находище на снежно кокиче" мест. Петков баир	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	0,1	Общ. Ивайловград	не

46	"Група вековни чинари" под стената на яз. Ивайловград	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Ивайловград	101,5	Общ. Ивайловград	не
Област Кърджали						
1. Община Кърджали						
47	"Каменните гъби"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кърджали	3	Общ.Кърджали	не
48	"Скални гъби" (Каменната сватба)	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кърджали	5	Общ.Кърджали	не
49	"Находище на родопски силивряк"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кърджали	3,4	Общ.Кърджали	не
50	"Находище на родопска горска майка"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кърджали	1,7	Общ.Кърджали	не
51	"Реджеб тарла"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кърджали	0,1	Общ.Кърджали	не
52	"Скален прозорец"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кърджали	0,2	Общ.Кърджали	не
53	"Находище на венерин косъм" - река Кьошдере	Защитена местност	ССФ, Общ.Кърдцали	1,5	Общ.Кърджали	не
54	"Юмрук скала"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Кърджали	346	Общ.Кърджали	не
55	"Средна Арда"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Кърджали	420	Общ.Кърджали	не
2. Община Черноочене						
56	"Женда" (Къзъл Чърпъ)	Поддържан резерват	ДГФ, ДС "Женда"	39,9	Общ. Черноочене	не
57	"Елата" м. Келевия дренак	Природна забележителност	ДГФ, ДС "Женда"	0,5	Общ. Черноочене	не
58	"Находище на ела"	Природна забележителност	ДГФ, ДС "Женда"	11,3	Общ. Черноочене	не
59	"Боровете"	Защитена местност	ДГФ, ДС "Женда"	77	Общ. Черноочене	не
3. Община Кирково						
60	"Находище на синя хвойна"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Кирково	0,8	Общ- Кирково	не
61	"Гъбата"	Природна забележителност	ПФ, общ. Кирково	0,02	Общ- Кирково	не
62	"Лъвът"	Природна забележителност	ССФ,общ. Кирково	0,03	Общ- Кирково	не
63	"Гюмюрджински снежник"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Кирково	1926,4	Общ- Кирково	не
4. Община Джебел						

64	"Чамлъка"	Поддържан резерват	ДГФ, РИОСВ-Хасково	5,4	Общ. Джебел	не
65	"Скални образувания" мест. Калето	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Джебел	22,4	Общ. Джебел	не
66	Вековните борове	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Джебел	6,2	Общ. Джебел	не
5. Община Момчилград						
67	"Боровец"	Поддържан резерват	ДГФ, РИОСВ-Хасково	35,9	Общ. Момчилград	не
68	"Вкаменената гора"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Момчилград	7,5	Общ. Момчилград	не
69	"Равен"	Защитена местност	ДГФ, ДГС-Момчилград	4,3	Общ. Момчилград	не
6. Община Крумовград						
70	"Находище на турска леска-Джелово"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	4,9	Общ. Крумовград	не
71	"Находище на градински чай"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	5	Общ. Крумовград	не
72	"Водопада"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	0,2	Общ. Крумовград	не
73	"Душан"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	0,1	Общ. Крумовград	не
74	"Мандрата"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	0,2	Общ. Крумовград	не
75	"Буреще"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	0,2	Общ. Крумовград	не
76	"Находище на градински чай" м. Дайма	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград	15	Общ. Крумовград	не
77	"Орешари"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДГС-Крумовград, общ. Крумовград	55	Общ. Крумовград	не
78	"Рибино"	Защитена местност	ДГФ, ССФ, ДГС-Крумовград общ. Крумовград	66,3	Общ. Крумовград	не
79	"Вълчи дол"	Резерват	ДГФ, ПФ, РИОСВ-Хасково	774,7	Общ. Крумовград	не
	"Момина скала"	Защитена местност	ДГФ, ПФ – ДГС-Крумовград, Община- Крумовград		Общ. Крумовград	не
80	"Шестте пещери"	Природна забележителност	ДГФ, ДГС-Крумовград общ. Крумовград	0,1	Общ. Крумовград	не

Защитена местност „Момина скала”

Родопски крем (*Lilium rhodopaeum*)

Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*)

Царски орел (*Aquila heliaca*) - ЗЗ “Сакар”

Приет бе план за упавление на ЗМ “Злато поле”.

Част от плана е и разработената програма и проект за управление, в който са заложени необходимите средства за реализиране на дейности, които ще допринесат за опазване на популациите на редки и защитени видове от флората и фауната в местността.

УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

През изтеклата 2010г. в сектора са извършени общо **158** бр. проверки на **обекти** по утвърдения план-график за проверки на РИОСВ - Хасково. Това са фирми, общини и кметства на територията на област Хасково и област Кърджали, контролирани от РИОСВ - Хасково по отношение на правилното третиране на битови, строителни, производствени и опасни отпадъци.

За периода са **издадени 27 броя предписания** при извършени текущи контролни проверки и във връзка с постъпили жалби.

Издадени **18 разрешения** по реда на чл.37 от Закона за управление на отпадъците за дейности, включващи събиране, транспортиране и/или временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване, оползотворяване и /или обезвреждане на отпадъци. Изготвени са **9 регистрационни** документа за дейности по събиране, транспортиране и/или временно съхраняване на производствени неопасни отпадъци по чл. 12, ал. 4 от ЗУО. Издаден е и **6 броя удостоверение** за съответствие на площадките за извършване на търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали, с нормативните изисквания по чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗУО.

В съответствие с чл. 30 от ЗУО са издадени **31 решения за утвърждаване или съгласуване** на програми за управление на дейностите по отпадъци.

В съответствие с изискванията на чл.11 и чл. 36 от ЗУО и изготвения график за проверка на лицата, които се явяват производители и вносители на опаковани стоки, за разглежданият период са извършени проверки.

Инспекцията дава предписания за заплащане на продуктовата такса, съгласно чл.36, ал.1 от ЗУО (за фирмите, които нямат договори с организации по оползотворяване), а за тези със сключени договори както и тези заплащащи продуктова такса - да представят попълнени приложенията № 9, 10 и 11 от ПМС № 137/1999г. за количествата на опаковки.

В резултат на извършените проверки по чл. 36 от ЗУО, задължените лица са внесли в ПУДООС, **продуктови такси** в размер над 30 000 лв.

За нарушения на екологичното законодателство служителите в сектора са съставили **24 акта** и **25 наказателни постановления** на обща стойност **42 450 лв.**

По важните задачи, към които се насочиха усилията в това направление бяха по отношение на контрола по изпълнение на условията за привеждане на съществуващите депа за производствени и опасни отпадъци, в съответствие с нормативните изисквания, закриване на депата, които не отговарят на изискванията, контрол по третиране на опасните болнични отпадъци и изпълнението на ангажиментите на лицата, които пускат на пазара продукти след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общинските програми за управлението на отпадъците и общински наредби

Програми за управление на отпадъците се разработват и изпълняват от лицата, извършващи дейности с отпадъци или при чиято дейност се образуват отпадъци, които се одобряват от РИОСВ.

Кметовете на общини са отговорни за разработването и изпълнението на програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда и се разработват, приемат и отчитат по реда на Глава пета от Закона за опазване на околната среда. Общините отчитат годишната дейност по управлението на отпадъците и изпълнението на програмите през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в съответната РИОСВ.

Основните цели, които трябва да бъдат предвидени в общинските програми, са няколко, можем да посочим най важните от тях, а именно: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците; третиране на образуваните количества твърди битови отпадъци – количествата които се увеличава всяка година; предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците; увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и др.

Третиране на отпадъци

Отпадъците са разделени на четири основни класа (битови, строителни, производствени и опасни отпадъци), въз основа на което са определени правомощията на компетентните органи. Въведена е йерархия за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяване на образуването на отпадъци, следвано от оползотворяването им и на последно място екологосъобразното им обезвреждане. Регламентирани са основните задължения и забрани към притежателите на отпадъци.

В Закона за управление на отпадъците се съдържат важните дефиниции за “отпадък”, “причинител” на отпадъци, “притежател” на отпадъци и операциите по “обезвреждане” и “оползотворяване”. Отпадъкът е определен като “вещество, предмет или част от предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи или е длъжен да се освободи”. От разпоредбите на закона е видно, че притежателят може да се освободи от отпадъка единствено като го предаде на лице, притежаващо необходимите разрешителни документи за дейности по оползотворяване и обезвреждане на отпадъци или за предхождащите ги дейности по временно съхранение, събиране и транспортиране. В приложение към закона са изброени методите на оползотворяване – основно чрез извличане на суровини или енергия от отпадъци и методите на окончателно обезвреждане на отпадъци – главно чрез изгаряне или депониране.

Битови и строителни отпадъци

На територията контролирана от инспекцията съществуват две депа проектирани и експлоатирани съгласно изискванията на Наредба №8, това са депата за твърди битови отпадъци (ТБО) в гр. Харманли и с. Гарваново (общ. Хасково). Към настоящия момент се реализира проект финансиран по програма ИСПА за изграждане на регионален център за третиране на отпадъци, с.Вишеград, обл.Кърджали. Предвид Националната програма за управление на отпадъците (2003 – 2007г.) общините в област Хасково трябва да депонират генерираните ТБО на вече изградените и влезли в експлоатация регионални депа за битови отпадъци - Хасково и Харманли. През изминалата година тези съоръжения започна приема

отпадъци не само на община Хасково, но тези на общините Минерални бани и Димитровград. Имайки предвид, че юли 2009 г. беше крайния срок, след който се прекратява експлоатацията на депата, които не съответстват на изискванията на закона за управление на отпадъците.

Общините в област Кърджали, включително община Ивайловград, обл.Хасково прекратиха предсрочно експлоатацията на старите общински депа. Образуваните битови отпадъци се извозват към площадката на старото депо на общ.Кърджали. То ще бъде ползвано до изграждането и пускането в експлоатация на първа клетна на РЦУО-Кърджали, след което старото депо в землището на с.Вишеград ще бъде рекултивирано.

Годишната норма на образуваните битови отпадъци на човек от населението варират в границите между 448 и 503 кг./жител/година. Очаква се количеството на образуваните битови отпадъци да нараства, в резултат на повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. Независимо от това, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството битови отпадъци, в резултат от реализиране на мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, разширяване на обхвата на системата за разделно събиране и насърчаване на тяхната повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.

Осем общини - Хасково, Кърджали, Димитровград, Свиленград, Харманли, Крумовград, Черноочене и Ивайловград са сключили тристранни договори (вкл. оператора и организацията по оползотворяване) за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на своя територия. За по-доброто функциониране на разположените вече системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организациите по оползотворяване, извършват допълнително ръчно сортиране, с цел да се отдели годния за рециклиране отпадък.

За постигане на целите по отношение на биоразградимите битови отпадъци (БрБО) е разработен проект на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране. В съответствие с Националния стратегически план, общините следва да предвидят конкретни мерки за третиране на биоразградимите отпадъци с оглед намаляване количествата за депониране.

Въвеждането в експлоатация на съвременните регионални депата за битови отпадъци ще допринесе за измерване на реалните количества на депонираните отпадъци.

Проблеми при управлението на отпадъците от строителство и разрушаване

- Голяма част от отпадъците от строителство и разрушаване, които не могат да бъдат повторно използвани се депонират на депата за битови отпадъци или на нерегламентирани сметища.

- Ограничен брой и недостатъчен капацитет на съществуващите специализирани депа за строителни отпадъци.

- Недостатъчен капацитет на изградените инсталации и съоръжения за предварително третиране, в т.ч. сортиране и раздробяване на отпадъците от строителство и разрушаване, с цел оползотворяване на фракциите.

- Липса на политика по предотвратяване на образуването на строителните отпадъци на етапа на проектиране и изпълнение на строителството.

- Ограничено използването на рециклирани материали от строителството и разрушаването на сгради.

Производствени и опасни отпадъци.

Издадени 18 разрешения по реда на чл.37 от Закона за управление на отпадъците за дейности, включващи събиране, транспортиране и/или временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване, оползотворяване и /или обезвреждане на отпадъци. Изготвени са 9 регистрационни документа за дейности по събиране, транспортиране и/или временно съхраняване на производствени неопасни отпадъци по чл. 12, ал. 4 от ЗУО. Издаден е и 6 броя удостоверение за съответствие на площадките за извършване на търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали, с нормативните изисквания по чл. 54, ал. 4, т. 3 от ЗУО.

Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Непрекъснато нарастващото количество отпадъци, образувани от жизнената дейност на хората, производството и търговията, налага предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаването на рециклирането и оползотворяването им.

Управлението на отпадъците, в съответствие с изискванията на европейското законодателство, се установява от разпоредбите залегнали в действащия Закон за управление на отпадъците (ЗУО) (ДВ, бр.86 от 2003 г.).

Установен беше разрешителен режим за всички дейности, свързани с управление на отпадъците и бяха определени компетентните органи – Министерството на околната среда и водите (МОСВ) и неговите териториални органи Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ) по издаване на разрешенията и контрола над тяхното изпълнение.

Посочените по-долу физически и юридически лица са получили разрешителни за третиране на отпадъци с цел тяхното предварително третиране, оползотворяване или обезвреждане.

№	Наименование на задачата	Брой	Забележки
1	2	3	4
1	Издадени разрешения от директора на РИОСВ по чл.37, т.1 от ЗУО	186р.	
1.1	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ	
1.	ЕТ „Антон Тенчев - Релакс“	№14-ДО-137-00 от 25.01.2010г.	
2.	„БУЛМЕТ“ ЕООД,	№14-ДО-71-01 от 03.02.2010г.	
3.	„Годимпекс“ ООД	№14-ДО-138-00 от 08.03.2010г.	
4.	„Феникс Комерс“ ЕООД,	№14-ДО-81-01 от 22.03.2010г.	

5.	ЕТ „Ник-Авто – Тенчо Ников”	№14-ДО-53-01 от 26.03.2010г.	
6.	„ЕС енд БИ ИНДАСТРИЪЛ МИНЕРАЛС” АД	№14-ДО-61-01 от 26.03.2010г.	
7.	„Георгиеви 2006” ООД	№14-ДО-139-00 от 05.05.2010г.	
8.	“Стил 96 ” ООД	№14-ДО-48-02 от 27.07.2010г.	
9.	МБАЛ “Св.Екатерина” ЕООД	№14-ДО-140-00 от 06.07.2010г.	
10.	“Феникс гама” АД	14-ДО-50-05 от 19.07.2010г.	
11.	“Феникс Т” ЕООД	14-ДО-141-00 от 24.09.2010г.	
12.	“Свила–Метал” ЕООД	№14-ДО-142-00 от 18.10.2010г.	
13.	“Екостер” ООД	№14-ДО-143-00 от 22.10.2010г.	
14.	“БУЛМЕТ” ЕООД	№14-ДО-71-02 от 18.10.2010г.	
15.	“Екопет” ООД	№14-ДО-144-00 от 11.11 2010г.	
16.	“Сплав Ко” ООД	№14-ДО-95-01 от 15.11.2010г.	прекратено
17.	"Стил 96" ООД	№14-ДО-48-03 от 01.12.2010 г	
18.	"Екоуейст" АД	№14-ДО-67-01 от 27.12.2010г	прекратено
2	Издадени регистрационни документи по чл.52, ал.1 от ЗУО	96р.	
2.1	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ	
1.	„Флексикон БГ” ЕООД	14-РД-48-00 от 09.04.2010 г.	
2.	„МЕГАПОРТ” ООД	14-РД-49-00 от 19.04.2010 г.	
3.	„СОФТ Ю” ООД	14-РД-50-00 от 26.04.2010 г.	
4.	“Чистота Балкани” ЕООД	14-РД-51-00 от 20.05.2010 г.	
5.	„Ауто Ламбов” ЕООД	14-РД-52-00 от 08.07.2010 г.	
6.	„Нео – Титан” ООД	14-РД-53-00 от 19.07.2010 г.	
7.	„Макита” ЕООД	14-РД-54-00 от 26.08.2010 г.	
8.	“Зайчев и син” ООД	14-РД–56-00 от 20.12.2010г.	
9.	“Монолит” АД	14-РД-55–00 от 01.11.2010г.	
3	Издадени удостоверения по чл.55, ал.3	66р.	

	от ЗУО			
3.1	Наименование на физическото или юридическото лице, на което е издаден документа	№ и дата на издадения документ		
1.	„Свила-Метал“ ЕООД, Свиленград	25.03.2010г.		
2.	ЕТ „Роза-93-Александър Куцев“	16.06.2010г.		
3.	„Божин 2009“ ЕООД	19.07.2010 г.		
4.	ЕТ „Памук-комерсиал-Мирчо Димитров“	23.08.2010 г.		
5.	„Ровотел Стийл“ София	01.10.2010г.		
6.	„Памуков-2005“ Свиленград	05.11.2010г.		
4	Утвърдени програми за управление на дейностите по отпадъците		22бр.	
4.1	Наименование на лицето, отговорно за изпълнението на програмата (уточнява се задълженото физическо или юридическо лице, съгласно чл.29, ал.1, т.2, 3 или 4)	Основание за изготвяне на програмата (чл.29, ал.1, т.2; чл.29, ал.1, т.3; чл.29, ал.1, т.4)	Дата на утвърждаване	
1.	„ГОРУБСО – Кърджали“ АД, гр.Кърджали	чл.29, ал.1, т.2	08.02.2010 г.	утвърдена
2.	ЕТ „Антон Тенчев - Релакс“, Хасково	чл.29, ал.1, т.2	21.01.2010 г.	утвърдена
3.	„Метал Инвест“ ЕООД, София	чл.29, ал.1, т.2	12.03.2010 г.	утвърдена
4.	„Фуражи 2000“ ООД	чл.29, ал.1, т.2	15.01.2010 г.	утвърдена
5.	МБАЛ „Св. Екатерина“ ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	19.05.2010 г.	утвърдена
6.	“Евро Ферт” АД	чл.29, ал.1, т.2	16.06.2010 г.	утвърдена
7.	“Галус” АД	чл.29, ал.1, т.2	18.06.2010 г.	утвърдена
8.	„Георгиеви 2006“ ООД	чл.29, ал.1, т.2	13.04.2010 г.	утвърдена
9.	ЕТ „АВТО-2001-Таня Иванова“	чл.29, ал.1, т.2	21.06.2010 г.	утвърдена
10.	“Стил 96 ” ООД	Чл. 29, ал. 1, т. 2	26.07.2010 г.	утвърдена
11.	“Едис” ООД	Чл. 29, ал. 1, т. 3	07.07.2010 г.	утвърдена
12.	„БГ Еко Проджект“ ООД	Чл. 29, ал. 1, т. 2	02.08.2010 г.	утвърдена
13.	„Свила- метал“ ЕООД	Чл. 29, ал. 1, т. 2	30.08.2010 г.	утвърдена

14.	ЕТ „МИК-30-Иван Хаджитенев“	чл.29, ал.1, т.2	20.12.2010 г.	утвърдена
15.	„Технополис България“ ЕАД	чл.29, ал.1, т.2	04.10.2010 г.	отказ
16.	„Памуков-2005“ ЕООД	чл.29, ал.1, т.2	09.12.2010 г.	отказ
17.	„Кауфланд България ЕООД енд Ко“ КД	чл.29, ал.1, т.2	18.10.2010 г.	отказ
18.	„Н-плюс“ ООД	чл.29, ал.1, т.2	29.10.2010г.	утвърдена
19.	Ровотел стийл“ ООД	чл.29, ал.1, т.2	04.10.2010	утвърдена
20.	“Екопет” ООД	чл.29, ал.1, т.2	29.10.2010г.	утвърдена
21.	Екостер ООД	чл.29, ал.1, т.2	05.10.2010	утвърдена
22.	Глобалпак БГ ООД	чл.29, ал.1, т.2	18.11.2010	утвърдена

ЕКОЛОГИЧЕН ИНФОРМАЦИОНЕН И ОБРАЗОВАТЕЛЕН ЦЕНТЪР

1. Дейности в екологичният информационен и образователен център

Центърът е създаден през 2005 година и работи за постигане на поставените цели: улесняване достъпа на гражданите до екологична информация; повишаване на екологичната култура и образование; насърчаване участието на обществеността в процесите на вземане на решения, касаещи околната среда.

Достъпът до екологична информация, с която разполага регионалната екоинспекция е максимално улеснен. Всеки посетител на екологичния информационен и образователен център има пряк достъп до наличната информация. На място е създадена възможност да се ползват материали за справка, както и да се предоставят някои от тях за ползване извън центъра. Част от информационните материали, с които разполага центърът са предназначени за раздаване на заинтересуваните лица или институции. За съжаление липсват средства за закупуване на научно- популярна литература, справочници и други, за абонамент на издания специализирани в тази област и за организиране на екопразници и конкурси с награди. Въпреки това всички налични материали като книги, списания, информационни бюлетини, дигиталки, брошури, стикери, плакати, видеокасети, CD-та и други се предоставят на посетителите в центъра. Най- често конкретна информация в областта на природозащитата търсят ученици, учители, студенти, журналисти, представители на НПО, а от тази година се наблюдава интерес и от доброволци и детски градини, които работят по екологични образователни проекти за предучилищна възраст.

Докладът за състоянието на околната среда в Хасковска и Кърджалийска области през последните няколко години се издава на електронен носител и е предназначен за широката общественост и всички заинтересувани лица. Изданието дава пълна информация за състоянието на околната среда на регионално ниво. Докладът се предоставя на всяка от общините в Хасковска и Кърджалийска области, както и се публикуван в сайта на РИОСВ.

През 2010 година в информационния център бяха организирани и проведени няколко експерти екологични съвета за разглеждане на доклади за въздействието на инвестиционни намерения в региона върху компонентите на околната среда, като същият бе посетен и от представители на фирми по кадастъра, отразяващи границите на защитените зони от националната екологична мрежа НАТУРА 2000 в картата на възстановената собственост.

Центърът разполага с няколко образователни програми и пакети, които може да предоставя на желаещите детски градини и училища в Хасковска и Кърджалийска области. Това са актуалните и през тази година образователни програми за деца „С Флупи за по-добра околна среда“, „Зелен пакет“ и „Животните на национален парк „Централен Балкан“, както и новото Ръководство за учители „Управление на околната среда за по-добър живот“, издадено от МОСВ. Помагалото бе раздадено на всички местни училища. Тези образователни пакети са много добри помощни материали в дългия и сложен процес на работа по изграждане и повишаване на екологичната култура на младите хора.

Образователният център разполага с необходимата техника за представяне на презентации, гледане на филми и работа с деца. Темите представяни в него са на различна тематика. Най-голям е интереса към проблемите свързани с опазване на биологичното разнообразие и работата на институциите в тази област.

Организирана е една пресконференция за представяне на проект „Изграждане на пилотна мрежа от малки защитени територии в България, чрез прилагане на модела за растителните микрорезервати, изпълняван от Института по ботаника на БАН и Министерството на околната среда и водите. Гости на събитието бяха проф. Димитър Пеев- ръководител на проекта и Наталия Вълковска- специалист в института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН. В дискусиата взеха участие кметове и еколози по населени места в близост до находищата на видовете, представители на НПО и медии.

Предоставени са информационни материали на: ДГ №3, ДГ№11 и ДГ №20-Хасково, МИКЦ- Хасково, Младежки център- Хасково, Община Хасково и Община Кърджали, ОУ» Св. Ив. Рилски»-Хасково, ОУ»Ш.Петъфи»-Хасково, ОУ»Св.Кирил и Методии»- Хасково, ОУ»В.Левски»-Хасково, ОУ»Н.Вапцаров»-Хасково, ОУ»Кл.Охридски»- Хасково, двете основни училища в гр. Любимец, СОУ «Хр.Сирненски» и ДГ в с. Черноочене, ОУ-с.Конущ, СОУ-с.Минерални бани, СОУ«Хр.Ботев»- Караманци, ПМГ- Хасково.

2. Организиране и провеждане на международни инициативи подкрепяни от МОСВ и проведени мероприятия по повод международните дати за опазване на околната среда на територията на РИОСВ- Хасково през 2010 г.

Специални събития по повод 2 февруари- Международен ден на влажните зони, 22 март- Световен ден на водата, 22 април – Международен ден на Земята, 22 май-Международен ден на биоразнообразието, 5 юни – Световен ден на околната среда и 22 септември – Европейски ден без автомобили от страна на РИОСВ – Хасково не са организирани, но са отправени покани към жителите на двете области Хасково и Кърджали за организиране на инициативи, подкрепени от екоинспекцията. Обществеността редовно е информирана за провежданите в национален и световен мащаб значими кампании за опазване на околната среда, приобщаването на световното население към тези проблеми и отбелязването на празниците на природата. Подготвена и предоставена е информация за медиите, касаеща целите и темите на тези международни инициативи. Информация за празниците на природата е публикувана и в сайта на екоинспекцията.

По повод *Седмицата на гората и Международния ден на Земята*, ученици и деца от почти всички детски градини и училища в региона, подкрепиха инициативата за засаждане на дърво. Община Кърджали организира специална програма за Деня на Земята, включващ основно почистване на града и училищните дворове, екопоход от служителите на общината до местността Перперикон, изложба от детски произведения на изкуството „Обичайте Земята!”, ученически конкурс за песен „Обичам те, Земя!”, засаждане на дръвчета по инициатива на Младежки парламент, фотоизложба на Обединен детски комплекс, състезание по аранжиране на цветя между училищата и празничен концерт посветен на природата с участието на деца от различни художествено– творчески състави. Всички участници получиха награди и благодарствени писма от кмета на общината, а регионалната екоинспекция предостави образователни материали, брошури и календари.

След покана на РИОСВ- Хасково към обществеността за включване със свои организирани и индивидуални инициативи по повод отбелязването на *22 май-Международен ден на биологичното разнообразие* се отзоваха училища, детски градини, фирми и отделни граждани с разнообразни природозащитни прояви. Концерти, излети и разходки сред природата, засаждане на дръвчета и цветя, изложби, открити уроци и викторини на екологични теми са част от организираните екоинициативи. Събития по тези поводи организираха ЦДГ №3 „Зорница”-Хасково, ЦДГ №11 „Елхица”- Хасково, ОУ „Ив. Рилски”- Хасково,

„Каменица“ АД , НФ „Моето дете“ , МИКЦ- Хасково, ОП Младежки център и др. Изключително богат откъм инициативи бе празничният екокалендар през месец май на децата от Детска градина № 3 „Зорница- гр. Хасково. На 17 май възпитаниците на детското заведение изнесоха образователен концерт „Земята- наш дом“. Малките артисти успешно се превъплатиха в ролите на различни растения и животни и чрез езика на словото и танците призоваха обществеността за по- чиста природа. Зрители на събитието бяха техни връсници и приятели. Концертът бе част от проявите, посветени на Деня на биологичното разнообразие и на Международната инициатива "Засади дърво". Инициативата бе с подкрепата на РИОСВ- Хасково, представители на екоинспекцията подариха образователни книжки с екологична насоченост и разказаха на децата за смисъла и важността от опазване на природата и личната отговорност на всеки жител на планетата. В края на празничната седмица малките природозащитници засадиха дръвчета в двора на ДГ, а на 27 май изнесоха още един концерт под надслов „Красотата на Земята и децата“. Децата организираха и изложба посветена на опазването на околната среда. Градината целогодишно работи и по мини проект „Екологична култура на децата в предучилищна възраст“. По програма за екологично възпитание работи и ДГ №11 „Елхица“- гр.Хасково. Денят и годината на биологичното разнообразие, децата отбелязаха със засаждане на дърво в двора на детската градина, поредица от тематични занимания посветени на опазването на околната среда, събирането и съхраняването на билки и др. Деца и родители от Национален форум „Моето дете“ организираха разходка сред природата и тематични срещи посветени на екологичното възпитание от ранна детска възраст. Целта на подобни инициативи с деца от предучилищна възраст е да се засили детския интерес към природните богатства, да се възпита емоционална отзивчивост към растителния и животински свят, да се постави началото на екосъобразно поведение, да се посочат пътищата за общуване на човека с природата и необходимостта да се опази красотата и живота в природата. Ученици от ОУ „Ив. Рилски“- Хасково за поредна година по повод природните празници през април и май спазиха традицията си по засаждане на дърво в двора на училището и организираха разходка в парк „Кенана“ край Хасково. Със своя инициатива се включиха и служители от Каменица АД. Акцията за облагородяването на Дома за възрастни хора в парк Кенана в града е част от програмата за корпоративна социална отговорност „Моят град– Моят дом“. В инициативата участваха служители и представители на висшия мениджърски състав от Пивоварна Астика и централния офис на Каменица АД в гр. София. Те обезпечиха и подготвиха почвата за засаждането на 150 саксии с цветя, за да създадат по- голям уют и комфорт на възрастните хора от дома. Почистването на двора на Дома и района около него и прекопаването на градинката също бяха част от програмата на инициативата. Компанията традиционно организира различни инициативи, свързани с подобряването на средата в градовете в които тя оперира– Хасково и Пловдив.

На 22 септември – *Европейският ден без автомобили*, ОП „Младежки център“ по проект „Нека е зелено“ с подкрепата на РИОСВ- Хасково организира еко игри на открито. Младежкият център работи и по екокампаниите: "Сливи за смет", "Торбички за смет", "Веломания", "Екопатрул", "Зелена зона", "Екоекспедиция". За целта екоинспекцията е предоставила на младите природолюбители информационни материали и лектори при необходимост. Отправена бе покана до всички общини от двете области – Хасково и Кърджали да подкрепят кампанията Европейската седмица на мобилността и Европейския ден без автомобили като се регистрират като поддържащи или участващи градове в тази инициатива, но не бе потвърдено съгласие.

Други екоинициативи и мероприятия:

Чрез сайта на екоинспекцията и средствата за масова информация обществеността е информирана и за националната информационна Кампания „Обичам природата – и аз участвам!“.

РИОСВ предостави актуална информация, екоматериали и специално интервю за чистотата на въздуха в Кърджалийска и Хасковска области на младежи от сдружение „Клуб Юнеско“ - Хасково, които бяха на обмен на опит в Севиля, Испания по проект „Младите хора срещу климатичните промени“.

По повод 28 септември- *Международният ден на правото да знам*, сайтът на РИОСВ- Хасково е сред номинираните от Програма Достъп до Информация за принос в областта на свободата на информация в категорията "Институция, най-добре организираща предоставянето на информация за граждани" (централни, териториални и местни органи на власт).

3. Работа с медиите за популяризиране дейността на регионалната екоинспекция и изграждане на доверие сред обществеността

През 2010 година информационната дейност на РИОСВ – Хасково се развива главно в насока популяризиране контролната дейност на инспекцията сред обществеността. Това се постига с помощта на медиите от областите Хасково и Кърджали, изпълняващи ролята на посредник в този процес. През последните години бяха създадени добри взаимоотношения с всички медии, работещи в региона, което от своя страна доведе до постигане на целта ни – да се популяризират резултатите от работата на екоинспекцията на територията на Хасковска и Кърджалийска области. За това съдим по нарастналият брой прессъобщения подготвени и изпратени през годината до регионалните медии, както и от по- високия процент на отразяване на работата ни, не само от медиите на регионално ниво, но и на национално.

За 2010 година са подготвени и изпратени до регионалните медии **72 прессъобщения**. В сайта на инспекцията освен актуални новини се публикуват и списък на актове, издадени от РИОСВ – Хасково, данни за мониторинга на околната среда и изготвени от екоинспекцията решения за преценка необходимостта от ОВОС, решения по ОВОС и оценка за съвместимостта на проекти, планове и програми с предмета и целите на опазване на местата от националната екологична мрежа НАТУРА 2000, уведомления за инвестиционни предложения, решения за дейности с отпадъци, доклади от проверки, отчети за контролната дейност и др. По създадена през годините традиция всеки месец на обществеността се предоставя обобщена информация за контролната дейност на екоинспекцията. Друга част от информацията предоставяна на обществеността касае резултатите от проверки на екоинспекторите по постъпили сигнали или жалби, като част от дейността на регионалната екоинспекция. Своевременно с посредничеството на регионалните средства за масово осведомяване е информирано засегнатото население при регистрирани превишения на нормите за серен диоксид в гр. Кърджали от Автоматичните станции за мониторинг, които са част от Националната система за контрол качеството на атмосферния въздух. Обществеността е информирана чрез средствата за масова информация и сайта на регионалната екоинспекция за провежданите в световен мащаб кампании за опазване на околната среда и приобщаването на световното население към тези проблеми.

52 запитвания от страна на журналисти от регионални и национални медии и **20 запитвания** и **сигнала** от граждани са постъпили чрез електронната поща или по телефона до регионалната екоинспекция през годината и всички са получили компетентни отговори от съответните експерти. Запитванията касаят предимно дейността на инспекцията и на тях е отговорено с обратна връзка в срок. След извършени проверки по постъпилите сигнали на подателите също е отговорено по

електронен път за резултатите и предприетите действия от страна на екоинспекцията. Допълнителна информация от журналисти е търсена основно във връзка със състоянието на атмосферния въздух в градовете Кърджали и Димитровград, работата на кариерите около Меричлери и Ивайловград и масираните проверки около големите язовири в региона. Най-много запитвания са постъпили по повод замърсяването на атмосферния въздух в град Кърджали от дейността на завода за преработка на оловни и цинкови концентрати. Информация за наложени санкции и предприети действия от РИОСВ – Хасково срещу този източник на замърсяване е търсена предимно от националните средства за масова комуникация. Не са малко и въпросите на журналистите свързани с резултатите от проверки по постъпили в регионалната екоинспекция сигнали от граждани за нарушения на екологичното законодателство или замърсявания на компонентите на околната среда.

Най- широко и редовно информацията за **медиите** се отразява от двата всекидневника в град Хасково – „Новинар юг” и „Хасковска Марица” и от Телевизия „Рекординг- Аида», от седмичника в град Димитровград – „Тракия 21 век” и ежедневника в град Кърджали – „Нов живот”. Прессъобщенията на РИОСВ – Хасково редовно се отразяват и на електронните информационни сайтове – haskovo.info, haskovo.net, haskovodnes.com, , antenneair.com, tmost.info, cross-bg.net, 7dnikj.info, focus-news.net, vestniknovjivot.blogspot.com, kardjali.info, ardanews.info, ivailovgrad.com, hsnovini.com, kardjali.bgvesti.net, econ.bg, както и на сайта на националното радио «Дарик». През годината във връзка с горещи теми бяхме потърсени за допълнителна информация и от национални медии- телевизии, електронни и печатни медии: БТв, ПроБг, Нова Тв, БНТ, радио „Дарик”, Агенция „Фокус”, БТА, «Класа», «GROSS», «Дневник», «Труд», «24 часа». Дадени са интервюта от експерти на екоинспекцията за БТв, Радио Дарик, Радио Ст.Загора, Тв „Рекординг- Аида”, информационните сайтове Хасково инфо и Хасково нет.

За възможността за финансиране на проекти регионалната екоинспекция е уведомила всички по- големи общини от областите Хасково и Кърджали, както и други институции и организации, имащи право да кандидатстват за отпускане на средства от началото на тази година.

4. Посещения на страницата в Интернет на РИОСВ – Хасково на адрес www.riosv-hs.org

13 725 са посетителите на страницата на регионалната екоинспекция в интернет на адрес: www.riosv-hs.org през 2010 година, което е с 5 525 повече в сравнение с предходната година. По-голямата част от хората потърсили информация на нашата страница са от 27 градове в България, посещението са предимно от Кърджали, София, Хасково, Димитровград, Бургас, Варна, Свиленград, Ст. Загора, Русе и др. От началото на годината адреса ни в Интернет е посетен 1 400 пъти и от граждани на 12 други държави, това са посещения предимно от: Македония, САЩ, Германия, Русия, Перу, Франция, Австрия, Турция, Финландия и др.

5. Достъп на обществеността до работата на РИОСВ – Хасково, чрез страницата в Интернет на адрес www.riosv-hs.org

Актуална информация за работата на екоинспекцията присъства на адрес: www.riosv-hs.org. Там се публикуват освен новини, всички решения на директора на РИОСВ – Хасково, касаещи инвестиционни намерения, попадащи в границите на защитени зони от националната екологична мрежа НАТУРА 2000 по Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. Достъпни за обществеността на адреса на инспекцията в

интернет пространството са докладите по оценки за съвместимостта, докладите от комплексни проверки и за извършени проверки на комплексни разрешителни и годишните доклади за състоянието на околната среда в региона. От началото на годината на страницата на РИОСВ се публикуват още: план за контролната дейност, актовете издадени от директора на РИОСВ, разрешения за дейности с отпадъци, отчети за извършени проверки, наложени глоби и санкции. От тази година се публикуват и предприетите действия на екоинспекцията по подадени чрез **Зеления телефон** сигнали, които са 23 на брой.

Постъпилите **заявления за достъп до обществена информация** през годината са 30. Издадените решения са 28. Отказ е получило 1 бр. заявление на основание чл.37 ал.1 от ЗДОИ, 1 заявление е оттеглено от заявителя и 1 е оставено без движение. 7 от постъпилите заявления са от граждани, 2 от НПО, а останалите от фирми и др. Най- често търсената информация от РИОСВ- Хасково касае инвестиционни предложения, решения по ОВОС, данни за измерени концентрации на замърсители в атмосферния въздух и резултати от анализи за отпадни води. Отчита се спад в заявленията за достъп до обществена информация през 2010 г. спрямо 2009 г., когато броят на постъпилите заявления е бил 50. Предоставянето на максимална информация до обществеността чрез интернет страницата на сайта обяснява намаления процент подадени заявления за достъп до обществена информация през годината.

6. Работа с природозащитни неправителствени организации и училища в региона по проекти в областта на опазване на биологичното разнообразие

Една от основните дейности на екологичния, образователен и информационен център е привличане на младите хора към работата по опазване на околната среда. Предоставени са образователни материали, организирани са с подкрепата на РИОСВ екоинициативи и екопразници с ученици и деца от МИКЦ, Младежки център и ЦДГ№ 3 – Хасково. През годината основната част от съвместните инициативи между РИОСВ и младежки организации, екоклубове и деца е акцентирано по места или на открито.

През 2010 г. са проведени 2 консултации с обществеността по ОВОС с Община Любимец и със с.Васково, общ. Любимец и 4 консултации с обществеността на екологични оценки на планове и програми за изграждане на фотоволтанични паркове. Проведените обществени обсъждания свързани с обявяване на защитети територии и зони са 3 и се отнасят за ЗЗ „Сакар”/ВГО002021/за опазване на дивите птици. Обсъжданията са проведени в общините Харманли, Любимец и Свиленград, като общият брой участвали в обсъжданията са 55.

Организирана е и една работна среща за представители на общините от региона по практически въпроси и проблеми при прилагане на ЗУТ и ЗООС.

Проведени са два конкурса за младши експерти юрисконсулт и връзки с обществеността към отдел ФСДЧРАПОИД.

През годината експертът „Връзки с обществеността” е присъствал на 2 срещи в Хасково и София организирани от Фондация Програма Достъп до Информация, 1 среща- презентация в Хасково организирана от сдружение „Зелени балкани” по проект „Консервационни дейности за целеви видове от директивата за птиците на ЕС”, 1 обучителен семинар организиран от пресцентъра на МОСВ в Пловдив и на срещи, екоинициативи и празници на природата, организирани от деца и ученици-доброволци от ОП „Младежки център”-Хасково/проект „Нека е зелено”/, МИКЦ-Хасково /проект „Младите хора срещу климатичните промени”/, ДГ№3-Хасково /проект „Екологична култура на децата в предучилищна възраст”/, работещи по екологични проекти.

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ПО ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

Заявлвние №	Вид на исканата информация	Заявител				Решение за предоставяне на информация	Отказ за предоставяне на информация	Мотиви за отказа	Обжалва не	Друго
		Журналисти	Граждани	НПО	Други					
1. вх.№3077/ 29.12.2009 г.	Инвест.наме рение от 2006 г. за изграждане на фотоволт. с-ми	не	не	не	V	Решение №1 11.01.2010г.	не	не	не	не
2. вх.№42/11. 01.2010г.	ДОВОС относно изграждане на 16 бр. ветр.генерат ори в с.Попско, с.Пашкул	не	не	V	не	Решение №2 21.01.2010г.	не		не	не
3. вх.№65/12. 01.2010г.	Данни за измерени концентраци и на олово и кадмий 2009г.	не	не	не	V	Решение №3/ 22.01.2010г.	не	не	не	не
4. вх.№114/ 18.01.2010 г.	Решения за преценяване необх. от ОВОС за ВЕИ 01.07.-	не	не	не	V	Решение № 4/ 22.01.2010г	не	не	не	не

	31.12.2009г.									
5. вх.№284/ 05.02.2010 г.	Проекти и инв.предлож ение в 33»Сакар»	не	не	не	V	не.	не	не	не	Заявителят оттегли заявлението
6. вх.№293/ 08.02.2010 г.	Инв.предло жения в близост до площадката на «Зелена енергия»	не	не	не	V	Решение №5/ 22.02.2010г.	не	не	не	Не
7. вх.№401/1 8.02.2010г	Средства в бюджета за обучение по чл.15а ЗДОИ	не	V	не	не	Решение № 6/ 23.02.2010	не	не	да	не
8. вх.№ 518/ 04.03.2010 г	Резултати от анализи на отпадни води от канализ.с-ма на Хасково	не	V	не	не	Решение №7 10.03.2010г.	не	не	не	не
9. вх.№ 579/ 12.03.2010 г.	Инвест.наме рения в района на 33»Сакар»	не	не	не	V	Решение № 8 16.03.2010г.	не	не	не	не
10. вх.№ 799/ 01.04.2010 г.	Данни за концентраци и на замърсители в атм.въздух на Хасково	не	V	не	не	Решение № 9/09.04.2010г	не	не	не	не
11. вх.№ 885/	Годишен доклад за	не	V	не	не	не	не	не	не	Без разглеждан

14.04.2010 г.	състоянието на ок.среда в Хасково и Кърджали 2009 г..									е
12. вх.№ 928/21.04.2010 г.	Инв.предложения в 33»Маджарово»,»Мост Арда»,»Студен кладенец»	не	не	не	V	Решение № 10 27.04.2010г.	не	не	не	не
13. вх.№ 1047/10.05.2010г.	Инвестиционни предложения в 33»Сакар».	не	не	не	V	Решение № 11/18.05.10	не	не	не	не
14. съдебно решение№ 109/2009г.	Становището «Вятърни електроцентрали»	не	не	не	V	Решение № 12/31.05.10г.	.не	не	не	не
15. вх. № 1168/25.05.2010г.	ДОВОС за добив на варовик от кариера»Великан»,утвърден работен проект	не	V	не	не	не	Решение № 13/14.06.2010г.	Чл.37 ал.1 т.2 от ЗДОИ	да	не
16. вх. № 1355 18.06.2010	ДОВОС за добив на варовици от н-ще «Кирешлика	не	V	не	не	Решение № 14/23.06.10г.	не	не	не	не

	»									
17. вх. № 1349 18.06.2010	Инв.намерен ия за търсене, проучване и добив на ПБ в 33»Родопи Източни»	не	не	не	V	Решение № 15/30.06.10г.	не	не	не	не
18. вх.№1382/ 23.06.10г.	Инвест. Намерения в 33 “Сакар”	не	не	не	V	Решение №16/02.07. 2010 г.	не	не	не	не
19. вх.№1521/ 12.07.10г.	Решения за изграждане наВЕИ от 01.01.10г. до 30.06.10 г.	не	не	не	V	Решение № 17/15.07. 2010 г.	не	не	не	не
20. вх.№1600/ 23.07.10г.	Инвестицио нни предложени я за мини ВЕЦ,вятърн и генератори ,фотоволт. паркове	не	не	не	V	Решение №18/02.08. 2010 г.	не	не	не	не
21. вх.№1814/ 31.08.10г.	Данни за измер.конце нтрации на олово и кад мий заII тримес.на20 10г.отИАОС	не	не	не	V	Решение № 19/01.09. 2010 г.	не	не	не	не
22. вх.№2043/	Данни за извършенит	не	не	не	V	Решение № 20/18.10.	не	не	не	не

18.10.10г.	е контролни измервания на емисии на прах в “Ес енд Би Индастриъл Минералс” АД и “ОЦК” АД – оловно п-во в цех “Натриев бисулфит”					2010 г.				
23. вх.№2170/ 27.10.10г.	Данни за ИП за изграждане на територията на 33”Сакар” за хабитати и 33”Сакар” за птици	не	не	не	V	Решение №21/08.11. 2010 г.	не	не	не	не
24. вх.№2208/ 02.11.10г.	Протоколи от изпитване на отпадъчни води за обекти,зауст ващи в гр. канализ. на Хасково	не	не	не	V	Решение №22/09.11. 2010г.	не	не	не	не
25. вх.№2249/ 08.11.10г.	Потоколи от изпитване на отпадъчни води от канализацията	не	не	не	V	Решение №23/09.11. 2010г.	не	не	не	не

	на Свилен-град									
26. вх.№2245/ 08.11.10г.	ДОС за оценени по чл.24 или в п-с на процедури по чл.25 от Наредбата по ОС	не	не	V	не	Решение №24/19.11. 2010г.	не	не	не	не
27. вх.№2441/ 08.12.10г.	Процедира – ни инвестиц. предлож. по ЗООС и ОС в защитена зона BG 0001032 “Родопи – Източни “	не	не	не	V	Решение №25/09.12. 2010г.	не	не	не	не
28. вх.№2431 08.12.10г.	Проц. план., прог.и инвес предлож. в защит.зона “Марица – Първомай “ с код BG0002081	не	не	не	V	Решение №26/09.12. 2010г.	не	не	не	не
29. вх.№2486 17.12.10г.	Инвестиц. предложени я в защит. зона “Родо – пи Източни” BG 0001032	не	не	не	V	Решение №27/28.12. 2010г.	не	не	не	не

30. вх.№2496 20.12.10г.	Инвестиц. намерения в защит. зони “Родопи – Средни”, “Добростан” и природ. местообит. 6520 “Планински сенокосни ливади “	не	V	не	не	Решение №28/30.12. 2010г.	не	не	не	не
-------------------------------	---	----	---	----	----	---------------------------------	----	----	----	----

ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

1. Дейности във връзка с процедурата по Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) за 2010г.

През периода 2010г. Директорът на РИОСВ – Хасково е издал 63 бр. Решения по преценка необходимостта от ОВОС на инвестиционни предложения попадащи в Приложение № 2 на ЗООС, от които **60** бр. са със заключение да не се извършва ОВОС и 3 бр. да се извършва ОВОС.

Издадени са единадесет решения за прекратяване на процедури за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения.

Извършени са 8 проверки по изпълнение на условията от издадени решения по ОВОС на територията на РИОСВ – Хасково. Извършени са 10 проверки във връзка с издадени решения за преценяване необходимостта от ОВОС.

В МОСВ са представени 7 становища относно Доклади по ОВОС за инвестиционни предложения с Възложители на територията на РИОСВ - Хасково.

Внесен е доклад по ОВОС за ИП „Изграждане на регионален център за третиране на неопасни отпадъци за общините Хасково, Димитровград и Минерални бани с възложител Община Хасково.

За ИП “Реконструкция и модернизация на ТЕЦ „Хасково” чрез изграждане на паро-газова централа ТЕЦ „Хасково 2” с електрическа мощност 130 MW”, в имот с № 77195.341.27 с възложител: „ТЕЦ ХАСКОВО 2” АД, седалище - гр. София 1000, ул. „Съборна” № 14, ет. 1.. е започнала е процедура по ОВОС, която е на етап уведомление.

2 Дейности във връзка с процедурата по Екологична оценка (ЕО).

Екологичната оценка е задължителна за планове и програми и за техните значителни изменения в областите селско стопанство, горско стопанство, рибарство, транспорт, енергетика, управление на водните ресурси и промишленост, включително добив на подземни богатства, далекосъобщения, туризам, устройствено планиране и земоползване, кагато тези области очертават рамката за бъдещото развитие на инвестиционни предложения по приложение № 1 и 2 на ЗООС.

Издадени са 38 броя решения за преценяване на необходимостта от ЕО за планове и програми. За четири от тях е преценено да се извърши ЕО, а за останалите да не се извършва екологична оценка.

Издадено е становище по екологична оценка за одобряване на ПУП-ПЗ за изграждане на фотоволтаична система за производство на електроенергия в землище на с. Оряхово, общ. Любимец с възложител «Е.В.Т.-Електра Волт Трейд» ЕАД, гр. Пловдив.

Води се процедура по екологична оценка за ПУП-ПЗ за изграждане на фотоволтаична система за производство на електроенергия в землище на с. землище с. Васково, общ. Любимец с възложител Дружество по ЗЗД «Консорциум солари Пловдив».

3. Дейности във връзка със становища за преценка на инвестиционни предложения не попадащи в Приложение 1 и 2 на ЗООС.

Издадени са 177 бр. становища за инвестиционни предложения, които не попадат в Приложение № 1 и № 2 към ЗООС.

Издадени са 311 бр. писма за определяне на необходимите действия, които възложителя е необходимо да предприеме по глава шеста от ЗООС.

Издадени са 39 бр. становища по проекти, кандидатстващи за финансиране по програми към МРРБ, ИСПА и др.

4. Приоритети за 2011 год. в сектор ОВОС и ЕО

През 2011 г. секторът си поставя приоритетна задача за организиране на срещи не само с общините на територията на РИОСВ-Хасково, но и с други институции и органи на местната власт, за разискване на процедурите по ОВОС и ЕО и Наредбата за ОС.

5. Дейности във връзка с процедурата по издаване на комплексни разрешителни

През периода са извършени планираните за годината проверки по издадени КР, съгласно утвърден от МОСВ график (17бр.).

Верифицирани и предадени в ИАОС са 16бр. годишни доклади по ОС относно изпълнението на условията през 2009г на издадените КР.

Беше извършена проверка на работата на автоматичния пункт за мониторинг на „ОЦК” АД на нивата на серен диоксид и фини прахови частици в атмосферния въздух, съгласно регламентираните в издаденото на „ОЦК” АД комплексно разрешително условия.

За намаляване замърсяването на атмосферния въздух на гр. Кърджали със серен диоксид са издадени Заповеди за ограничаване на производствения капацитет на инсталацията за производство на олово и оловни сплави в „ОЦК” АД, съответно: Заповед №15/17.02.2010г. и № 92/04.10.2010г. на Директора на РИОСВ – Хасково.

Извършена е и една проверка по изпълнение на предписание от минал период на „Неохим” АД, гр. Димитровград.

За констатирано в края на 2009г. не изпълнение на условията от КР №8/2006г. на „Неохим” АД е издадено НП №43/28.01.2010г. за 10 000лв. – платено.

За констатирано при проверка по документи (ГДОС за 2009г.) не изпълнение на условие от КР №124/2006г. на „ОЦК” АД е издаден АКТ №30/23.06.2010г. и НП №30/12.07.2010г. за 25 000лв. – обжалвано.

За констатирани не изпълнения на условия от КР бяха съставени следните актове:

Община Хасково – акт № 59/06.12.10г.;

Община Харманли – акт № 60/06.12.10г.;

„Неохим” АД – акт № 62/13.12.10г.;

„Галус” АД – акт № 63/13.12.10г.

Поради невъзможност да бъде ограничен производствения капацитет на инсталацията на „Харманлийска керамика” АД, гр. Харманли под предвидения в закона (75 тона дневно) и решенията за неиздаване на комплексно разрешително е приложена принудителна административна мярка: спиране на производствената

дейност чрез пломбиране на печта за изпичане на тухли, съгласно Заповед № 62/09.06.2010г. на Директора на РИОСВ – Хасково.

Във връзка с писмо от МОСВ е извършена проверка на място на площадката на “Горубсо – Кърджали” АД, гр. Кърджали. Констатирано е, че инсталацията за преработка на златосъдържащи полиметални руди не работи - основна част от оборудването липсва и ще бъде доставено след получаване на необходимите документи и разрешителни.

Извършена е проверка и изготвено становище по изпълнение на Програмата за отстраняване на минали екологични щети, причинени до момента на приватизацията на “ОЦК” АД, гр.Кърджали и Инвестиционната програма за привеждане в съответствие с условията на КР № 124/2006г.за периода до 31.12.2009г.

Извършени са проверки и са съгласувани пунктове за мониторинг на почви и подземни води на “Галус” АД и “Фуражи 2000” ООД.

За периода са издадени 37 предписания за превишение на средночасовата прагова стойност за съдържание на серен диоксид в атмосферния въздух на гр. Кърджали на “ОЦК” АД. Във връзка със системни нарушения на качеството на атмосферния въздух на гр. Кърджали е издадена ограничителна заповед № 15/17.02.10г. относно производствения капацитет на инсталацията за производство на олово и оловни сплави. Проверено е изпълнението на предписанията издадени до 18.06.2010г. При проверката е дадено предписание всички записи на данни във връзка с производствената дейност на оператора да бъдат отразявани в прошнуровани, прономеровани и заверени от ръководството документи, което е проверено след изтичането на срока с протокол №417/18.06.2010г.

Във връзка с процедура по издаване на комплексно разрешително на “Горубсо” АД, гр. Кърджали и процедури по преразглеждане на комплексни разрешителни на “Тедимекс” ООД, гр. Хасково и “Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград, Свиленград” и “Галус” АД са изпратени становища до ИАОС - София.

Във връзка с предстоящото докладване на Република България до Европейската комисия за 2009г. и допълване на информация за 2008г., съгласно изискванията на Регламент №166/2006г. бяха издадени 20бр. предписания на операторите, задължени да докладват по регламента.

За подобряване качеството на докладваните данни по Регламент №166/2006г. бяха извършени 3бр. проверки на операторите: “Неохим” АД, “Вулкан Цимент” АД и ТЕЦ “Марица 3” АД, гр. Димитровград.

РИОСВ – Хасково е верифицирал докладите на операторите, подали необходимата информация във връзка с изискванията за докладване за 2008г. и 2009г. и съгласно Регламент №166/2006г.

Във връзка с прилагането изискванията на ЗОПОЕЩ бяха проверени 6 оператора, които представиха изготвените от тях оценки за възможни случаи на непосредствена заплаха за екологични щети.

КОНТРОЛНА И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ НА РИОСВ - ХАСКОВО

1. КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ

Дейността на експертите при РИОСВ-Хасково за 2010 година включва:

- извършени текущи и специализирани проверки - 1308 броя(с 27% повече от 2009г);
- издадени са 211 предписания;
- съставени са 67 акта за нарушения (при 43бр за 2009г);
- издадени са 57 наказателни постановления на обща стойност 230 000 лева;
- наложени са 26 нови икономически санкции, а за годината са събрани (преведени по сметката на РИОСВ) 481136 лева, в т.ч. дължими суми по наложени и обжалвани пред съда санкции от предходни години;

За хода и движението по състоянието на актовете и издаването във връзка с тях на наказателни постановления (НП) се води нарочна актова книга (дневник) на хартиен носител.

В РИОСВ - Хасково за 2010 година са постъпили общо **84** жалби и сигнали. От тях **близо 1/3** не са от компетенцията на РИОСВ. Всички са проверени и са своевременно контролирани. По жалбите, които са в компетенцията на РИОСВ са издадени 27 предписания и са наложени 5 акта. На всички жалби е отговорено в срок, като тези които не са от компетенцията на РИОСВ са препратени своевременно до съответните контролни органи.

За сигналите, жалбите и предписанията се водят дневници, които удостоверяват движението им.

2. Административна дейност

Редовно се публикува информация в **Регистъра на административните структури и актовете на органите на изпълнителната власт**, който се намира на адрес в Интернет: www.igovernment.bg/ras, в т.ч. промени в структурата и функциите на РИОСВ, актове по регулативни режими, обяви за конкурси за държавни служители.

2.1. Административно обслужване

Във връзка с подобряване отчитането на административното обслужване на всяко шестмесечие се прави самооценка на предлаганото административно обслужване на принципа “едно гише” и преглед на административните услуги.

С цел подобряване на обществения достъп до услугите предлагани от РИОСВ на партера на Инспекцията има информационно табло, информацията на което своевременно се актуализира.

От м. ноември 2004 година на партера на РИОСВ бе изграден, обзаведен и започна работа офис, който изпълнява функциите за обслужване на гражданите на принципа “едно гише”.

Т. нар. “фронт офис” или “едно гише” разполага с копия от всички необходими формуляри за попълване, справки и друга полезна и необходима информация за потребителите.

Изработен е списък на административните услуги: правно основание, необходими документи, процедура, такси. Списъкът е наличен във “фронт офиса” на партера в Инспекцията и е публикуван на страницата на РИОСВ в Интернет.

Съставените актове и издадени наказателни постановления по компоненти на околната среда са представени в табл.1, както следва:

Съставени актове и издадени наказателни постановления

Таблица 1

зако ни	Брой съставени актове	Брой прекратени актове	Издадени НП				Обжалвани НП												Събрани суми от наложени НП		ПАМ						Предадени НП на НАП			
			глоби		Имуществени санкции		глоби				Имуществени санкции				Брой издадени аповеда за ПАМ	Обжалвани					Изпълнени – бр.	Неизпълнени – бр. /причина *								
			Бр.	Лв.	Бр.	Лв.	бр	Лв.	Влезли в сила		отменени		бр	Лв.		Влезли в сила		Отменени												
									бр	лв	бр	лв				бр	лв	бр	лв											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
ЗООС	8		5	2550	2	4000	1	2000					2	3000	1	2000			450	2000										
Комплексни разрешителни	5				2	35000							1	25000	1	25000				10000								1	25000	
Разрешително по чл. 104 на ЗООС																														
ЗЧАВ	4			5000	3	11000	1	5000			1	5000	3	11000	1	1000	2	10000			2	2		1						
Закон за водите	14				17	27000	2	10000					1	2000						9000										
ЗУО	24		11	4350	12	26000							2	2000	1	1000	1	1000	550	22500							4	1900	2	3500
Закон за почвите															1	5000														
Закон за подземните богатства	6				3	105000							3	105000			1	50000											1	5000
ЗБР	1		1	100																										
ЗЛР																														
Закон за ГМО																														
ЗЗТ																														
ЗОПОЕЩ																														
ЗЗВВХВС																														
ЗЗШОС																														
Други (да																														

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Основни постижения на територията на РИОСВ-Хасково за 2010 година

Контролната дейност на РИОСВ-Хасково през 2010г протече в съответствие с одобрения годишен план, като своевременно сме реагирали и при извънредни ситуации.

През отчетната година бяха извършени общо **1308** бр. проверки, което е с около 27% по-вече от заложеното по план (950бр) за контролна дейност-2010. Това значително превишение идва главно от извършените допълнителни/непланувани проверки в края на 2010г., във връзка с изпълнение Заповеди № РД-927/22.10.2010г. на МОСВ и № РД 02-14-1798/25.10.2010г. на МРРБ. Само по тези заповеди в последното тримесечие на 2010г бяха осъществени 471 проверки (471 бр проверени обекта, отразени в документацията по изготвения Доклад на съвместната комисия) по 5-те комплексни и значими язовира в региона. Отделно от това през годината бяха осъществени и няколко десеки други проверки, съвместно с представители на областна администрация, областна дирекция на МВР , както и по жалби/сигнали и др.

За остраняване на констатираните нарушения са издадени 211 предписания (изпълнени в срок над 90%). Съставени са общо 67 акта (при 43бр за 2009г) и издадени до момента 57бр наказателни постановления /38 за 2009г./ на обща стойност над 230000лв. Наложени са 26 нови санкции, като за текущата година са постъпили /събрани общо 481136лв (в т.ч. и дължими суми по стари санкции).

Сравнявайки същите показатели с предходата 2009г може да посочим, че Инспекцията е осъществила значително по-активна контролна дейност, като по съставени актове и издадени НП увеличението е над 50%, а наложените лични санкции са почти 2 пъти повече като парична стойност. В същото време следва да се отчете, че независимо от положените от наша страна усилия (предадени на НАП за принудително събиране над 610000лв) събираемостта на наложените санкции до края на отчетната година е малко над 50%.

Успоредно с плановите проверки сме осъществили и общо 84 проверки по жалби и сигнали/при 60бр. за 2009г/, по които сме се стремили да реагираме в максимално кратък срок /до 1 една седмица от получаване. Близко 1/3 от сигналите са неоснователни и в повечето случаи същите не касаят пряко дейността на РИОСВ - изпратени са служебно по компетентност към съответните институции. По жалби и сигнали са издадени 27 бр. предписания (изпълнени 97%) и са наложени 5 бр. актове.

Експертите от РИОСВ - Хасково взеха участие в консултациите на фирми както при подготовката на заявления за издаване на комплексни разрешителни, така също и при подготовката на молби за финансиране на проекти към ПУДООС.

2. Основни приоритети на РИОСВ - Хасково за 2011 година

Сред основните приоритети на Инспекцията през 2011 година ще бъдат:

- -засилен контрол по състоянието на атмосферния въздух в т.нар “горещи екологични точки” - районите на гр.Кърджали и Димитровград с цел поддържане

качеството на атмосферния въздух в съответствие с изискванията на Наредбите и най-вече максимално ограничаване и недопускане превишения на алармения праг за серен диоксид, който се явява основен замърсител от промишлеността.

- контролът по издадените вече комплексни разрешителни,
- както и контролът по ликвидирането на нерегламентираните сметища в региона и въвеждането на разделно сметосъбиране.
- друг основен приоритет ще бъде практическото въвеждане (след официалното им обявяване) на проектозащитените зони по НАТУРА-2000.

РИОСВ ще оказва съдействие при разработването на:

- Областните стратегии за развитие-раздел “Опазване на околната среда” за областите Хасково и Кърджали;
- Общинските програми за опазване на околната среда;
- Общинските програми за управление на отпадъците;
- Проекти на общините за разделно събиране, повторна употреба и рециклиране на отпадъците;
- Проекти за общинско и домашно компостиране на биоразградими отпадъци;
- Проекти, целящи опазването на биологичното разнообразие и развитието на алтернативни форми на туризъм;
- Издаване нови комплексни разрешителни;